

OPERATIVNI PROGRAM VARSTVA OKOLJA MESTNE OBČINE KRANJ

ZA OBDOBJE 2024/35/50

KRANJ, 2023

MESTNA OBČINA
KRANJ

Naročnik: **Mestna občina Kranj**
Mestna uprava
Urad za okolje in prostor
in
Skupna občinska uprava občin Gorenjske
Skupna služba varstva okolja
Slovenski trg 1
4000 Kranj

MESTNA OBČINA
KRANJ

Odgovorni predstavnik naročnika:
Aleksandra Ažman, univ. dipl. ing. arh.

Izdelovalec: **Zavita, svetovanje, d.o.o.**
Tominškova 40
1000 Ljubljana

Podjetje ne posluje z žigom!

Odgovorni nosilec naloge:
Matjaž Harmel, univ. dipl. ing. gozd.

Vodja projekta:
Klemen Strmšnik, univ. dipl. geog.

Namestnik vodje projekta:
Sabina Cepuš, univ. dipl. ekol.

Ključni strokovnjaki – ZaVita, svetovanje, d.o.o.:
Aleksandra Krajnc, univ. dipl. geog.
Matevž Premelč, univ. dipl. geog.
Sašo Weldt, univ. dipl. biol.
Nives Harmel, univ. dipl. ekon.
Milena Jačimović Strmšnik, univ. dipl. geog.
Samo Škrjanec, univ. dipl. inž. gozd.
Quentin Drouet, mag. geog. in prost. načrt.
R. Francija
Pija Lapajne, mag. geog.

Ključni strokovnjaki – Mestna občina Kranj in Skupna občinska uprava občin Gorenjske:
Aleksandra Ažman, univ. dipl. inž. arh.
Suzana Jamšek, univ. dipl. inž. kraj. arh.
mag. Špela Planinšek, univ. dipl. inž. gozd.

Projekt: **Operativni program varstva okolja Mestne občine Kranj 2023/35/50**

Številka pogodbe: P05/2023 (na strani izvajalca); 354-62-8-2022 (na strani naročnika)

Številka projekta: 343/2023

Ključne besede: Operativni program varstva okolja | MOK | Programsko obdobje | OPVO | Analiza stanja | Strateški okvir | Operativni okvir | Akcijski načrt | Participativni pristop

Datum: 15. 11. 2023

SEZNAM KRATIC

ARSO	Agencija Republike Slovenije za okolje	MOP	Ministrstvo za okolje in prostor
BSC	Regionalna razvojna agencija Gorenjske	NPVO	Nacionalnim programom varstva okolja
CTN	Celostne trajne naložbe	NRP	namenska raba prostora
DRSV	Direkcija Republike Slovenije za vode	OPKP	Opozorilna karta poplav
DRT	dejanska raba tal	OPN	Občinski prostorski načrt
FDO	funkcionalno degradirano območje	OPPN	Občinski podrobni prostorski načrt
gha	globalni hektar	OPVO	Operativni program varstva okolja
GIS	Gozdarski inštitut Slovenije	OVE	obnovljivi viri energije
GURS	Geodetski uprava Republike Slovenije	PE	populacijska enota
IKRPN	Integralna karta razredov poplavne nevarnosti	RPP	Regijski prostorski plan
IPPC	naprave, ki povzročajo onesnaževanje večjega obsega	SURS	Statistični urad Republike Slovenije
LAS	Lokalna akcijska skupina	TUS	Trajnostna urbana strategija
LEK	Lokalni energetski koncept	VVO	vodovarstveno območje
MKGP	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano	ZGS	Zavod za gozdove Slovenije
MOK	Mestna občina Kranj	ZRSVN	Zavod Republike Slovenije za varstvo narave

KAZALO VSEBINE

1	Ozadje.....	2
1.1	Namen in cilji Operativnega programa Mestne občine Kranj	2
1.2	Proces priprave Operativnega programa varstva okolja Mestne občine Kranj	2
2	Izhodišča za pripravo strategije	5
2.1	Zakonske in strateške podlage	5
2.2	Vsebinska razmejitev do ključnih strateških dokumentov	7
2.3	Poudarki analize stanja okolja na območje Mestne občine Kranj	8
2.4	Swot analiza.....	14
3	Strateški okvir Operativnega programa okolja Mestne občine Kranj	17
3.1	Vizija Kranja 2030	17
3.2	Strateški cilji Operativnega programa varstva okolja Mestne občine Kranj	17
4	Operativni okvir Operativnega programa varstva okolja Mestne občine Kranj	22
4.1	CILJ 1 – Mestna občina z majhnim okoljskim odtisom	24
4.2	CILJ 2 – Biotsko pestra Mestna občina prilagojena na podnebne spremembe	34
4.3	CILJ 3 – Vitalna Mestna občina s kakovostnim bivalnim okoljem.....	41
4.4	CILJ 4 – Osveščeni in odgovorni občani.....	48
4.5	Podporni mehanizmi	53
5	Finančni okvir in dinamika	57
5.1	Finančni okvir s predvideno dinamiko izvajanja po letih	57
5.2	Možni viri financiranja	62
6	Spremljanje in vrednotenje	66
7	Viri in literatura	73
7.1	Viri.....	73
7.2	Zakonske osnove.....	74
7.3	Fotografije.....	74

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1:	Ocena stopnje vpliva izbranih horizontalnih tem na izbrane strateške cilje	20
Preglednica 2:	Ocena stopnje naslavljanja horizontalnih tem v okviru izbranih strateških ciljev	20
Preglednica 3:	Ukrepi pod Ciljem 1 – Mestna občina z majhnim okoljskim odtisom	24
Preglednica 4:	Ukrepi pod Ciljem 2 – Biotsko pestra mestna občina prilagojena na podnebne spremembe.....	34
Preglednica 5:	Ukrepi pod Ciljem 3 – Vitalna mestna občina s kakovostnim bivalnim okoljem.....	41
Preglednica 6:	Ukrepi pod Ciljem 4 – Osveščeni in odgovorni meščani	48
Preglednica 7:	Podporni mehanizmi	53
Preglednica 8:	Finančni okvir OPVO po ukrepih oz. ciljih	57
Preglednica 9:	Podrobnejša dinamika izvedbe finančnega okvirja OPVO po letih	59
Preglednica 10:	Kazalniki dosežkov, ki jih spremljamo na letni ravni	66
Preglednica 11:	Kazalniki rezultatov, ki jih spremljamo na letni ravni.....	68

KAZALO SLIK

Slika 1:	Shematični prikaz procesa priprave OPVO	3
Slika 2:	Dejanska raba tal (DRT).....	8
Slika 3:	Primerjava dejanske rabe tal (DRT) med leti 2002, 2012 in 2022	9
Slika 4:	Namenska raba prostora (NRP)	9
Slika 5:	Hrup cestnega prometa.....	10
Slika 6:	Opozorilna karta poplav (OPKP) in Integralna karta razredov poplavne nevarnosti (IKRPN)	11
Slika 7:	Posebna varstvena območja	13
Slika 8:	Strateški cilji OPVO	18
Slika 9:	Horizontalne teme in podporni mehanizmi.....	19
Slika 10:	Strateški cilji OPVO in ukrepi.....	22
Slika 11:	Vrste stroškov v finančnem okviru OPVO	58

KAZALO PRILOG

- Priloga 1: Analiza stanja
- Priloga 2: Strokovna podlaga Urbani toplotni otoki Mestne občine Kranj
- Priloga 3: Infografike

1

OZADJE

1 OZADJE

Mestna občina Kranj (MOK) je v procesu prenove ključnih strateških dokumentov, zato je skladno s 75. členom *Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 44/22)* pristopila tudi k pripravi *Operativnega programa varstva okolja (OPVO)*.

OPVO je sestavljen iz strateškega dela, ki se nanaša na obdobje do leta 2050 in izvedbenega dela, ki se nanaša na obdobje do leta 2035. Pripravljen je v skladu z *Nacionalnim programom varstva okolja (NPVO)*, veljavno zakonodajo in drugimi strateškimi dokumenti MOK.

OPVO je krovni strateški dokument, ki opredeljuje okoljske izzive in trajnostno vizijo lokalne skupnosti, postavlja prioritete njihovega reševanja, predlaga najbolj primerne strategije, jih finančno in časovno ovrednoti in določi korake za uresničitev ciljev ter nastavi sistem za vrednotenje rezultatov izvajanja.

Priprava *OPVO* je potekala kot proces, v katerega je bilo vključeno večje število akterjev na področju varstva okolja in mestna uprava. To ni prvi takšen dokument, saj je MOK v letu 2010 pripravila in sprejela *OPVO*, ki je bil v veljavi vse do danes.

1.1 NAMEN IN CILJI OPERATIVNEGA PROGRAMA MESTNE OBČINE KRANJ

Osnovni namen procesa priprave *OPVO* je bil, v sodelovanju z mestno upravo in ključnimi deležniki, oblikovati ključni strateški dokument na področju varstva okolja, ki bo za obdobje do leta 2050:

- prepoznal izzive s področja varstva okolja,
- kot odgovor nanje, ob upoštevanju ključnih načel varstva okolja, sooblikoval trajnostno vizijo MOK,
- nadgradil dosežke preteklega programskega obdobja na podlagi poglobljenega razumevanja doseženih rezultatov in trenutnega stanja na območju MOK,
- opredelil ključne korake za operativno izvedbo *OPVO*, skupaj z odgovornimi nosilci, časovnico, potrebnimi resursi in možnimi viri financiranja ter
- okrepil sodelovanje med ključnimi deležniki, ki lahko aktivno prispevajo k njegovi operativni izvedbi.

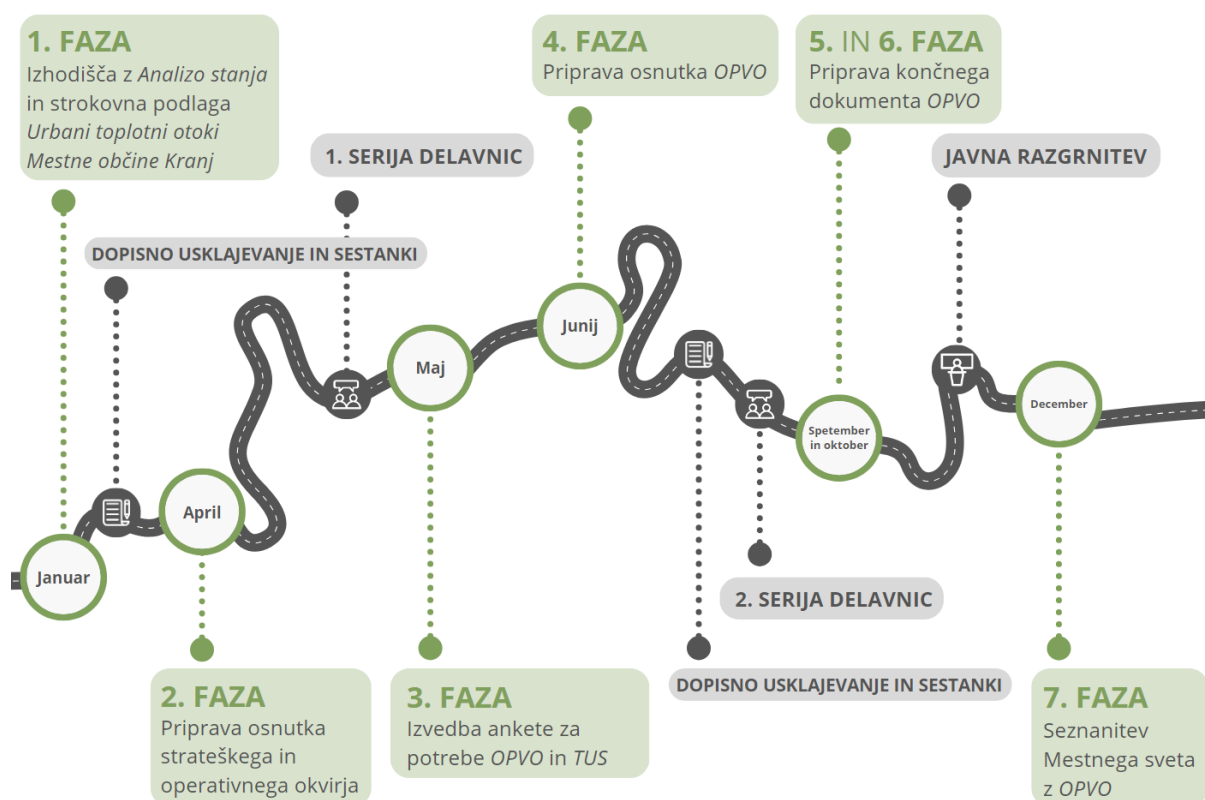
1.2 PROCES PRIPRAVE OPERATIVNEGA PROGRAMA VARSTVA OKOLJA MESTNE OBČINE KRANJ

Priprava *OPVO* je bila izvedena v obliki participativnega procesa, ki je bil razdeljen v naslednje ključne faze (Slika 1):

- V **prvi fazi** sta bili vzporedno pripravljene *Analiza stanja* ter strokovna podlaga *Urbani toplotni otoki Mestne občine Kranj*. Z obema dokumentoma je bilo pridobljeno poglobljeno razumevanje stanja okolja in ključnih trendov na območju MOK. V času njihove priprave so bili izvedeni posvetovalni sestanki z mestno upravo in drugimi ključnimi akterji s ciljem pridobitve čim boljših vhodnih podatkov ter poglobljenega razumevanja vzrokov za trenutno stanje okolja.
- V **drugi fazi** je bil v okviru projektne skupine oblikovan osnutek strateškega okvirja, ki se je preko serije usklajevalnih sestankov s predstavniki MOK nadgrajeval in dopolnjeval. V tej fazi sta bili izvedeni tudi dve delavnici namenjeni odločevalcem (v aprilu 2023), strokovni javnosti in ključnim akterjem (v maju 2023) za izvedbo *OPVO*. Na podlagi rezultatov delavnic je bil osnutek strateškega okvirja nadgrajen, obenem pa so bile pridobljene tudi druge ključne informacije pomembne za nadaljnje delo – npr. širitev nabora ključnih

tematik, razvojnih idej, predlogov za operativno izboljšavo izvajanja OPVO, pa tudi usmeritev za pripravo operativnega okvirja.

- V **tretji fazi** se je MOK odločila izvesti anketo z naslovom »*Sooblikujte trajnostne, podnebne in okoljske spremembe v Mestni občini Kranj*« v kateri je naslovila ključne tematike povezane s sočasno pripravo kar treh strateških dokumentov – *Trajnostne urbane strategije Mestne občine Kranj 2030* (prenova) (TUS), *Podnebne pogodbe Mestne občine Kranj 2030* z akcijskim načrtom in OPVO. Rezultati ankete, ki se je zaključila 31. 5. 2023, so bili prav tako uporabljeni v naslednjih fazah priprave OPVO.
- V **četrty fazi** je bil na podlagi komentarjev in predlogov za izboljšavo pripravljen osnutek OPVO, ki je bil najprej posredovan mestni upravi z namenom pridobitve komentarjev na ukrepe in aktivnosti. V tem času je bilo z namenom čim boljše uskladitve vsebine izvedenih več usklajevalnih sestankov tako z mestno upravo, kot z nekaterimi drugimi ključnimi akterji. Po interni uskladitvi je bilo gradivo v pregled posredovano odločevalcem, strokovni javnosti in ključnim akterjem za izvedbo OPVO, nato pa sta bili v juniju 2023 za navedene ciljne skupine organizirani še dve delavnici.
- Na podlagi rezultatov delavnic je bil osnutek OPVO v **peti fazi** ustrezno nadgrajen in oblikovan kot dopolnjeni osnutek. Gradivo je bilo posredovano mestni upravi in ključnim akterjem v končni pregled in komentarje.
- V **šesti fazi** je projektna skupina vsa še odprta vprašanja in komentarje razrešila oz. uskladila ter pripravila predmetni dokument OPVO. Dokument je bil posredovan v javno razgrnitev, ki je potekala od 10. 10. do 10. 11. 2023. Dokument je bil 23. 10. 2023 javno obravnavan v okviru javne obravnave in na Sosvetu Krajevnih skupnosti MOK.
- Javni razgrnitvi bo v **sedmi fazi** sledila uskladitev dokumenta z vsemi podanimi komentarji in oblikovanje predloga OPVO za seznanitev in potrditev na Mestnem svetu MOK 29. 11. 2023.

Slika 1: Shematični prikaz procesa priprave OPVO

2

IZHODIŠČA

2 IZHODIŠČA ZA PRIPRAVO STRATEGIJE

2.1 ZAKONSKE IN STRATEŠKE PODLAGE

OPVO predstavlja nadaljevanje in nadgradnjo varstva okolja, ki so ga na območju MOK uveljavili v preteklosti sprejeti in izvajani programi.

Njegov pravni in vsebinski okvir predstavlja [Resolucija o Nacionalnem programu varstva okolja za obdobje 2020–2030 \(Uradni list RS, št. 31/20 in 44/22 – ZVO-2\)](#). Skladno s takšnim vsebinskim okvirjem je bila pripravljena *Analiza stanja* in opravljen pregled pomembnih okoljskih vsebin za območje MOK. V sodelovanju z mestno upravo in ključnimi deležniki za izvedbo OPVO je bil nato opravljen izbor ključnih okoljskih izzivov, ki jih OPVO tudi naslavlja.

Ob pripravi OPVO so bile upoštevane predvsem naslednje relevantne strateške podlage na lokalni ravni:

- [Odlok o strateškem prostorskem načrtu Mestne občine Kranj](#) (2014, v prenovi)

Strateški del *Občinskega podrobnega načrta (OPN)* določa izhodišča in cilje ter zasnovo prostorskega razvoja občine; usmeritve za razvoj poselitve in za celovito preno, usmeritve za razvoj v krajini, za določitev namenske rabe zemljišč in prostorskih izvedbenih pogojev ter zasnovo gospodarske javne infrastrukture lokalnega pomena, območja naselij in območja razpršene poselitve.

- [Odlok o izvedbenem prostorskem načrtu Mestne občine Kranj](#) (2019, v prenovi)

Izvedbeni del *OPN* določa podrobnejše prostorske izvedbene pogoje, območja podrobne namenske rabe prostora in je neposredna pravna podlaga za vse posege v prostor v občini. Določa tudi območja, za katera bodo izdelani *Občinski podrobni prostorski načrti (OPPN)*, ki so namenjeni nepozidanim območjem, območjem celovite preno in zahtevnejšim infrastrukturnim objektom, ter vsebuje usmeritve za njihovo pripravo.

- [Trajnostna urbana strategija Mestne občine Kranj 2030](#) (2016, v prenovi)

Trajnostna urbana strategija (TUS) je razvojni dokument, v katerem je MOK opredelila gospodarsko, demografsko, socialno in okoljsko stanje ter ob upoštevanju prihodnjih izzivov in aktiviranju neizkoriščenih notranjih potencialov mesta opredelila celostne ukrepe za spodbuditev gospodarske rasti in izboljšanje kakovosti bivanja v Kranju. V njej je MOK opredelila 7 prednostnih tematskih področij in 3 presečne teme, na katere je vezala 10 strateških ciljev:

- Krepimo inovativnost in gospodarski napredek Kranja.
- Vzpostavljamo hitre, varne in trajnostne prometne povezave znotraj Kranja in izven njega.
- Zagotavljamo trajnostno in učinkovito upravljanje z naravnimi viri in energijo.
- Skrbimo za dostopno, kakovostno in ustvarjalno okolje za otroke in mladino.
- Razvijamo kulturno živahno in turistično prepoznavno mesto.
- Ohranjamo varno, zdravo in prijazno socialno okolje.
- Skrbimo za dvig športne dejavnosti in aktiven življenjski slog občanov.
- Pametno in trajnostno upravljamo Kranj.
- Skrbimo za finančno vzdržno mestno občino.
- Zagotavljamo skladen razvoj mesta in podeželja.

Vsak od njih je v določenem kontekstu povezljiv ali komplementaren z izzivi, ki jih naslavlja tudi OPVO. Ob vsem navedenem velja poudariti, da je sočasno s pripravo pričujočega

OPVO potekala prenova navedene strategije oz. priprava TUS ter priprava pogodbe v okviru Misije 100 podnebno nevtralnih in pametnih mest.

- [Celostna prometna strategija Mestne občine Kranj \(2017\)](#)

S Celostno prometno strategijo je MOK določila ukrepe trajnostne mobilnosti, kot so določeni v Operativnem programu izvajanja Evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020, in sprejela akcijski načrta za njihovo izvedbo. Posledično je naslovila številne izzive povezane z mobilnostjo kot so delovne migracije, povezanost zaledja s centralnim naseljem in povezljivost med posameznimi soseskami, izkoriščanje ugodne prometne lege, nadgradnja javnega prometa, umirjanje prometa v naseljih, zmanjšanje onesnaževanja in izpustov toplogrednih plinov iz prometa, ipd.

- [Lokalni energetske koncept Mestne občine Kranj \(2020\)](#)

Lokalni energetske koncept (LEK) predstavlja osnovo za vzpostavitev in izvajanje ustrezne energetske ter okoljske politike MOK in pomeni odločilni korak k njeni uveljavitvi. Je dokument, ki občino in njene prebivalce usmerja k sistematskemu oblikovanju ter vzdrževanju podatkovnih zbirk o porabnikih in rabi energije, uvajanju ukrepov učinkovite rabe energije, zviševanju energetske učinkovitosti ter uvajanju obnovljivih virov energije (OVE). Trajnostna energetske politika predstavlja celovit pristop s povezovanjem in usklajeno obravnavo tako energetike, varstva okolja, podnebja, kot tudi gospodarskega in regionalnega razvoja. LEK obsega celovito oceno možnosti ter rešitev za načrtovanje občinske energetske strategije z namenom prispevati k dvigu energetske in ekonomske učinkovitosti vseh subjektov v občini, kot tudi uvajanju novih energetske rešitev. Na osnovi analize so bili v LEK predlagani možni prihodnji koncepti energetske oskrbe z upoštevanjem čim večje učinkovitosti rabe energije pri vseh porabnikih (stanovanja, industrija, obrt, javne stavbe itd.). LEK tako prispeva tudi k povečevanju osveščenosti in informiranosti porabnikov energije v občini.

- [Trajnostni energetske-podnebni načrt Gorenjske \(2018\)](#)

Trajnostni energetske-podnebni načrt Gorenjske je strateški dokument, ki je za 18 občin Gorenjske opredelil trende podnebnih sprememb na Gorenjskem, povzel trenutno stanje oskrbe z energijo in njene rabe skupaj z emisijami, opredelil potenciale za rabo obnovljivih virov energije, podal oceno ranljivosti Gorenjske na podnebne spremembe (s poudarkom na izbrane sektorje: promet, turizem, gozdarstvo) ter na podlagi vsega navedenega opredelil, vizijo, cilje in ukrepe za zmanjšanje izpustov CO₂ in podal akcijski načrt za njihovo uveljavitvev.

- [Strategija digitalnega razvoja Pametnega mesta in skupnosti Kranj 2020–2023 \(2020\)](#)

S Strategijo digitalnega razvoja Pametnega mesta in skupnosti Kranj 2020–2023 je MOK pristopila k vzpostavitvi urejenega informacijskega in komunikacijskega okolja z jasno koordinacijo, povezanimi procesi in platformami, razumljivimi in dostopnimi podatki ter dovolj zmogljivimi komunikacijami. Strategija podaja strukturni, procesni in operativni okvir ter standarde za njihovo uveljavitvev oz. vzpostavitev informacijskega in komunikacijskega okolja. Kot takšna predstavlja pomembno oporo za izvedbo OPVO.

Ob pripravi OPVO so bili upoštevani tudi drugi strateški dokumenti MOK – kot npr. [Strategija razvoja turizma Mestne občine Kranj 2021–2027](#), ipd. – vendar je stopnja njihove povezljivosti z OPVO nižja, zato jih na tem mestu ne obravnavamo podrobneje.

2.2 VSEBINSKA RAZMEJITEV DO KLJUČNIH STRATEŠKIH DOKUMENTOV

Kot že pojasnjeno v uvodu je *OPVO* krovni strateški dokument, ki opredeljuje okoljske izzive in trajnostno vizijo MOK, postavlja prioritete njihovega reševanja, predlaga najbolj primerne strategije, jih finančno in časovno ovrednoti in določi korake za uresničitev ciljev ter nastavi sistem za vrednotenje rezultatov izvajanja.

Vendar gre za le enega od pomembnih strateških dokumentov MOK, ki pokriva zelo široko področje varstva okolja – področje, ki se že po svoji naravi prepleta z in navezuje na številna druga področja oz. sektorje. Prav tako številne sektorske strategije že naslavljajo pomembne okoljske izzive, zato ponavljanje z drugimi strategijami že predvidenih ukrepov nikakor ni smiselno.

Na podlagi navedenega je bila že na začetku priprave *OPVO* sprejeta odločitev, da bo *OPVO* celovito prepoznal ključne okoljske izzive, nato pa preveril ustreznost njihovega naslavljanja v okviru drugih strategij. V primeru, da strategija nek okoljski izziv že ustrezno naslavlja, *OPVO* tega okoljskega izziva ne naslavlja ponovno, temveč se na ustreznem mestu skliče na določeno strategijo oz. nanjo vzpostavi ustrezno povezavo. Tako je bilo npr. ugotovljeno, da blaženje podnebnih sprememb že naslavljajo tri sektorske strategije, zato se je *OPVO* vsebinsko bolj usmeril na vprašanje prilagajanje na podnebne spremembe.

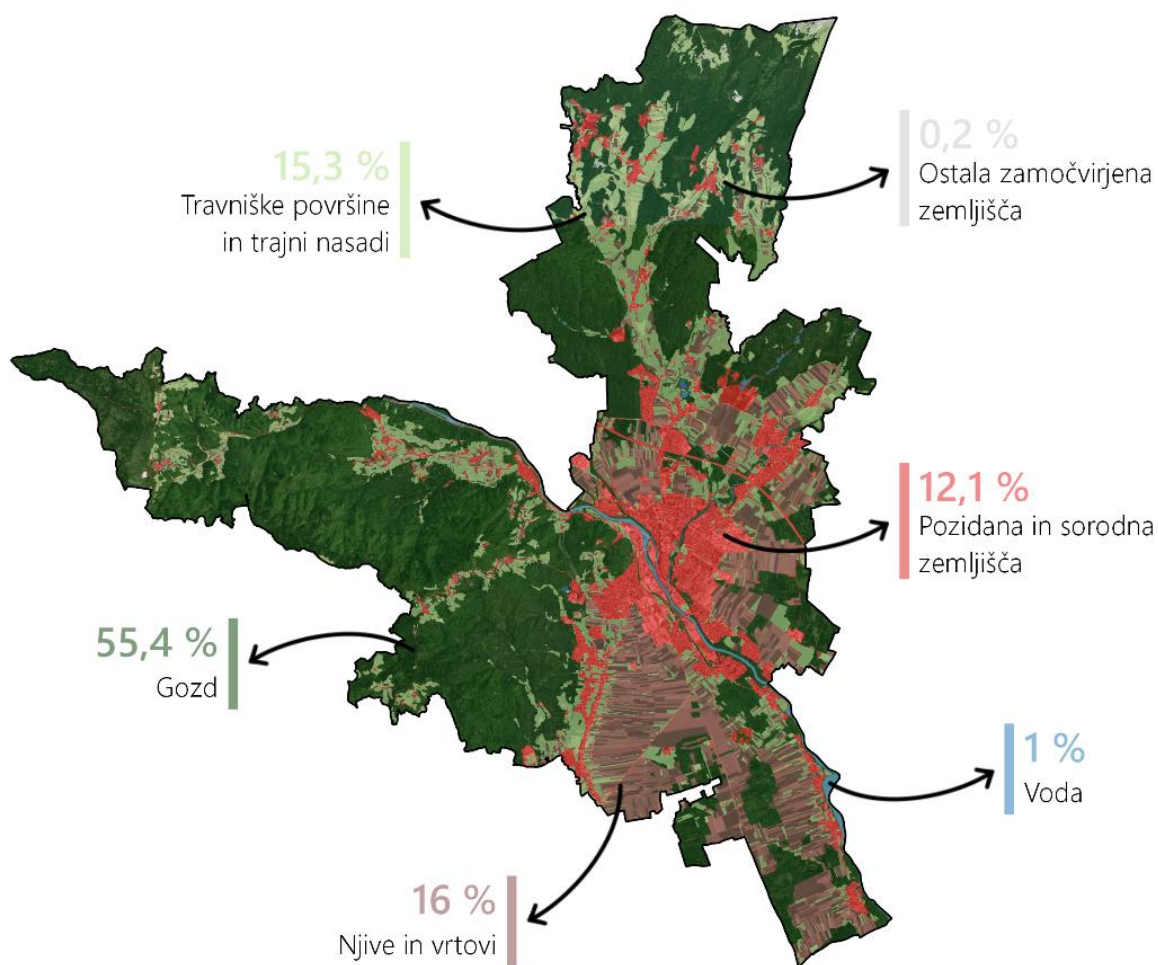
Posledično lahko *OPVO* razumemo kot »popolnitveno strategijo«, ki prednostno naslavlja ključne okoljske izzive, ki do danes na območju MOK niso dobili dovolj pozornosti ter ključne razkorake med stanjem okolja in željenim stanjem, ki jih druge strategije niso ustrezno naslovile. V nadaljevanju podajamo vsebinsko razmejitev *OPVO* do nekaterih ključnih strateških dokumentov:

- Leta 2022 je bila MOK izbrana med 100 podnebno nevtralnih in pametnih mest. Posledično se je MOK odločila za sočasno prenavo oz. pripravo [TUS](#) in pripravo *Podnebne pogodbe v okviru Misije 100 podnebno nevtralnih in pametnih mest*. Ob tem velja poudariti, da MOK v okviru Gorenjske regije sodeluje tudi v *Misiji za prilagajanje podnebnim spremembam*. *TUS* bo po prenavi predstavljala ključni strateški dokument, katerega vsebinski obseg se v znatni meri prekriva z *OPVO* oz. ji je *OPVO* vsaj deloma podrejen. Ker pa je *TUS* še v fazi prenave, je bilo tekom priprave *OPVO* dogovorjeno, da bo *TUS* v največji možni meri povzel oz. se navezal na ukrepe in aktivnosti *OPVO*, obenem pa bodo ukrepi in aktivnosti *OPVO* vključeni tudi v *Podnebno pogodbo*. To bo pomembno okrepilo proces izvajanja ukrepov in aktivnosti *OPVO* ter omogočilo pospešeno črpanje zunanjih virov financiranja.
- *OPN* ([strateški](#) in [izvedbeni](#) del) predstavlja temelj prostorske in razvojne politike MOK. *OPVO* je – predvsem v ukrepu povezanim z zagotavljanjem uravnoteženega prostorskega razvoja – prepoznal priložnost za naslavljanje številnih okoljskih izzivov preko mehanizma prostorske politike, predvsem preko uveljavitve »zelenih standardov« v naslednji seriji *OPN*. Tako *OPVO* predvideva vpeljavo drugačne logike oz. pristopa v prostorsko načrtovanje, kar bo potrebno pri pripravi naslednje generacije *OPN* potrebno tudi ustrezno načrtovati.
- V primeru [Celostne prometne strategije Mestne občine Kranj](#), [LEK](#) in [Trajnostnega energetske-podnebnega načrta Gorenjske](#) gre za strateške dokumente, ki ustrezno naslavljajo predvsem okoljske izzive povezane z blaženjem podnebnih sprememb, zmanjšanjem onesnaževanja zraka, zagotavljanjem učinkovite rabe energije, zmanjšanjem okoljskega odtisa prometa, industrije, stavb, turizma, ipd. Kot takšni predstavljajo *OPVO* komplementarne dokumente, katerih aktivnosti se odražajo v stanju okolja, ki jih bo preko podpornega mehanizma beležil tudi okoljski monitoring *OPVO*. Za doseganje sinergij bosta ključni predvsem dobra koordinacija in sodelovanje med nosilci izvajanj posameznih ukrepov.
- MOK v času priprave tega dokumenta strategije, ki bi naslavljal področje razvoja podeželja in drugih izzivov povezanih s krepitvijo samooskrbnosti, proizvodnjo hrane v urbanem prostoru, ipd. ni imela. Tako je *OPVO* v obliki posebnega ukrepa predvidel pripravo tovrstne

strategije in uvedbo nekaj s samooskrbo povezanih aktivnosti. Ne glede na to je bilo tekom procesa usklajevanja *OPVO* ugotovljeno, da gre za kompleksno področje s specifikami, ki presegajo vsebinski okvir *OPVO*. Tako je predvideno, da bo MOK pristopila k pripravi tovrstne strategije, ob njeni pripravi pa je potrebno zagotoviti njeno skladnost s cilji in ukrepi *OPVO*.

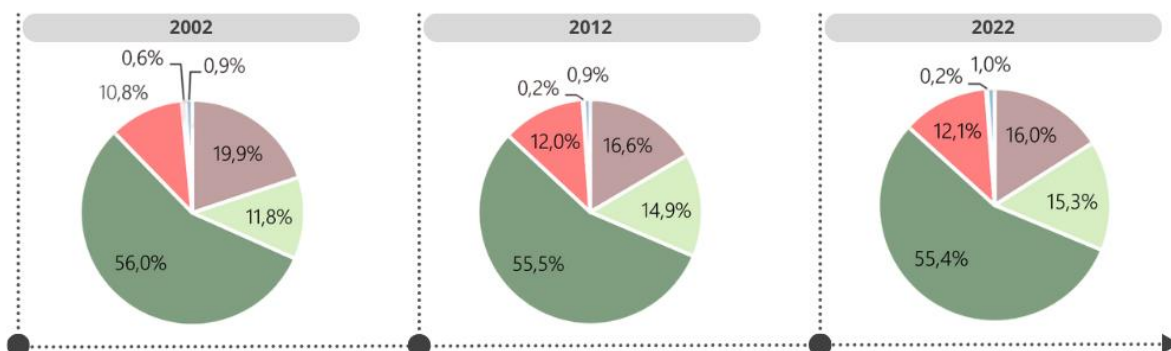
2.3 POUDARKI ANALIZE STANJA OKOLJA NA OBMOČJE MESTNE OBČINE KRANJ

Na območju MOK, po **dejanski rabi tal** (DRT) (Slika 2), prevladuje gozd, sledijo njive in vrtovi, travniške površine in trajni nasadi, pozidana in sorodna zemljišča, voda ter ostala zamočvirjena zemljišča (MKGP, 2022).

Vir: GURS, 2022; MKGP, 2022; prikaz: ZaVita, 2023
Slika 2: Dejanska raba tal (DRT)

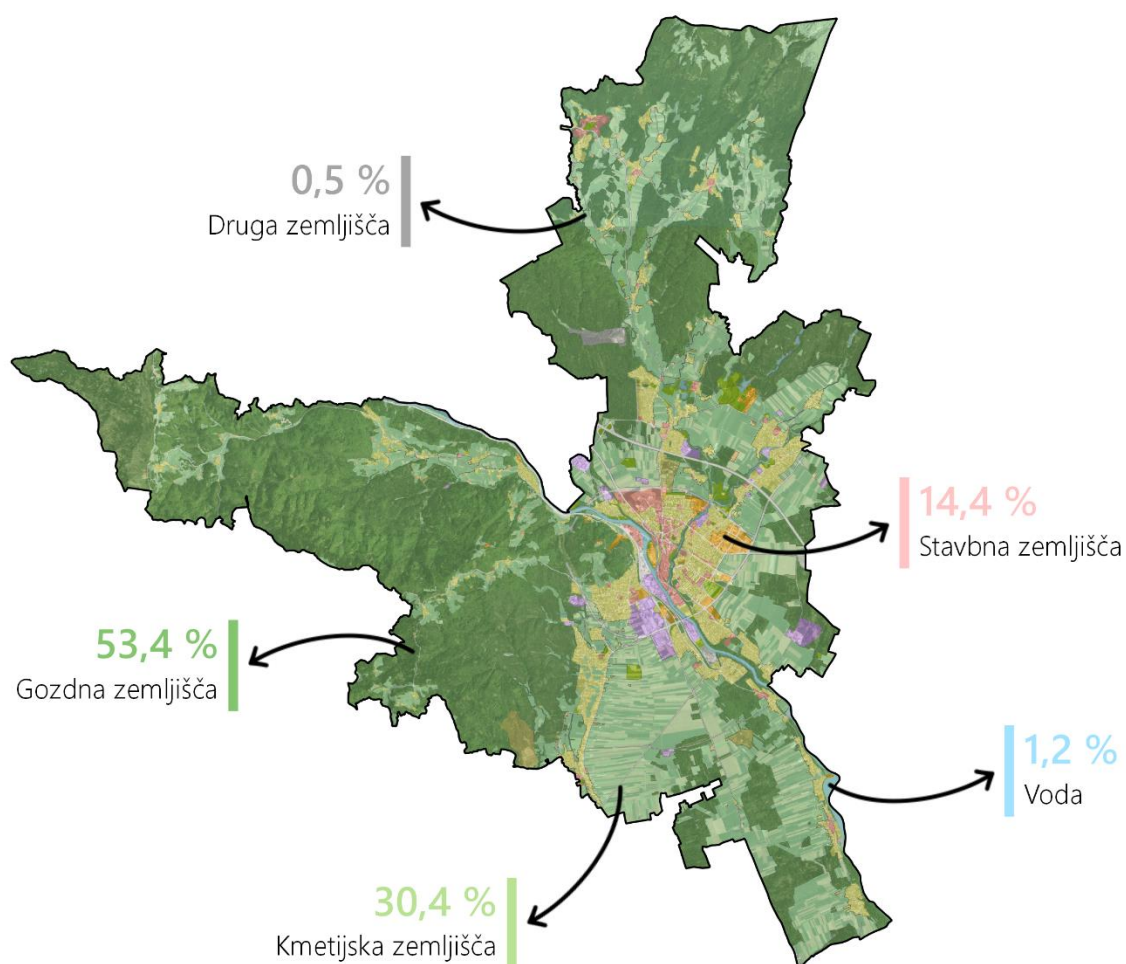
DRT se v 10 letih oz. v primerjavi z letom 2012 (Slika 3) ni bistveno spremenila, saj je do največjih sprememb prišlo že v desetletju pred tem. Tako se je površina njiv in vrtov ter gozdov zmanjšala predvsem na račun povečanja travniških površin in trajnih nasadov ter pozidanih in sorodnih zemljišč (MKGP, 2022).

Vir: MKGP, 2002, 2012 in 2022; prikaz: ZaVita, 2023

Slika 3: Primerjava dejanske rabe tal (DRT) med leti 2002, 2012 in 2022

Po **namenski rabi prostora** (NRP) (Slika 4), prevladujejo gozdna zemljišča, sledijo kmetijska zemljišča in stavbna zemljišča, ostal manjši delež pa predstavljajo preostala zemljišča opredeljena po NRP (MOP, 2022).

Vir: GURS, 2022; MOP, 2022; prikaz: ZaVita, 2023

Slika 4: Namenska raba prostora (NRP)

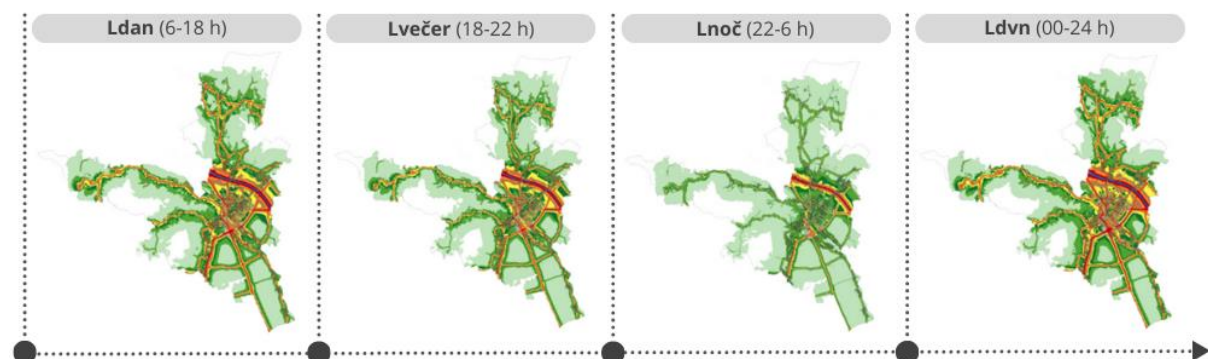
Deleži pozidanih in sorodnih zemljišč (šifra 3000) opredeljenih po DRT in stavbnih zemljišč¹ po NRP se nekoliko razlikujejo, kar kaže na nepozidana stavbna zemljišča in obstoj stavb ter cest na primarni rabi (MKGP, 2022; MOP, 2022).

¹ S – območja stanovanj, C – območja centralnih dejavnosti, I – območja proizvodnih dejavnosti, B – posebna območja, Z – območja zelenih površin, P – območja prometnih površin, E – območja energetske infrastrukture, O – območja okoljske infrastrukture, F – območja za potrebe obrambe v naselju, A – površine razpršene poselitve

Na širšem območju občine je evidentiranih 12 **funkcionalno degradiranih območij** (FDO) s skupno površino 49,5 ha, ki so posledica opuščanja dejavnosti ali pa funkcionalno neprimerne ali pomanjkljive rabe (Lampič, 2021). Na območju občine pa se nahajajo tudi 4 **nelegalni kopi mineralnih surovin**, vsi po NRP opredeljeni kot površine nadzemnega pridobivalnega prostora (LN) (OP SD OPN, 2022). Kot največji potencialni onesnaževalec tal pa je prepoznano **kmetijstvo** (fitofarmacevtska sredstva in nitrati), saj velik del občine predstavljajo površine namenjene tej dejavnosti (TUS MOK 2023, 2020).

Na območju občine se izkazuje predvsem problem **onesnaženosti zraka** z delci PM₁₀ in PM_{2,5} ter v poletnem času z ozonom, pri čemer so ključni onesnaževalci promet, industrija in ogrevanje objektov. Analiza virov delcev PM₁₀ kaže, da je vzrok onesnaženja z delci večinoma uporaba kurilnih naprav, predvsem v prometno bolj obremenjenem središču Kranja pa je pomemben vir emisij delcev PM₁₀ cestni promet. Nižje koncentracije delcev PM₁₀ se pojavljajo poleti in višje pozimi, saj se pozimi zaradi stabilnejše atmosfere in šibkejših vetrov onesnažen zrak zadržuje v bližini cestišč, ki so izvor emisije. Emisija iz prometa je sicer preko leta skoraj enaka, v splošnem pa narašča, posledično pa tudi stopnja ozona. Onesnaženosti z ozonom je prisotna na merilnem mestu Brdo pri Kranju (GIS, 2023), ki se nahaja najbližje Kranju in Krvavec (OP SD OPN4, 2022), ki pa se nahaja v bližini MOK. Rezultati meritev črnega ogljika iz leta 2017 kažejo, da se v obdobju stabilnega vremena koncentracije močno povečajo. Čez dan se koncentracije znižajo zaradi intenzivnejšega mešanja atmosfere, večerni vrh pa je rezultat tako emisij prometa kot kurjenja biomase (MOK, 2018). Meritve onesnaženosti zraka z NO₂ kažejo, da občasno sicer prihaja do preseženih mejnih koncentracij NO₂ (npr. na lokacijah Laze in Orehek), vendar 1 urna mejna koncentracija ni presežena v več kot 18 dneh v koledarskem letu, kar za vsa merilna mesta pomeni dobro stanje (ALFA PROXIMA, 2020, 2021 in 2022).

MOK je med vodilnimi občinami v Sloveniji v načrtnem pristopu k energetskim sanacijam javnih objektov, tudi po principu energetskega pogodbeništva. Tako, glede na podatke o povprečni rabi energije v stanovanjih, obstaja velik potencial za zmanjšanje **rabe energije** predvsem v zasebnih stavbah. Od evidentiranih 11.796 kurilnih naprav (za leto 2016) predstavlja 38 % takih na lesno biomaso, 33 % na ekstra lahko kurilno olje, 24,9 % na zemeljski plin in 0,7 % na utekočinjen naftni plin (OP SD OPN4, 2022). Ključen izziv na področju ogrevanja v občini pa ostaja zniževanje deleža kurilnega okolja in zamenjava zastarelih, neučinkovitih kotlov s sodobnejšimi. Tovrstni kotli so še posebej problematični v mestnem središču. Pomemben izziv pa je tudi povečanje deleža daljinskega ogrevanja (OP SD OPN4, 2022).

Vir: MOK, 2020c; prikaz: ZaVita, 2023

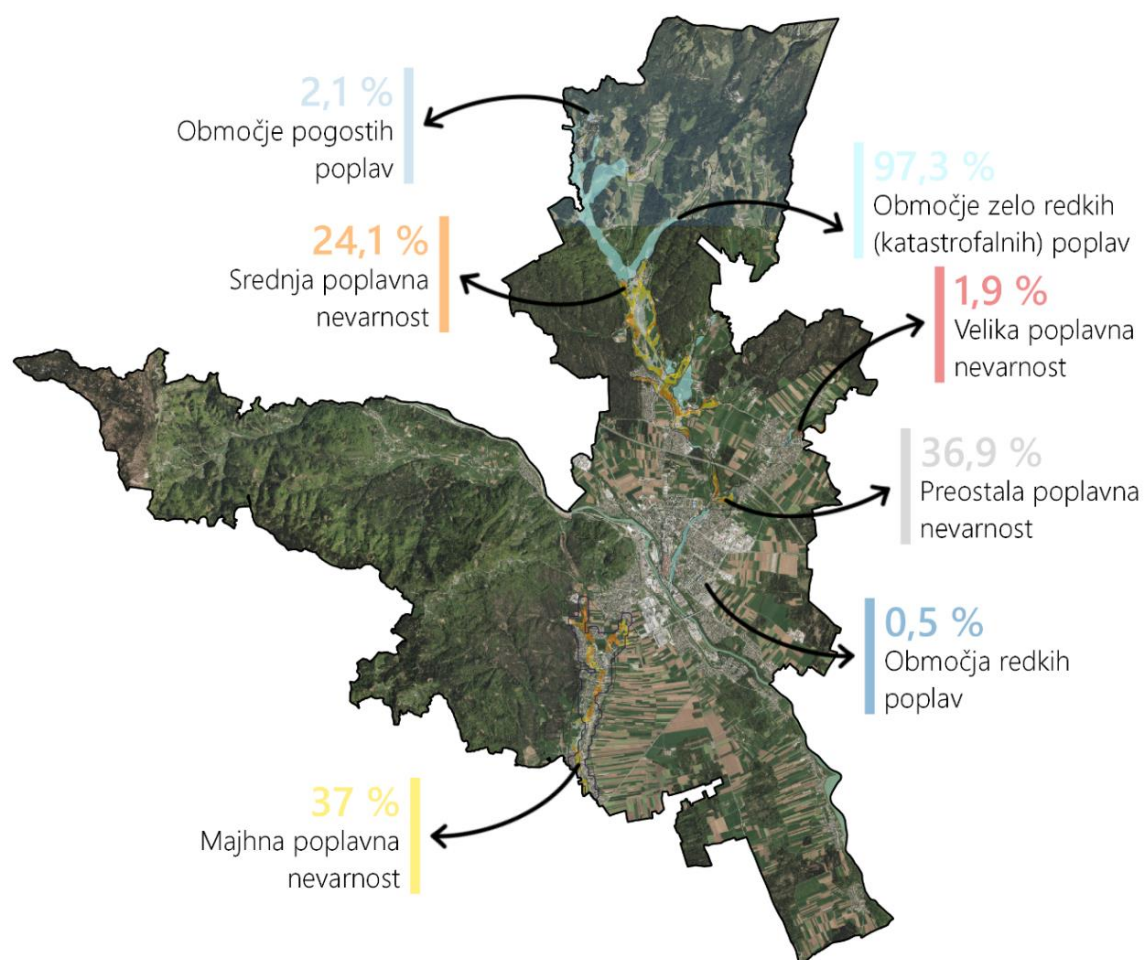
Slika 5: Hrup cestnega prometa

Hrup na območju občine je predvsem posledica cestnega prometa (Slika 5), deloma pa tudi izvajanja industrijskih in drugih dejavnosti v naseljih. Najbolj obremenjene ceste potekajo skozi osrednji del občine, predvsem skozi širše območje mesta Kranj. Na raven hrupa vplivajo, poleg proizvodno-obrtnih dejavnosti, tudi gostinsko-zabavišna dejavnost, kmetijska mehanizacija, v času gradbenih del pa gradbena mehanizacija. Na območju celotne občine je zaznan hrup

letalskega prometa, Krajevna skupnost Hrastje pa sodi tudi v območje pristajalnega kroga državnega letališča (OP SD OPN4, 2022).

Rezultati monitoringa **ekološkega stanja vodotokov** leta 2020 kažejo na dobro stanje vodotoka Sava, medtem ko dolgoročni trend v letih 2009–2020 nakazuje na postopen upad kakovosti, in sicer iz zelo dobrega v dobro. Ekološko stanje vodotoka Kokra je bilo tako leta 2020, kot v obdobju 2009–2020 zelo dobro (ARSO, 2022a). Rezultati monitoringa **kemijskega stanja vodotokov** leta 2020 prav tako kažejo na dobro stanje vodotoka Sava. Enako kaže dolgoročni trend za obdobje 2014–2020. Kemijsko stanje vodotoka Kokra leta 2020 (ARSO, 2021a) kaže na dobro stanje, medtem ko dolgoročnega trenda ni mogoče določiti zaradi pomanjkanja meritev. Kljub navedenemu je občina na podlagi opaženih občasnih onesnaženj reke Kokre pristopila k izvajanju lastnih meritev z namenom dopolnitve državne mreže monitoringa. Te so pokazale, da **mikrobiološko stanje vodotoka** ni dobro. V rezultatih vzorčenj, ki jih občina izvaja od avgusta 2022 na štirih lokacijah, so vsaj na enem odvzemnem mestu v urbanem prostoru prisotni enterokoki in bakterija E-coli. Molekularni test pa je pokazal, da so povzročitelj tovrstnega onesnaženja fekalije človeškega izvora.

Na območju občine so prisotna **poplavna območja** ob vodotokih Kokra, Kokrica s pritoki, Milka, Sevnik, Žabnica in Trenča oz. na območju Kokrice, Tenetiš, Golnika in Gorič. Na podlagi *Opozorilne karte poplav (OPKP)* (Slika 6) je teh območij zgolj 1,4 % oz. 209,4 ha površine občine, na podlagi *Integralne karte razredov poplavne nevarnosti (IKRPN)* pa 1,6 % oz. 238,2 ha (DRSV, 2022). Neposredno grožnjo stanovanjsko-gospodarskim objektom pa predstavljajo posamezne lokacije poplavljanj ob večjih nalivih (npr. Bitnje, v vasi Nemilje, vasi pod Storžičem, ipd.) in rečne erozije brežin vodotokov (npr. breg nad kanjonom Zarica, kanjon reke Kokre, ipd.).

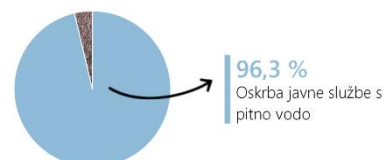
Vir: DRSV, 2022a2, GURS, 2022; prikaz: ZaVita, 2023

Slika 6: Opozorilna karta poplav (OPKP) in Integralna karta razredov poplavne nevarnosti (IKRPN)

Gorenjsko je leta 2022 doletela najhujša **suša** do sedaj. Gre za posledico pomanjkanja padavin v obdobju od januarja do marca ter poletnih visokih temperatur. Suša se na območju občine pojavlja predvsem julija in avgusta.

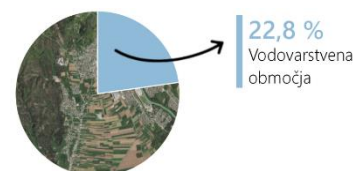
Ocena **kemijskega stanja podzemnih voda** leta 2021, ki se nahajajo na območju občine, kaže na dobro stanje, kar potrjuje tudi konstantno dober trend preko obdobja 2006–2021 (ARSO, 2021b). Prav tako je kot dobro ocenjeno **količinsko stanje podzemnih voda** za obdobje 2015–2021, ki se nahajajo na območju občine (ARSO, 2015).

Oskrba s **pitno vodo** se izvaja preko javnega podjetja Komunalna Kranj, ki v okviru javne službe oskrbe s pitno vodo oskrbuje 55.021 oz. 96,3 % prebivalcev.

Daleč najpomembnejši in največji je vodovodni sistem Kranj, ki oskrbuje 90 % prebivalcev MOK. Sistemi se napajajo iz vodnih virov na območju Krvavca (občina Cerklje), Čemšenika, Bašlja, Nove vasi (občina Preddvor), Olševka (občina Šenčur) in na Gorenji Savi (MOK) (Komunalna Kranj, 2023).

Na območju občine se nahaja 3.422 ha **vodovarstvenih območij** (VVO), ki pokrivajo 22,8 % površja občine. Od tega je 629 ha oz. 4,2 % območja zavarovanega z občinskim odlokom in 2.793,1 ha oz. 18,5 % z državno uredbo (DRSV, 2022).

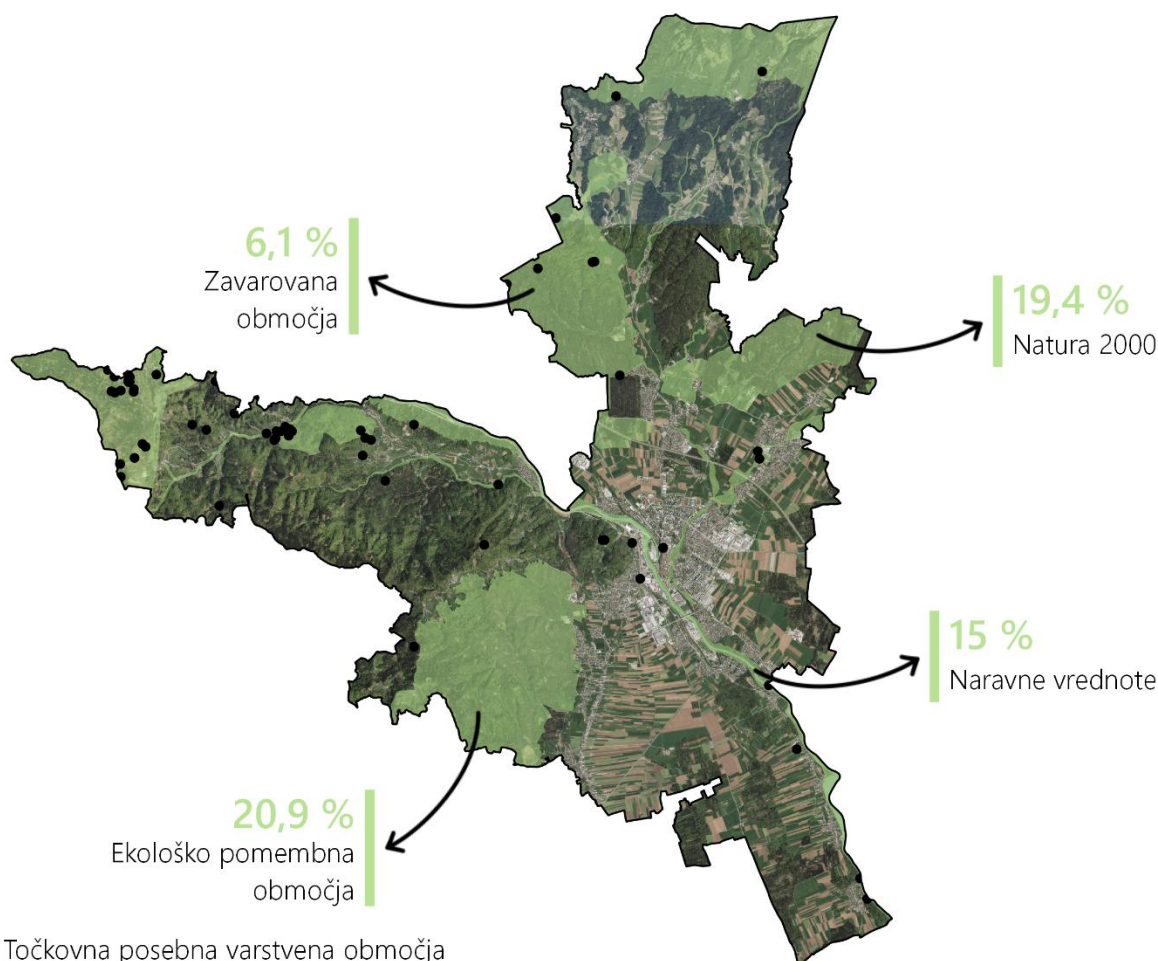
Na območjih občinskega in državnega VVO, po DRT, prevladuje gozd (DRSV, 2022; MKGP, 2022). Glede na to, da se pa te površine zmanjšujejo, predvsem na račun povečanja travniških površin in trajnih nasadov ter pozidanih in sorodnih zemljišč, pa bi to lahko predstavljalo problem v prihodnosti.

Odvajanje in čiščenje odpadnih voda poteka po 214 km dolgem kanalizacijskem omrežju, na katerega pa je bilo v letu 2019 priključenih 41.017 prebivalcev. Kanalizacijski sistem Kranj se končuje s Centralno čistilno napravo Kranj. V naseljih, kjer še ni zgrajena javna kanalizacija in na območjih z redko poselitvijo, kjer izgradnja javnega kanalizacijskega sistema ni predvidena, se komunalna odpadna voda zbira in odteka v nepretočne greznice ali male komunalne čistilne naprave (OP SD OPN4, 2022).

Sistem zbiranja in ravnanja z **odpadki** je vzpostavljen in se izvaja na celotnem območju občine. Upravljanje z odpadki poteka preko dveh zbirnih centrov ter 197 ekoloških otokov. Zbirni center Zarica je nadgrajen z ureditvijo prostora ponovne rabe, za zaokrožitev sistema ravnanja z odpadki in povečanje ekonomske učinkovitosti pa mora občina vzpostaviti še sortiranje odpadkov (Komunalna Kranj, 2023). Leta 2021 je na območju občine nastalo 671 kg komunalnih odpadkov na prebivalca, kar je nad slovenskim povprečjem (518 kg/preb.). Na to pomembno vpliva tudi močna prisotnost industrije. Ob tem velja poudariti, da se odloži le 10 kg komunalnih odpadkov na prebivalca oz. 1,5 % nastalih, kar je več kot polovica manj kot slovensko povprečje (27 kg/preb.) (SURS, 2023).

Na območju občine ni registriranih SEVESO objektov, nikjer pa ni opredeljeno, da se ne smejo umeščati v prostor oz. se ne bodo. V IED registru (IPPC naprave) je navedenih 5 IED naprav. Industrijski obrati so večinoma zgoščeni v samem mestu Kranj in na njegovem obrobju oz. poslovnih conah (ARSO, 2022b). Ob tem občina na podlagi lastnih evidenc ugotavlja, da do izrednih oz. nezaželenih dogodkov prihaja – v zadnjih treh letih je tako prišlo do treh požarov v industrijski coni Laze.

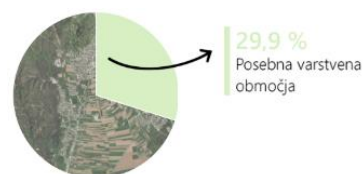
Mestno središče Kranja je, kljub osrednji ravninski ter prometno in gospodarsko obremenjeni legi, obdano z zelenimi površinami oz. pasom, ki ga tvorijo območja Nature 2000, ekološko pomembna območja, naravne vrednote, zavarovana območja in varovalni gozdovi (Slika 7).

Vir: ARSO, 2022b; GURS, 2022; prikaz: ZaVita, 2023

Slika 7: Posebna varstvena območja²

Tako je skupaj 4.517,2 ha oz. 29,9 % površine občine opredeljene kot **posebno varstveno območje** (ARSO, 2022b). Na območju občine se poleg omenjenih območij nahaja tudi 485,5 ha **varovalnih gozdov**, ki predstavljajo 3,2 % površine občine (ZGS, 2022) ter 2,2 ha **zamočvirjenih zemljišč** in 150,6 ha voda, ki skupaj predstavljajo vodne in močvirnate habitate (MKGP, 2022).

Invazivne tujerodne vrste negativno vplivajo na naravo, gospodarstvo ali zdravje ljudi. V današnjem času jih obravnavamo tudi kot eno največjih groženj biotski raznovrstnosti. Na območju občine so bile identificirane številne lokacije invazivnih vrst, ki se nahajajo predvsem ob pomembnejših prometnicah, vodotokih in na urbaniziranih površinah.

² Posebna varstvena območja se med seboj prekrivajo, zato so različni varstveni režimi, zaradi preglednosti, združeni v eno kategorijo.

2.4 SWOT ANALIZA

PREDNOSTI

- Kranj je upravno, poslovno, trgovsko in izobraževalno središče Gorenjske in tretja največja občina v Sloveniji, po številu prebivalcev, z relativno ugodnimi demografskimi trendi v primerjavi s Slovenijo – kritična masa ljudi, znanja, razvojnih potencialov, itd.
- Dobre operativne zmogljivosti javnih institucij in zasebnih podjetij ter izkušnje z izvajanjem tako velikih kot majhnih projektov.
- Odprtost mestne uprave občanom in aktivno sodelovanje.
- Aktivna civilna družba.
- Visoka kakovost bivanja.
- Visok delež prenovljenih javnih površin in infrastrukture v mestnem središču.
- V zadnjih letih nadgrajeno in izboljšano upravljanje z naravnimi viri – zmanjšanje vodovodnih izgub in svetlobnega onesnaževanja, povečanje sortiranja in recikliranja odpadkov, zmanjšanje porabe energije v javnih objektih, sodobna in zmogljiva čistilna naprava, itd.
- Obstoječa atraktivna krajinska podoba – sotočje rek s kanjoni, številne naravne vrednote, Natura 2000, zavarovana območja, itd.
- Velika površina gozdov in zelenih površin v urbanem prostoru – pomembna socialna in klimatska funkcija.
- Že obstoječe dobre prakse – KRskOLESOM, center trajnostne mobilnosti, sadnja drevoredov, itd.
- Dobro poznavanje terena in sodelovanje z občani po principih participativnega pristopa.
- Želja občine po aktivni in vsestranski podpori varstvu okolja in razumevanje ranljivosti tega.
- V prejšnji programske perspektivi si je občina nabrala izkušnje za črpanje EU sredstev in okrepila kader.

S

SLABOSTI

- Po DRT trend zmanjšanja njiv in vrtov ter gozdov – zmanjšanje gre predvsem na račun povečanja travniških površin in trajnih nasadov ter pozidanih in sorodnih zemljišč.
- Kakovost zraka in onesnaževal v njem je posledica emisij snovi zaradi cestnega prometa, individualnega ogrevanja objektov in proizvodnih dejavnosti v prostoru.
- Hrup na območju občine je predvsem posledica cestnega in letalskega prometa ter večjih industrijskih kompleksov in izvajanja drugih dejavnosti v prostoru.
- Nekatera vodovarstvena območja niso zavarovana z *Uredbo* na državnem nivoju.
- Neurejene zaledne vode (npr. Stražišče, itd.).
- Pomanjkljiva protipoplavna varnost.
- Obdobje opažena neustrezna raba fitofarmaceutskih sredstev in gnojil.
- Nelegalni odvzemi vode in drugih naravnih virov.
- Osredotočanje na infrastrukturo, ne na pomen in dodano vrednost zelenega sistema.
- Primanjkljaj načrtovanja in znanj uprave občine.
- Administrativne ovire v prostorskih aktih za aktiviranje degradiranih območij in prenovu sosek.
- Pretočnost prometa.
- *OPN* ne opredeljuje območij trajnega varovanja kmetijskih zemljišč, in območij za vrtičkarstvo.
- Neizkoriščene zmogljivosti mestnega potniškega prometa.
- Manjkajoče kanalizacijsko omrežje v aglomeracijah pod 2000 PE in nelegalni izpusti fekalij neposredno v vodotoke (npr. KS Hrastje).
- Prostorsko-prometni in socialni konflikti večstanovanjskih urbanih sosek.
- Nepovezanost prometnih podsistemov, neustrezni avtobusna in železniška postaja.
- Neizvajanje celostne prometne politike.
- Pomanjkljiva komunikacija – posledično slaba informiranost in nizka stopnja okoljske osveščenosti.
- Kadrovska podhranjenost občine za izvedbo vseh pričakovanih aktivnosti – še posebej na področju varstva okolja.

W

PRILOŽNOSTI

- *Misija 100 podnebno nevtralnih in pametnih mest* do leta 2030.
- Krepitev civilne družbe in vključevanje občanov v delovanje in življenje mesta.
- Nadgradnja mreže pobratenih mest, prenos znanj in dobrih praks iz tujine (EU projekti).
- Spreminjanje modela delovanja občine – aktiven iniciator razvoja.
- Povezovanje z drugimi občinami za učinkovitejše izvajanje javnih nalog in služb.
- Pametna specializacija – IKT kompetence – podlaga za občino kot pametno mesto.
- Zametki lokalne samooskrbe in krožnega gospodarstva.
- Celostna prometna politika in uvajanje sodobnih konceptov trajnostne mobilnosti.
- Nadgradnja zelenega sistema v prostorskem načrtovanju.
- FDO – prostor za nove dejavnosti.
- Spreminjanje življenjskega sloga – možnost kakovostnega in aktivnega preživljanja prostega časa.
- Nadgrajevanje sistema ravnanja z odpadki.
- Vključevanje razvojnih ciljev občine v programe vrtcev in šol.
- Aktiviranje dediščine podeželja za razvoj ter porast gibanja v naravi ob hkratnem aktiviranju dediščine v mestu za oživljanje starega mestnega jedra.
- Prilagajanje klimatskim spremembam – drugačni pristopi, uvajanje novih, specializiranih ter tehnološko naprednih oblik upravljanja naravnih virov, ipd.
- Urbani prostor kot potencial za razvoj urbanega kmetijstva in vrtičkarstva – ne le na zelenih ampak tudi na sivih površinah (strehe, ploščadi, ulice, ipd.), FDO in stavbnih zemljiščih.
- Pripravljenost občine, da postane vezni člen med ponudbo in povpraševanjem lahko dvigne stopnjo zaupanja v kratke dobavne verige.
- EU politika »Green Deal« – viri dodatnega financiranja usmerjeni v trajnostno in krožno gospodarstvo.
- Izboljšanje sodelovanja s strokovnimi službami zunaj in znotraj občine.

O

TVEGANJA OZ. GROŽNJE

- Podnebne spremembe (pričakovani vpliv podnebnih sprememb na območju MOK, tako pozitiven kot negativen, je velik).
- Širitev invazivnih vrst, predvsem ob prometnicah, vodotokih in urbaniziranih površinah.
- Obstoje IED objektov oz. naprav v prostoru pomeni možnost velikih industrijskih nesreč. Ob tem veljavni *OPN* umeščanja novih IED ali SEVESO objektov ne onemogoča.
- Demografske spremembe – staranje prebivalstva, dolgoročno zagotavljanje ustrezno izobraženih kadrov, integracija priseljencev, ipd.
- Poglobljanje neenakosti med mestom in podeželjem.
- Neizvajanje *OPVO* - prilagajanje trenutni lokalni razvojni politiki in omejeni kadrovi viri in znanja za izvajanje ukrepov *OPVO*.
- Togost in počasna odzivnost državnih institucij pri sistemskih vprašanjih.
- Ustreznost finančnih predpostavk *OPVO* in financiranja predvidenih aktivnosti.
- Povečani pritiski na okolje in kulturno krajino in spreminjanje podobe prostora.
- Izguba kmetijskih zemljišč (opuščenje, pozidava, zaraščanje) - nedorečena prostorska politika.
- Stara okoljska bremena.

T

3

**STRATEŠKI
OKVIR**

3 STRATEŠKI OKVIR OPERATIVNEGA PROGRAMA OKOLJA MESTNE OBČINE KRANJ

3.1 VIZIJA KRANJA 2030

V nadaljevanju povzemamo Vizijo Kranja 2030, kot jo opredeljuje osnutek prilagoditve danes veljavne *Trajnostne urbane strategije Mestne občine Kranj 2030 (TUS)*:

Kranj 2030 je mesto novih priložnosti za vse.

Je prvo pametno in podnebno nevtrarno mesto v Sloveniji. To pomeni, da bo Kranj leta 2030 trajnostno, napredno in živahno središče Gorenjske z visoko urbano kakovostjo bivanja in odpornejše na podnebne spremembe.

- Prepoznano bo kot odprt prostor, kjer je enostavno uresničevati podjetniške ideje. Naklonjeno bo novim tehnologijam in spodbujanju mladih talentov. Postalo bo referenčno mesto za uvajanje novih rešitev na osnovi sodobnih informacijsko-komunikacijskih in zelenih tehnologij.
- Kranj bo vsem generacijam omogočal aktiven, zdrav in ustvarjalen življenjski slog v zelenem alpskem prostoru.
- Mesto bo s trajnostnimi mobilnostnimi sredstvi prometno odlično povezano z okolico, bližnjo Ljubljano, letališčem in podeželjem. Osebni prevoz bodo postopno nadomeščali javni prevoz, kolesarjenje in hoja. S pomočjo pametnih rešitev bodo javne storitve mesta učinkovitejše in prijaznejše za uporabnike.
- Stari Kranj bo kot središče urbanega kulturnega utripa privlačen za bivanje, ustvarjanje, druženje in turistični obisk.
- S skrbnim in učinkovitim ravnanjem po načelih krožnega gospodarstva bomo ohranjali okolje, naravne vire, gozdove in kulturno dediščino Kranja za prihodnje rodove. Kmetijska zemljišča bomo namenjali pridelavi lokalne hrane, podeželje pa ohranjali poseljeno.

3.2 STRATEŠKI CILJI OPERATIVNEGA PROGRAMA VARSTVA OKOLJA MESTNE OBČINE KRANJ

OPVO naslavlja vprašanje trajnostnega razvoja z vidika okolja in njegovega varovanja. Tako praviloma ne naslavlja posameznih sektorskih politik neposredno, temveč opozarja na njihove pomanjkljivosti, prezrte vplive na okolje in možne sinergije. To še posebej velja, ko se posamezne okoljske izzive na območju občine že aktivno naslavlja v okviru drugih strategij – v takšnem primeru OPVO okoljski izziv sicer prepozna, a zanj poda zgolj navezavo na konkretno strategijo, ki ga že naslavlja. Tako OPVO prevzema vlogo povezovalnega oz. popolnitvenega elementa v strateškem okvirju občine.

Strateški okvir OPVO sestavljajo 4 strateški cilji, ki so med seboj vsebinsko povezani in se medsebojno podpirajo.

CILJ 1 – Mestna občina z majhnim okoljskim odtisom

S terminom okoljski odtis zaobjemamo tako naše potrebe po naravnih virih, kot pritiske na okolje. Gre za kompleksen preplet okoljskih kazalcev, ki celovito odražajo vpliv naših dejavnosti na okolje, zato predstavlja pomemben del informacij, ki so potrebne za načrtovanje trajnostnega razvoja. Zmanjšanje onesnaževanja, zagotavljanje uravnoveženega prostorskega razvoja, sanacija FDO, trajnostna raba naravnih virov in drugi prepoznani okoljski izzivi, ki bodo naslovljeni v okviru tega strateškega cilja, prispevajo k zmanjšanju okoljskega odtisa.

CILJ 2 – Biotsko pestra mestna občina, prilagojena na podnebne spremembe

Območje občine je biotsko raznovrstno, na kar kaže tudi dejstvo, da je skoraj 30 % površine občine opredeljeno kot posebno varstveno območje. Vendar se tudi na območju občine srečujemo z izgubo biotske raznovrstnosti – predvsem kot posledico onesnaževanja, urbanizacije in drugih sprememb v rabi ekosistemov, čezmernega izkoriščanja naravnih virov ter podnebnih sprememb. Prav slednje že nekaj let vse bolj vplivajo na naše vsakdanje življenje in tudi ekstremni naporji povezani z njihovim blaženjem ne morejo prinesiti hitrega obrata v zeleno smer. Prilagoditve na podnebne spremembe so torej nujne, z njimi pa je potrebno začeti praktično takoj. V oba procesa je potrebno pritegniti vse ključne akterje ter spremeniti razumevanje prostora v katerem živimo in delujemo.

CILJ 3 – Vitalna mestna občina s kakovostnim bivalnim okoljem

Občina lahko z ukrepi namenjenimi varstvu okolja izboljša kakovost bivalnega okolja za svoje občane, obenem pa doseže pomembne sinergije povezane s krepitvijo samooskrbnosti z lokalno pridelano hrano in zdravjem ljudi. Vitalno, varno, atraktivno in perspektivno življenjsko okolje odpira nove razvojne priložnosti in je obenem bolj privlačno tako za nove prebivalce, kot odgovorne vlagatelje v trajnostni razvoj.

CILJ 4 – Osveščeni in odgovorni občani

Osnovni gradnik vsake lokalne skupnosti so njeni prebivalci, zato je za učinkovito doseganje ciljev OPVO njihovo ozaveščanje, izobraževanje in aktivno vključevanje v njegovo operativno izvedbo, ključnega pomena. Še več, občani lahko s spremembo svojih vzorcev razmišljanja in obnašanja občino ne le podprejo pri naporih povezanih z varstvom okolja, temveč jih z lastnim znanjem, idejami in projekti celo nadgradijo.

Slika 8: Strateški cilji OPVO

Kot že poudarjeno, so opredeljeni cilji med seboj vsebinsko povezani in se medsebojno podpirajo. Tako se tudi v operativnem okvirju predstavljeni ukrepi in aktivnosti med seboj prepletajo in navezujejo, ne glede na to pod kateri cilj so umeščeni. Vsekakor pa bo izvedba *OPVO* zahtevala dobro povezano in usklajeno delovanje vseh odgovornih za izvedbo ukrepov in aktivnosti, saj so slednji pogosto prepleteni z izvedbo drugih strategij občine.

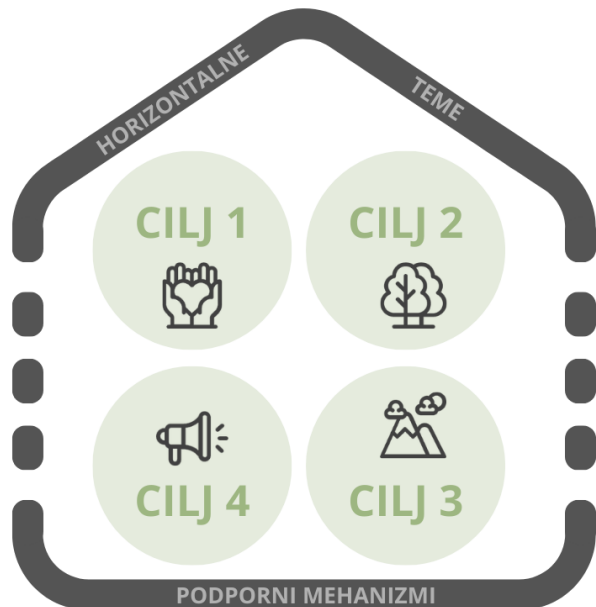
Horizontalne teme in podporni mehanizmi

Med oblikovanjem predstavljenih ciljev je bilo prepoznanih več podpornih mehanizmov, ki pravzaprav predstavljajo predpogoje za učinkovito izvajanje *OPVO*. Kot ključni so bili prepoznani naslednji **podporni mehanizmi**, ki so podrobneje predstavljeni v Poglavju 4.5:

- a. okoljski monitoring,
- b. podpora za operativno izvedbo strategije ter
- c. strateški projekti in krepitev mednarodne prepoznavnosti občine.

Prav tako je bilo med oblikovanjem postavljenih ciljev prepoznanih več faktorjev, katerih bodoči razvoj lahko pomembno vpliva tako na učinkovitost, kot na uspešnost zasledovanja zgoraj opredeljenih ciljev. Zato se v *OPVO* poleg predstavljenih ciljev zasleduje tudi naslednje **horizontalne teme**:

- a. Učinkovito upravljanje z okoljem – kot ključni človeški mehanizem za reguliranje človekovih dejavnosti.
- b. Krepitev socialnega kapitala – kot element zagotavljanja kakovostne delovne sile za izvajanje *OPVO* (tudi v luči demografskih sprememb) ter element osveščanja in mobilizacije ciljnih skupin in splošne javnosti za izvajanje aktivnosti *OPVO*.
- c. Enakopravnost – kot splošna družbena vrednota usmerjena v izenačevanje možnosti ter zagotavljanje informiranosti, dostopnosti in vključenosti vseh občanov občine, še posebej pa ranljivih skupin, h kateri težijo vse strategije občine.

Slika 9: Horizontalne teme in podporni mehanizmi

Ne glede na to, da gre za tako imenovane »zunanje faktorje«, na katere sama občina nima neposrednega vpliva, lahko *OPVO* s svojimi ukrepi aktivno vpliva na krepitev pozitivnih vplivov in blažitev negativnih vplivov horizontalnih tem ter jih s tem posredno naslavlja.

Tako je že v fazi postavitve strateškega okvirja potrebno razumevanje intenzivnosti potencialnih vplivov horizontalnih tem na postavljene strateške cilje *OPVO*.

Z namenom razumevanja intenzivnosti medsebojnih vplivov med horizontalnimi temami in strateškimi cilji oz. potrditve smiselnosti izbire opredeljenih horizontalnih tem, sta bili izvedeni spodaj podani oceni stopnje vpliva izbranih horizontalnih tem na izbrane strateške cilje ter stopnja naslavljanja horizontalnih tem v okviru izbranih strateških ciljev.

Vpliv je seveda lahko pozitiven ali negativen, kar je bilo upoštevano v korakih priprave *OPVO* oz. so bili, glede na podano oceno, v dokumentu predvideni ustrezni spodbujevalni oz. prilagoditveni ukrepi.

Preglednica 1: Ocena stopnje vpliva izbranih horizontalnih tem na izbrane strateške cilje

	<i>Mestna občina z majhnim okoljskim odtisom</i>	<i>Biotsko pestra mestna občina, prilagojena na podnebne spremembe</i>	<i>Vitalna mestna občina s kakovostnim bivalnim okoljem</i>	<i>Osveščeni in odgovorni občani</i>	<i>Podporni mehanizmi</i>
<i>Učinkovito upravljanje z okoljem</i>	+	+	+/-	+	+
<i>Krepitev socialnega kapitala</i>	+	+	+	+	+
<i>Enakopravnost</i>	+/-	+/-	+/-	+	+

Legenda: Velik vpliv Zmeren oz. posreden vpliv Zanemarljiv vpliv oz. vpliva ni
 + Pozitiven vpliv - Negativen vpliv 0 Vpliva ni

Preglednica 2: Ocena stopnje naslavljanja horizontalnih tem v okviru izbranih strateških ciljev

	<i>Učinkovito upravljanje z okoljem</i>	<i>Krepitev socialnega kapitala</i>	<i>Enakopravnost</i>
<i>Mestna občina z majhnim okoljskim odtisom</i>	+	+	+
<i>Biotsko pestra mestna občina, prilagojena na podnebne spremembe</i>	+	+	+
<i>Vitalna mestna občina s kakovostnim bivalnim okoljem</i>	+	+	+
<i>Osveščeni in odgovorni občani</i>	+	+	+
<i>Podporni mehanizmi</i>	+	+	0

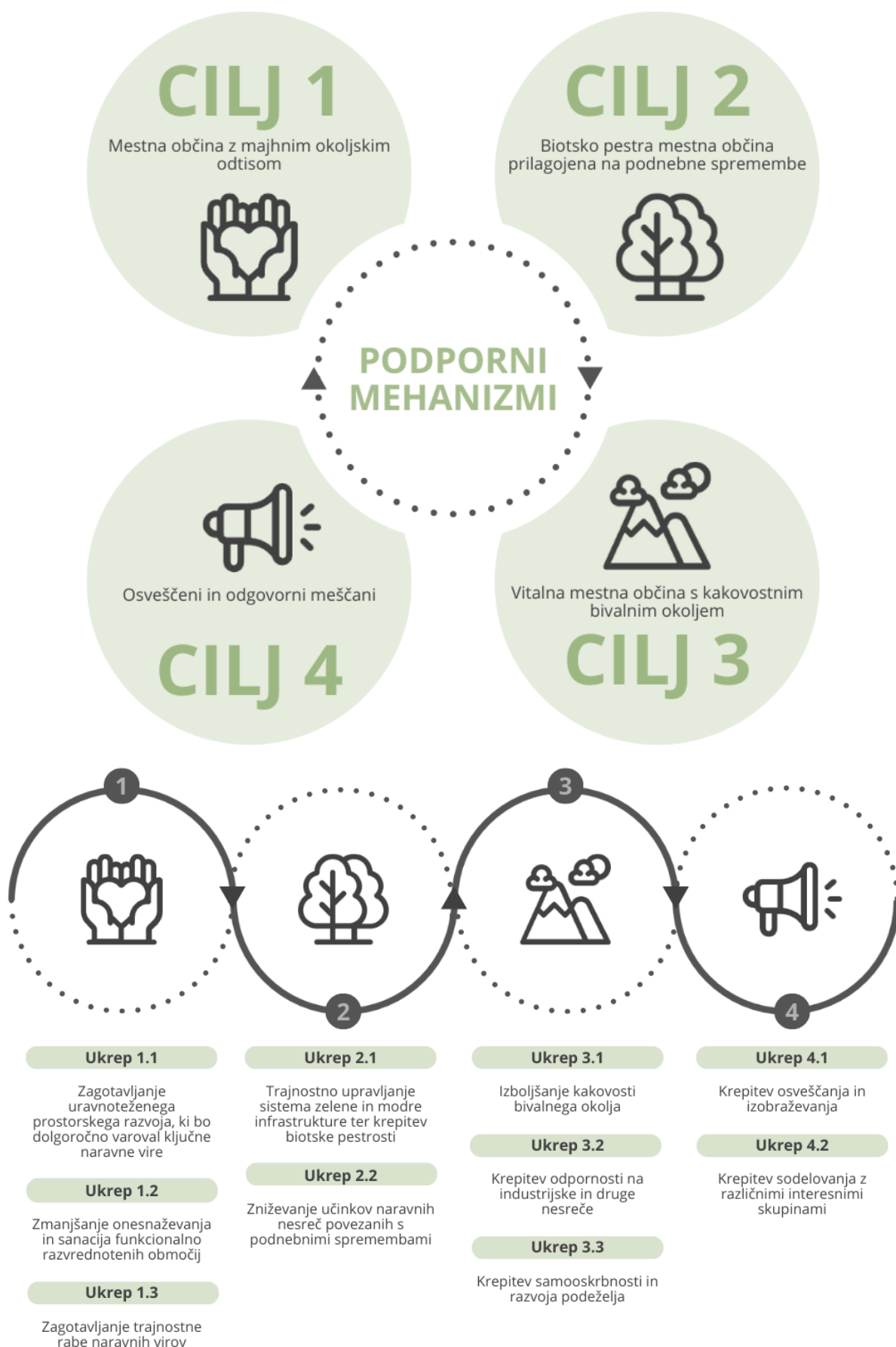
Legenda: Velik vpliv Zmeren oz. posreden vpliv Zanemarljiv vpliv oz. vpliva ni
 + Pozitiven vpliv - Negativen vpliv 0 Vpliva ni

4

OPERATIVNI
OKVIR

4 OPERATIVNI OKVIR OPERATIVNEGA PROGRAMA VARSTVA OKOLJA MESTNE OBČINE KRANJ

Slika 10: Strateški cilji OPVO in ukrepi

MESTNA OBČINA Z MAJHNIM OKOLJSKIM ODTISOM

KLJUČNI IZZIVI

- Uveljavitev zelenih standardov v prostorskem načrtovanju.
- Uveljavitev regijskega prostorskega načrtovanja.
- Zmanjšanje onesnažavanja okolja in pritiskov na naravne vire.
- Prvi izračun ekološkega odtisa mestne občine.
- Sanacija funkcionalno razvrednotenih območij.
- Krepitev odpornosti komunalne infrastrukture na podnebne spremembe.
- Uveljavljanje principov krožnega gospodarstva v praksi.

4.1 CILJ 1 – MESTNA OBČINA Z MAJHNIM OKOLJSKIM ODTISOM

Preglednica 3: Ukrepi pod Ciljem 1 – Mestna občina z majhnim okoljskim odtisom

Ukrep 1.1	Zagotavljanje uravnoteženega prostorskega razvoja, ki bo dolgoročno varoval ključne naravne vire
<p>Opis ukrepa</p>	<p>Uravnotežen prostorski razvoj predstavlja razvoj, ki omogoča razvoj človekovih dejavnosti v prostoru ob spoštovanju razpoložljivih naravnih virov, spoštovanju nosilne in samočistilne sposobnosti okolja. Posledično omogoča dolgoročen in uspešen razvoj naše družbe, ob zavedanju, da je dolgoročna razpoložljivost naravnih virov (zrak, tla, vode, biodiverziteta, mineralne surovine, ipd.) ključna za našo prihodnost.</p> <p>Območje MOK danes pretežno pokrivajo gozdna in kmetijska zemljišča, vendar je rast Kranja in ostalih naselij v zadnjih desetletjih pomembno povečala delež pozidanih zemljišč, saj je njihova prostorska rast temeljila predvsem na pozidavi kmetijskih in gozdnih zemljišč na robovih naselij. Slednja sicer prinaša pomembno gospodarsko rast, vendar na račun trajne izgube naravnih virov.</p> <p>Uravnotežen, trajnosten in usklajen prostorski razvoj, temelječ na dolgoročnem varovanju naravnih virov in usmerjen v notranji razvoj in prenovo naselij in sosesk predstavlja enega ključnih predpogojev za dolgoročno varstvo okolja na območju občine. Vsa še nepozidana zemljišča, ne glede na njihovo NRP ali DRT, predstavljajo ranljiv naravni vir, ki ga danes poleg urbanizacije in onesnaževanja ogrožajo tudi klimatske spremembe in izguba biodiverzitete. Ob tem se v okviru obstoječih naselij in sosesk pojavljajo območja primerna za vsebinsko prenovo in FDO, kjer je takšna prenova že načrtovana. Prav takšna območja predstavljajo priložnost za uveljavitev razvoja temelječega na notranjem razvoju naselij in prenovi sosesk.</p> <p>Vse navedeno pa je možno doseči le preko postopnega prehoda iz današnjega v bolj uravnotežen prostorski razvoj. Slednjega se izvede v korakih, ki jih predstavljajo spodaj predstavljene aktivnosti, ob hkratnemu intenzivnemu osveščanju in povezovanju ključnih partnerjev, odgovornih za njegovo izvedbo. Izvedba ukrepa bo pomenila sistemsko in sistematično zmanjšanje pritiska na naravne vire ter usmerila razvoj na območju občine v smer krožnega gospodarstva in racionalne rabe naravnih virov. Prav tako bo uravnotežila in stabilizirala različne poglede na rabo prostora ter zagotovila trajno varovanje naravnih virov. S tem bo prišlo tudi do dolgoročne zaščite prehranske in drugih oskrbnih verig, krepitev samooskrbnosti in uveljavljanja principov trajnostnega upravljanja s prostorom.</p>
Ključne aktivnosti	Kratek opis
<p>A1.1.1 – Priprava in uveljavitev standardov zelenega prostorskega načrtovanja na območju MOK v vseh prostorskih načrtih</p>	<p>V času priprave OPVO je občina zaključevala proces sprememb in dopolnitev OPN, prenavljala TUS in bila v fazi priprave akcijskega načrta in pogodbe v okviru <i>Misije 100 podnebno nevtralnih in pametnih mest</i>. Tako je skorajda istočasno z različnih vidikov prišlo do spoznanja, da je prostorsko načrtovanje ključno za zagotavljanje trajnostnega razvoja, posledično pa tudi do poziva k uveljavljanju okoljskih standardov v prostorskem načrtovanju.</p> <p>Po nekaj poskusih je bilo ugotovljeno, da je potreben širši strokovni konsenz o tem kakšni ti standardi so, kako jih razumemo in kako jih je potrebno uveljavljati v prostorskih načrtih. Tako je bila predlagana posebna aktivnost, katere cilji so:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opredelitev in široka uskladitev predloga standardov zelenega prostorskega načrtovanja na območju občine. • Pilotna uveljavitev predloga standardov zelenega prostorskega načrtovanja v konkretnih primerih OPPN. • Predstavitev standardov zelenega prostorskega načrtovanja mestni upravi in pojasnitev posledic njihovega uvajanja na druga vsebinska področja. • Uveljavitev standardov zelenega prostorskega načrtovanja v vseh prostorskih načrtih občine. <p>Rezultati aktivnosti bodo predstavljali pomembno vsebino točke za informiranje občanov in investitorjev, realizirane v okviru ukrepa 4.1.</p>
<p>A1.1.2 – Priprava ključnih manjkajočih strokovnih podlag za prostorsko načrtovanje z vidika varstva okolja</p>	<p>Tekom priprave OPVO se je izkazalo, da občina ne razpolaga z vsemi potrebnimi strokovnimi podlagami, ki so potrebne za izvedbo ukrepa. Kot ključne manjkajoče strokovne podlage so bile prepoznane predvsem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • določitev vodovarstvenih območij na državnem nivoju za vse vodne vire na območju občine;

	<ul style="list-style-type: none"> • priprava manjkajočih kart poplavne nevarnosti na območju občine, določitev kritičnih točk in priprava sanacijskih rešitev, priprava kataloga dobrih praks protipoplavnih ukrepov, ki temeljijo na prednostnem ohranjanju razlivnih površin oz. drugih sonaravnih protipoplavnih ukrepov; • določitev trajno varovanih kmetijskih zemljišč na območju občine; • Prenova Operativnega programa odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode s posebnim poudarkom na aglomeracijah pod 2000 PE; • preveritev osončenosti, prevetrenosti in hidro-potenciala na območju občine ter možnosti umeščanja objektov OVE v prostor. <p>Aktivnost predvideva njihovo pripravo in uveljavitev preko <i>OPN</i> ter drugih relevantnih strategij, programov in planov občine.</p>		
A1.1.3 – Priprava prvega Zelenega občinskega prostorskega načrta	<p>Prostorsko načrtovanje na regionalni ravni je ključnega pomena za skladen regionalni in uravnotežen prostorski razvoj. Instrument prostorskega načrtovanja na regionalni ravni, ki ga je s področno zakonodajo določila država, je regionalni prostorski plan. Gre za prostorski strateški akt, s katerim se opredeli prostorski razvoj posamezne razvojne regije in določi bistvene razvojne priložnosti in usmeritve za občinske prostorske akte. Aktivnost predvideva aktivno sodelovanje občine in njenih strokovnih služb v pripravi tega pomembnega prostorskega in razvojnega dokumenta. Obenem priprava <i>Regijskega prostorskega plana (RPP)</i> ponuja odlično priložnost za testiranje in uveljavljanje standardov zelenega prostorskega načrtovanja, razvitih v okviru aktivnosti A1.1.1.</p>		
A1.1.4 – Sodelovanje pristojnih služb MOK pri pripravi Regijskega prostorskega plana	<p>Na podlagi novo pripravljenih standardov in izkušenj pridobljenih v okviru aktivnosti A1.1.1 ter rezultatov aktivnosti A1.1.2 bo občina lahko pristopila k pripravi <i>Zelenega prostorskega občinskega načrta</i>, ki predstavlja končni cilj tega ukrepa. Gre za naslednjo generacijo občinskega prostorskega načrta, ki bo usmerjen v prednostni notranji razvoj in prenavo naselij in sosesk, preveril smotnost pozidave še nepozidanih stavbnih zemljišč, omejil posege izven stavbnih zemljišč, uveljavil standarde zelenega prostorskega načrtovanja na območju občine in pospešil prilagajanje območja občine na podnebne spremembe. Za uspešno izvedbo aktivnosti bo ključno tudi osveščanje vseh vpletenih v proces prostorskega načrtovanja, saj bo priprava takšnega <i>OPN</i> zahtevala določene miselne in konceptualne premike.</p>		
Navezave na ukrepe in aktivnosti drugih relevantnih strategij	<p>N1.1.1 – Priprava prostorskih načrtov in drugih občinskih strategij, programov, planov in načrtov (Ključne vsebine: uveljavljanje varstva okolja skozi prostorsko načrtovanje)</p> <p>N1.1.2 – Izvajanje TUS in aktivnosti v okviru Misije 100 podnebno nevtralnih in pametnih mest (Ključne vsebine: zelena rast, mobilnost, zeleni sistemi, okoljska infrastruktura, dostopnost, prenova sosesk, podeželje, ipd.)</p>		
Prispevek OPVO k drugim strategijam občine	<p><i>OPN, TUS, Misija 100 podnebno nevtralnih in pametnih mest, Celostna prometna strategija Mestne občine Kranj, Trajnostni energetsko-podnebni načrt Gorenjske in LEK.</i></p>		
Ključni partnerji za izvedbo ukrepa:	Ključni partnerji:	Njihove naloge oz. področja sodelovanja:	
	Skupna služba urejanja prostora in Skupna služba varstva okolja	Nosilec ukrepa	
	Ostale službe in uradi mestne uprave ter pristojne javne gospodarske službe	Sodelovanje pri pripravi strokovnih podlag in njihova integracija v lastne strategije, programe in plane	
	Regionalna razvojna agencija Gorenjske (BSC)	Priprava <i>RPP</i>	
	Pristojne državne institucije	Sodelovanje pri pripravi strokovnih podlag in različnih prostorskih načrtov	
	Zunanji strokovnjaki	Izvedba specifičnih strokovnih podlag in nalog	
Ocenjena sredstva in viri financiranja³	976.000,00 € v 12 letih	Proračun MOK: 976.000,00 € Zunanji viri: 0,00 €	
Kazalniki	Naziv kazalnika	Izhodiščna vrednost (leto):	Ciljna vrednost (leto):

³ Podana je groba ocena potrebnih sredstev za izvedbo ukrepa v obdobju 2023–2030, ki je bila izvedena na podlagi poznanih informacij. Ocena ne vključuje stroškov dela zaposlenih na MOK, vključuje pa 30 % sofinanciranje občine v primeru uspešne pridobitve zunanjih virov financiranja.

Kazalniki dosežkov	Uveljavljeni standardi zelenega prostorskega načrtovanja in projektiranja na območju MOK	0 (2023)	1 (2025)
	Izdelane manjkajoče strokovne podlage z vidika varstva okolja	0 (2023)	5 (2027)
	Sprejet <i>Odlok</i> o razglasitvi gozdov s posebnim namenom na območju MOK	0 (2023)	1 odlok (2025)
	<i>Regijski prostorski plan (RPP)</i>	0 (2023)	1 (2027)
	<i>Zeleni občinski prostorski načrt Mestne občine Kranj</i>	0 (2023)	1 (2028)
Kazalniki rezultatov	Število vseh vrst prostorskih načrtov z uveljavljenimi standardi zelenega prostorskega načrtovanja na območju MOK	0 (2023)	4 (2035)
	Delež in površina vodovarstvenih območij zavarovanih na državnem nivoju na območju MOK	81,62 % oz. 2.793,1 ha (2023)	100 % oz. 3.422,1 ha (2030)
	Število izvedenih sonaravnih protipoplavnih ukrepov	0 (2023)	10 (2035)
	Površina trajno varovanih kmetijskih zemljišč na območju MOK	Ni podatka, saj ni strokovnih podlag (2023)	Površina trajno varovanih kmetijskih zemljišč opredeljenih v <i>OPN</i> (2028)
	Površina gozdov s posebnim namenom na območju MOK	Ni podatka, saj <i>Odlok</i> ni sprejet (2023)	Površina gozdov s posebnim namenom opredeljena v <i>Odloku</i> (2025)
	Število aglomeracij pod 2000 PE z določenim in ustrezno urejenim načinom odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode.	0 (2023)	18 (2035)
	Površina stavbnih zemljišč po NRP in DRT	DRT: pozidana in sorodna zemljišča 1.828,1 ha NRP: stavbna zemljišča 2.178 ha (2023)	DRT: povečanje pozidanih in sorodnih zemljišč za manj kot 20 ha NRP: brez povečanja stavbnih zemljišč (2035)
Ukrep 1.2	Zmanjšanje onesnaževanja in sanacija funkcionalno degradiranih območij		
Opis ukrepa	<p>Dolgoročni cilj MOK je doseči visoko raven kakovosti okolja, kar bo lahko dosegla preko zmanjšanja negativnih vplivov izvajanja posameznih dejavnosti v sektorjih, ki prispevajo k onesnaževanju. <i>Analiza stanja</i> je kot ključne okoljske izzive na območju občine izpostavila izgubo tal kot naravnega vira, kakovost zraka (delci PM₁₀, PM_{2,5}, PM₁, O₃ in NO₂), nepojasnjeno obdobjno neonesnaženost površinskih voda in nelegalne odvzeme voda, obremenjenost okolja s hrupom in svetlobnim onesnaževanjem, izgubo biodiverzitete in širjenje invazivnih tujerodnih vrst. Prav tako je izpostavila FDO, ki so potrebna sanacije. Obenem je bilo ugotovljeno, da je monitoring in poročanje o stanju okolja na območju občine potrebno nadgraditi – tudi z uvedbo novih kompozitnih indikatorjev, kot je ekološki odtis. Poseben izziv za prihodnost predstavljajo podnebne spremembe, ki bi lahko izpostavljene okoljske izzive na območju občine dodatno poslabšale in razkrile težave tudi na segmentih okolja kjer je danes stanje še dobro.</p> <p>Nekateri od izpostavljenih izzivov so naslovljeni že v okviru drugih obstoječih strategij občine. Tako npr., vprašanje prometa in zmanjševanja emisij iz naslova prometa že naslavlja <i>Celostna prometna strategija Mestne občine Kranj</i>. V takšnih primerih ukrep le izpostavlja ustrezne povezave med strategijami, izziva pa ne naslavlja neposredno, saj bi šlo za nepotrebno podvajanje. Na drugi strani ukrep naslavlja še ne obravnavana</p>		

	izpostavljene okoljske izzive, njegova izvedba pa bo prispevala k zmanjšanju onesnaževanja in sanaciji FDO.
Ključne aktivnosti	Kratek opis
A1.2.1 – Izračun ekološkega odtisa za MOK	Ekološki odtis velja za enega izmed najbolj celostnih kazalnikov trajnosti, ki obravnavajo okoljsko dimenzijo razvoja. Z ekološkim odtisom spremljamo potrebe ljudi po naravnih virih, vključno s hrano, lesom, vlakninami in absorpcijo izpušnih plinov. Ekološki odtis ponazarja površino, ki jo prebivalstvo potrebuje za ohranjanje svojega načina življenja. Enota za spremljanje ekološkega odtisa je globalni hektar (gha). V času priprave OPVO je bil ekološki odtis izračunan na nivoju države, izračun na nivoju regij pa je bil ravno v teku. Aktivnost tako predvideva prvi izračun tega kompozitnega kazalnika za občino in njegovo tolmačenje, ob hkratni pripravi metodologije za njegovo obdobjno izračunavanje. Ob tem pričakujemo, da bo kazalnik podal tudi podatke po posameznih sklopih oz. področjih, ki ga sestavljajo, saj bo ravno podrobno razumevanje prispevka posameznih sklopov oz. področij omogočilo pripravo in izvedbo ciljno usmerjenih ukrepov v prihodnje.
A1.2.2 – Nadaljevanje operativnega dialoga z namenom zmanjšanja onesnaževanja okolja s pomembnimi onesnaževalci na območju MOK	Kranj je pomembno industrijsko središče, industrijski obrati pa so večinoma zgoščeni v samem mestnem središču in na njegovem obrobju oz. poslovnih conah. Na območju občine je v IED registru (IPPC naprave) navedenih 5 IED naprav, medtem ko se SEVESO objekti na območju občine ne nahajajo. Občina ima že danes dobro razvit sistem komuniciranja s ključnimi deležniki v prostoru, ki vključuje tudi pomembne onesnaževalce. S to prakso je potrebno nadaljevati in jo v prihodnje okrepiti. V okviru aktivnosti je predlagana izvedba rednih letnih srečanj in posvetov povezanih z novimi dejstvi (npr. uvedba standardov zelenega prostorskega načrtovanja razvitih v okviru aktivnosti A1.1.1), okoliščinami (npr. prilagajanje na podnebne spremembe, sanacija degradiranih območij, ipd.) in odprtimi vprašanji (npr. nove okoljske zahteve, razvojen ideje podjetij, ipd.). Redna srečanja se lahko po potrebi nadgradijo s ciljno usmerjenimi sestanki, namenjenimi razreševanju konkretnih izzivov in iskanju skupnih rešitev.
A1.2.3 – Prenova popisa FDO, določitev prioritet za sanacijo ter priprava sanacijskih načrtov	Na območju občine je evidentiranih 12 FDO s skupno površino 49,5 ha. Od tega je polovica FDO industrijskih in obrtnih dejavnosti, četrtno storitvenih dejavnosti, preostala četrtnina pa so FDO za bivanje, prometno infrastrukturo in prehodno rabo. Občina je v preteklosti že prestopila k idejnim rešitvam za njihovo sanacijo, vendar do njene izvedbe nikoli ni prišlo. Aktivnost je tako usmerjena v ponovni pregled predlaganih rešitev, določitev prioritet za sanacijo in pripravo idejnih zasnov, sanacijskih načrtov oz. OPPN za njihovo sanacijo. Ker tovrstna območja predstavljajo pomembno priložnost za notranji razvoj naselij in sosesek se je pri posodobitvah potrebno nasloniti na rezultate aktivnosti A1.1.1, rešitve pa iskati tudi v kontekstu priprave <i>Zelenega občinskega prostorskega načrta</i> – to pa pomeni resen razmislek o namenu posameznih FDO. Zaradi narave aktivnosti jo je mogoče izvesti tudi v okviru enega od mednarodnih projektov sofinanciranih s strani Evropske unije. V tem primeru je možno aktivnost vsebinsko nadgraditi s pripravo konkretnih idejnih zasnov ali celo OPPN za prenovo. Dolgoročno je možno nato prijaviti tudi drugi projekt usmerjen v izvedbo.
A1.2.4 – Popis starih bremen, nelegalnih odlagališč odpadkov in drugih nelegalnih aktivnosti, ki vplivajo na stanje okolja na območju MOK ter priprava akcijskega načrta za njihovo sanacijo	Navkljub vsem sistemom zbiranja in obdelave odpadkov, osveščevalnim akcijam in pozivom k odgovornemu ravnanju, nelegalna odlagališča odpadkov ostajajo akutni problem. V preteklosti ga je občina že naslovila s pripravo popisa in izvedbo ciljno usmerjenih akcij za njihovo sanacijo. Obenem mestna uprava opozarja na obstoječa stara bremena, občani pa opažajo tudi druge neželene in nelegalne aktivnosti (npr. nelegalne odvzeme vode, obdobjna in lokacijsko omejena onesnaženja površinskih voda zaradi neprimerne uporabe gnojil, ipd.). Vendar se v zadnjih letih temu izzivu ni posvečalo dovolj pozornosti. Tako je aktivnost v prvem koraku usmerjena v prenovo popisa starih bremen, nelegalnih odlagališč odpadkov in drugih nelegalnih aktivnosti, ki vplivajo na stanje okolja na območju občine. Priporoča se, da se v popisu vključi širša javnost, saj bo širok in vključujoč pristop pripomogel k bolj celovitemu popisu, obenem pa kršiteljem poslal jasno sporočilo, da občina aktivno rešuje prepoznane izzive. V drugem koraku aktivnost predvideva oblikovanje delovne skupine v sodelovanju s pristojnimi strokovnimi službami občine in pristojnimi inšpekcijskimi službami ter pripravo akcijskega načrta oz. dogovor o ukrepih za sanacijo. To še posebej velja za stara bremena, v sanacijo katerih se vključuje tudi pristojna ministrstva.
A1.2.5 – Preveritev prilagojenosti obstoječega	Podnebne spremembe vplivajo tudi na rečne režime – še posebej na povečano pojavnost in obseg visokih pretokov ob močnem deževju in nizkov v sušnih obdobjih.

<p>sistema odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode na podnebne spremembe</p>	<p>Predvsem v primeru nizkih pretokov vodotokom, ki so končni prejemniki delno očiščenih odpadnih voda iz čistilnih naprav, močno upade samočistilna sposobnost, kar lahko pripelje do slabšanja kakovosti površinskih voda. Namen aktivnosti je preveriti prilagojenost obstoječega sistema odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode na podnebne spremembe oz. dolgoročne sposobnosti vodotokov za sprejem odpadnih voda iz obstoječih čistilnih naprav. Gre za neke vrste stresni test, katerega namen je odkriti morebitne pomanjkljivosti v sistemu in omogočiti njegovem upravljavcem za razmislek o potrebnih nadgradnjah. Kot zaključni korak je predvidena priprava akcijskega načrta za izvedbo morebitnih prilagoditev. Izvedba aktivnosti ponuja tudi priložnost, da se v sistem odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode nadgradi z upoštevanjem najnovejših področnih standardov (npr. kvartarno čiščenje, zadrževanje in uporaba padavinskih voda, uvajanje rabe t.i. sive vode, ipd.).</p>		
<p><i>Navezave na ukrepe in aktivnosti drugih relevantnih strategij</i></p>	<p>N1.2.1 – Izvajanje okoljskega monitoringa, redno poročanje in aktivacija ustreznih inšpekcijskih služb v primeru ugotovljenih nepravilnosti oz. nelegalnih aktivnosti – že predvidenega v okviru podpornega mehanizma PM1 (Urad za okolje in prostor; MOK ter vse njene strokovne in pristojne inšpekcijske službe)</p> <p>N1.2.2 – Izvajanje <i>Celostne prometne strategije Mestne občine Kranj</i> (Ključne vsebine: onesnaževanje zraka iz prometa, umirjanje prometa, zmanjševanje hrupa, itd.), LEK (Ključne vsebine: onesnaževanje zraka iz naslova ogrevanja, energetska učinkovitost, itd.) in Trajnostnega energetske-podnebnega načrta Gorenjske (Ključne vsebine: blaženje in prilagajanje na podnebne spremembe, itd.)</p> <p>N1.2.3 – Izvajanje gospodarskih javnih služb na področju upravljanja okolja (Ključne vsebine: oskrba s pitno vodo, ravnanje z odpadnimi vodami, ravnanje z odpadki, upravljanje javnih in zelenih površin, itd.)</p> <p>N1.2.4 – Izvajanje TUS in aktivnosti v okviru Misije 100 podnebno nevtralnih in pametnih mest (Ključne vsebine: inovativnost, zelena rast, mobilnost, zeleni sistemi, okoljska infrastruktura, nizek ogljični odtis, spremljanje stanja okolja in podnebnih sprememb, itd.)</p> <p>N1.2.5 – Priprava prostorskih načrtov in drugih občinskih strategij, programov, planov in načrtov (Ključne vsebine: uveljavljanje varstva okolja skozi prostorsko načrtovanje)</p> <p>N1.2.6 – Operativni program odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode za območje občine ali priprava drugih sorodnih občinskih strategij, programov, planov in načrtov (Ključne vsebine: odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode, upravljanje padavinske vode oz. meteornih voda, samočistilne sposobnosti vodotokov, itd.)</p>		
<p><i>Prispevek OPVO k drugim strategijam občine</i></p>	<p>OPN, TUS, Misija 100 podnebno nevtralnih in pametnih mest, različni operativni programi povezani z izvajanjem gospodarskih javnih služb na področju upravljanja okolja (npr. Program izvajanja gospodarske javne službe odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode, ipd.)</p>		
<p><i>Ključni partnerji za izvedbo ukrepa:</i></p>	<p>Ključni partnerji:</p>	<p>Njihove naloge oz. področja sodelovanja:</p>	
	<p>Skupna služba urejanja prostora in Skupna služba varstva okolja</p>	<p>Nosilec ukrepa</p>	
	<p>Ostale službe in uradi mestne uprave ter pristojne javne gospodarske službe</p>	<p>Sodelovanje pri izvedbi aktivnosti ter aktivno izvajanje lastnih strategij, programov in planov ter poročanje o njihovih dosežkih in rezultatih</p>	
	<p>Pristojne državne institucije in inšpekcijske službe</p>	<p>Usmerjanje izvajanja in sodelovanje pri izvedbi aktivnosti, ustrezno reagiranje ob ugotovljenih nepravilnostih</p>	
	<p>Investitorji oz. lastniki gospodarskih družb</p>	<p>Tvorno in aktivno sodelovanje v ugotavljanju stanja in iskanju najboljših možnih rešitev, izvedba predlaganih rešitev</p>	
	<p>Zunanji strokovnjaki</p>	<p>Izvedba specifičnih strokovnih podlag in nalog</p>	
<p><i>Ocenjena sredstva in viri financiranja³</i></p>	<p>1.099.020,00 € v 12 letih</p>	<p>Proračun MOK: 752.520,00 € Zunanji viri: 346.500,00 €</p>	
<p><i>Kazalniki</i></p>	<p><i>Naziv kazalnika</i></p>	<p><i>Izhodiščna vrednost (leto):</i></p>	<p><i>Ciljna vrednost (leto):</i></p>
<p><i>Kazalniki dosežkov</i></p>	<p>Izračun ekološkega odtisa za MOK</p>	<p>0 (2023)</p>	<p>1 (2024)</p>
	<p>Število izvedenih posvetov z namenom zmanjšanja</p>	<p>1 (2023)</p>	<p>24 (2 vsako leto) (2035)</p>

	onesnaževanja okolja s ključnimi onesnaževalci na območju MOK		
	Prenovljen popis FDO na območju MOK	0 (2023)	1 (2025)
	Število pripravljenih idejnih projektov, sanacijskih načrtov ali OPPN namenjenih sanaciji FDO	0 (2023)	5 (2035)
	Akcijski načrt sanacije nelegalnih odlagališč odpadkov in drugih nelegalnih aktivnosti	0 (2023)	1 (2025)
	<i>Poročilo</i> o preveritvi prilagojenosti obstoječega sistema odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode na podnebne spremembe z načrtom za izvedbo morebitnih prilagoditev	0 (2023)	1 (2025)
Kazalniki rezultatov	Vzpostavljen sistemom monitoringa ekološkega odtisa MOK	0 (2023)	1 (2025)
	Ekološki odtis MOK	Ni podatka, saj ekološki odtis še ni bil izračunan (2023)	Ekološki odtis občine po posameznih sklopih oz. področjih (2025)
	Število saniranih FDO in notranjih prenov naselij oz. sosesk	0 (2023)	Vsaj 2 (2035)
	Število saniranih nelegalnih aktivnosti na območju MOK	0 (2023)	12 (2035)
	Izvedene prilagoditve obstoječega sistema odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode na podnebne spremembe	0 (2023)	3 (2035)

Ukrep 1.3	Zagotavljanje trajnostne rabe naravnih virov
Opis ukrepa	<p>Trenutni linearni gospodarski model rabe naravnih virov »vzemi, porabi, zavrzi« dosega svoje fizične omejitve in je posledično dolgoročno nevzdržen. Nasprotno model krožnega gospodarstva temelji na ohranjanju vrednosti proizvodov, materialov in virov čim dlje v snovnih procesih. S tem se zmanjša potreba po vnosu novih materialov in energije v snovne tokove, s čimer se pomembno zmanjša pritisk na okolje. MOK je s podpisom Manifesta krožnega gospodarstva, nato pa sprejetjem Zero Waste strategije, jasno začrtala pot prehoda v krožno gospodarstvo in posledično trajnostno rabo naravnih virov. V teku je vzpostavitev Centra krožnega gospodarstva v upravljanju Komunale Kranj ter več drugih aktivnosti, ki se že uspešno razvijajo in izvajajo.</p> <p>Vendar je trajnostna raba naravnih virov z okoljskega vidika razumljena kot širši pojem, ki presega sektorski pogled na trajnostno rabo surovin, saj posega tudi na področje rabe prostora in razpoložljivosti naravnih virov v prihodnosti. Posledično se izvedba ukrepa usmerja predvsem k aktivnostim, ki bodo zgoraj opisane ukrepe izvajanje v okviru drugih strategij občine ter druge ukrepe tega OPVO nadgradile oz. okrepile na področjih, ki so bila do sedaj naslovljena le obrobno ali pa spregledana. Če je bila trajnostna raba prostora z vidika prostorskega načrtovanja že naslovljena v okviru ukrepa 1.1, v tem ukrepu izpostavljamo pomen iskanja trajnostnih rešitev v podrobnem načrtovanju, projektiranju in gradnji, ki neposredno vodijo k zagotavljanju trajnostne rabe naravnih virov.</p>
Ključne aktivnosti	Kratek opis
A1.3.1 – Uvedba principov krožnega gospodarstva v načrtovanje in projektiranje javnih površin in javnih stavb v lasti MOK	Principi krožnega gospodarstva, ki so sicer ustrezno zapisani v strategijah, se pogosto ne udeležujejo v praksi. Še posebej to velja za procese kjer se vključeni v njihovo izvedbo ne ukvarjajo z njihovim uvajanjem neposredno, ampak predstavljajo le dodano vrednost. Pogosto k temu doprinese tudi dejstvo, da med projektno skupino ni nikogar, ki bi bil zavestno zadolžen za razmisleke o priložnostih, ki se ponujajo. Dober primer takšnih procesov predstavljata podrobno načrtovanje in projektiranje,

	<p>kjer se pre pogosto poslužujemo uveljavljenih pristopov, še posebej pod časovnim pritiskom. Podobno kot aktivnost A1.1.1 je tudi ta aktivnost usmerjena predvsem v osveščanje ključnih akterjev v teh procesih, da prav podrobno načrtovanje in projektiranje lahko ključno pripomoreta k realizaciji principov krožnega gospodarstva tudi v praksi. Cilji te aktivnosti so:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opredelitev in široka uskladitev predloga principov krožnega gospodarstva (npr. zajem in uporaba deževnice, uporaba t.i. sive vode, ponovna uporaba gradbenih odpadkov pri gradnji, energetska učinkovitost, souporaba, ipd.) kot dela zelenih standardov prostorskega načrtovanja in projektiranja (aktivnost A1.1.1), ki bodo dolgoročno uveljavljeni v procesih načrtovanja in projektiranja. • Njihova pilotna uveljavitev v konkretnih primerih in posodobitev na podlagi pridobljenih izkušenj. • Njihova dolgoročna uveljavitev v procesih načrtovanja in projektiranja. <p>Rezultati aktivnosti bodo predstavljali pomembno vsebino točke za informiranje občanov in investitorjev, realizirane v okviru ukrepa 4.1.</p>
<p>A1.3.2 – Povečanje uporabe recikliranih gradbenih materialov in lesa v gradbenih delih na javnih površinah in v javnih stavbah v lasti MOK</p>	<p>Aktivnost se neposredno navezuje na predhodno, saj sta prav povečanje uporabe recikliranih gradbenih materialov in lesa v gradbenih delih na javnih površinah in v javnih stavbah v lasti občine dva od najbolj izpostavljenih principov krožnega gospodarstva v procesih načrtovanja in projektiranja. Ker gre istočasno za pomembna kazalnika uspešnosti uvajanja krožnega gospodarstva je v okviru te aktivnosti predvidena preveritev možnosti za čim širšo uvedbo v praksi. Ob tem se je potrebno zavedati, da je predvsem v fazi gradnje pogosto treba upoštevati gradbene standarde, ki jih reciklirani gradbeni materiali težko dosegajo. Tako predlagamo, da se pripravi katalog dobrih praks za povečanje uporabe recikliranih gradbenih materialov in lesa v gradbenih delih, v katerem se vse navedene vidike preveri in ugotovi dejanske možnosti praktične uporabe teh materialov. Rezultati aktivnosti bodo predstavljali pomembno vsebino točke za informiranje občanov in investitorjev, realizirane v okviru ukrepa 4.1. Glede na vrsto aktivnosti se slednja lahko izvede tudi v okviru enega od mednarodnih projektov. V tem primeru se lahko aktivnost vsebinsko nadgradi z izvedbo pilotnih projektov, na katerih se ugotovi konkretna izvedljivost testiranih dobrih praks.</p>
<p>A1.3.3 – Optimizacija in krepitev uveljavljanja principov krožnega gospodarstva v operativnih delovnih procesih javnih gospodarskih služb in upravljanju javnih stavb v lasti MOK</p>	<p>Občina in njene gospodarske javne službe že danes prevzemajo vodilno vlogo v procesu prehoda v krožno gospodarstvo, saj se zavedajo pomena vodenja z zgledom. Obenem pa ugotavljamo, da je prehod pogosto usmerjen zelo ciljno (npr. v optimizacijo le določenih procesov), medtem ko številne priložnosti ostanejo spregledane. Posledično aktivnost predvideva preveritev uspešnosti in celovitosti uveljavljanja principov krožnega gospodarstva v operativnih delovnih procesih javnih gospodarskih služb in upravljanju javnih površin in javnih stavb v lasti občine. Namen aktivnosti je sistematično pregledati operativne delovne procese in ugotoviti kje in kako bi se jih dalo dodatno optimizirati. Slednje ni pomembno le zaradi uvajanja krožnega gospodarstva kot takega, temveč tudi z vidika prepoznavanja novih razvojnih priložnosti (npr. vzpostavitev regionalne drevsnice oz. hortikulturnega centra namesto sajenja rastlin iz tujine, uporaba zelenega odreza, itd.), zmanjševanja rabe naravnih virov (npr. uporaba deževnice v procesih vzdrževanja javnih površin), pa tudi onesnaževanja okolja (npr. zmanjšanje uporabe soli za zimsko službo), ipd. Za uspešno izvedbo aktivnosti bo ključno tvorno sodelovanje vseh akterjev.</p> <p>Ob tem se ne sme pozabiti na možne sinergije med delovanjem javnih gospodarskih služb in zasebnih podjetij. Na območju občine namreč deluje več pomembnih gospodarskih družb, katerih napor in izkušnje pridobljene tekom uvajanja principov krožnega gospodarstva lahko predstavljajo priložnost za okrepitev sodelovanja, prenos znanja in izkušenj, pa tudi skupno naslavljanje različnih priložnosti in sinergij (npr. na področju ravnanja z odpadki, daljinskega ogrevanja, souporabe, ipd.). Tovrstno sodelovanje se zaradi narave ukrepa lahko izvaja tudi preko različnih mednarodnih projektov.</p>
<p>A1.3.4 – Izdelava <i>Vodne bilance vodnih virov</i> s projekcijami v luči podnebnih sprememb</p>	<p>Voda predstavlja enega ključnih naravnih virov, dostop do katerega je nenazadnje zapisan tudi v Ustavo Republike Slovenije. Obenem je prav voda oz. dostopnost do vode tista dobrina na katero imajo podnebne spremembe največji vpliv. Sprememba padavinskih režimov se namreč lahko hitro odrazi v količinskem stanju vodnih virov, kar bo pomembno vplivalo na vse oblike rabe voda. Aktivnost je tako usmerjena v preventivno preverjanje bilančnega stanja vodnih virov in pripravo projekcij v luči</p>

	podnebnih sprememb, kar bo občini in njenim javnim gospodarskim službam omogočilo pravočasno reagiranje.		
Navezave na ukrepe in aktivnosti drugih relevantnih strategij	<p>N1.3.1 – Izvajanje <i>Zero waste strategije</i> (Ključne vsebine: krožno gospodarstvo, trajnostna raba naravnih virov, ipd.)</p> <p>N1.3.2 – Izvajanje gospodarskih javnih služb na področju upravljanja okolja (Ključne vsebine: oskrba s pitno vodo, ravnanje z odpadnimi vodami, ravnanje z odpadki, upravljanje javnih in zelenih površin, ipd.)</p> <p>N1.3.3 – Izvajanje <i>TUS in aktivnosti v okviru Misije 100 podnebno nevtralnih in pametnih mest</i> (Ključne vsebine: inovativnost, zelena rast, krožno gospodarstvo, energetska učinkovitost, prenova sosesk, ipd.)</p> <p>N1.3.4 – Izvajanje <i>LEK</i> (Ključne vsebine: energetska učinkovitost, uporaba odpadne toplote, uporaba biomase, ipd.) in <i>Trajnostnega energetske-podnebnega načrta Gorenjske</i> (Ključne vsebine: blaženje in prilagajanje na podnebne spremembe, ipd.)</p> <p>N1.3.5 – Izvajanje <i>Gozdnogospodarskih načrtov</i> (Ključne vsebine: upravljanje z gozdovi, uporaba biomase, ipd.)</p>		
Prispevek OPVO k drugim strategijam občine	<i>TUS, Misija 100 podnebno nevtralnih in pametnih mest, Zero waste strategija</i> , različni operativni programi povezani z izvajanjem gospodarskih javnih služb na področju upravljanja okolja, <i>Trajnostni energetske-podnebni načrt Gorenjske in LEK</i> .		
Ključni partnerji za izvedbo ukrepa:	Ključni partnerji:	Njihove naloge oz. področja sodelovanja:	
	Skupna služba varstva okolja	Nosilec ukrepa	
	Ostale službe in uradi mestne uprave ter pristojne javne gospodarske službe	Sodelovanje pri izvedbi aktivnosti ter aktivno izvajanje lastnih strategij, programov in planov ter poročanje o njihovih dosežkih in rezultatih	
	Upravljalci javnih površin in javnih stavb	Sodelovanje pri oblikovanju in operativna izvedba ukrepov	
	Projektni partnerji	Izvedba projektov	
Zunanji strokovnjaki	Izvedba specifičnih strokovnih podlag in nalog		
Ocenjena sredstva in viri financiranja³	623.800,00 € v 12 letih	Proračun MOK: 221.300,00 € Zunanji viri: 402.500,00 €	
Kazalniki	Naziv kazalnika	Izhodiščna vrednost (leto):	Ciljna vrednost (leto):
Kazalniki dosežkov	Število izvedenih pilotnih ali implementacijskih projektov povezanih z uveljavljanjem principov krožnega gospodarstva na javnih površinah in v javnih stavbah v lasti MOK	0 (2023)	5 (2035)
	Sprejeti standardi zelenega prostorskega načrtovanja in projektiranja na območju MOK	0 (2023)	1 (2025)
	Število izvedenih optimizacij v operativnih delovnih procesih javnih gospodarskih služb in upravljanju javnih stavb v lasti MOK	0 (2023)	1 (2035)
	Izdelana <i>Vodna bilanca vodnih virov</i> s projekcijami v luči podnebnih sprememb	0 (2023)	1 (2025)
Kazalniki rezultatov	Površina pozidanih in sorodnih zemljišč glede na DRT	DRT: pozidana in sorodna zemljišča 1.828,1 ha (2023)	DRT: povečanje pozidanih in sorodnih zemljišč za manj kot 20 ha (2035)
	Količina nastalih in odloženih komunalnih odpadkov na prebivalca	686 kg oz. 10 kg (2022)	Zmanjšanje količin nastalih odpadkov za 2 % in nadaljnja optimizacija odloženih komunalnih odpadkov (2035)
	Izgube v javnem vodovodnem sistemu	33 % (2023)	Zmanjšanje na 20 % (2035)

	Delež uporabe recikliranih gradbenih materialov in lesa v gradbenih delih na javnih površinah in v javnih stavbah v lasti MOK	Ni podatka – potrebna vzpostavitev monitoringa (2023)	Izboljšanje za vsaj 10 % (2035)
	Razpoložljiva količina vodnih virov	Dovoljeni odvzem 4.276.860 m ³ (2023)	Ohranjanje današnjega stanja (2035)

2 E U

BIOTSKO PESTRA MESTNA OBČINA PRILAGOJENA NA PODNEBNE SPREMEMBE

KLJUČNI IZZIVI

- Vzpostavitev in učinkovito upravljanje sistema zelene in modre infrastrukture.
- Razglasitev gozdov s posebnim namenom.
- Krepitev biodiverzitete v ruralnem in urbanem prostoru.
- Krepitev ponorov CO₂ s prilagojenim upravljanem.
- Sistematično odstranjevanje invazivnih vrst.
- Spodbujanje zadrževanja in rabe padavinske vode ter prilagajanja kmetijske pridelave na podnebne spremembe.

4.2 CILJ 2 – BIOTSKO PESTRA MESTNA OBČINA PRILAGOJENA NA PODNEBNE SPREMEMBE

Preglednica 4: Ukrepi pod Ciljem 2 – Biotsko pestra mestna občina prilagojena na podnebne spremembe

Ukrep 2.1	Trajnostno upravljanje sistema zelene in modre infrastrukture ter krepitev biotske pestrosti
<p>Opis ukrepa</p>	<p>Sistem zelene in modre infrastrukture oz. prostorski preplet zelenih in vodnih površin na območju občine je danes, navkljub hitremu širjenju urbaniziranih površin, dobro ohranjen. Trenutna poselitev na območju občine, ki se iz središča mesta Kranja v krakih širi proti obrobju, ima pomembno vlogo pri zmanjševanju učinka urbanega toplotnega otoka. Pomemben vpliv imajo tudi reki Sava in Kokra, ki prečita središče mesta Kranj in relief z območji gozdov, ki so v preteklosti predstavljali naravno pregrado za poselitev. Zelene in modre površine občanom ponujajo prostor za sprostitvev, rekreacijo in izboljšujejo kakovost bivanja. Prav tako predstavljajo pomemben življenjski prostor, ponor CO₂ in krepijo odpornost območja občine na izredne vremenske dogodke.</p> <p>Območje občine je biotsko raznovrstno, na kar kaže tudi dejstvo, da je skoraj 30 % površine občine opredeljeno kot posebno varstveno območje. Vendar se tudi na območju občine srečujemo z izgubo biotske raznovrstnosti – predvsem kot posledico onesnaževanja, urbanizacije in drugih sprememb v rabi kopenskih ekosistemov, čezmernega izkoriščanja naravnih virov ter podnebnih sprememb. Poseben izziv predstavljajo invazivne tujerodne vrste, ki s svojim hitrim širjenjem predstavljajo eno največjih groženj biotski raznovrstnosti. Ob tem moramo razumeti, da biotska pestrost ni vezana izključno na podeželje znotraj občine, temveč se njen pomemben del nahaja tudi znotraj urbanih površin. Zelenice, drevoredi, parki, vrtovi, brežine vodotokov in jezer, pa tudi zelene strehe, urbane kmetije in same zgradbe predstavljajo pomemben življenjski prostor.</p> <p>Primerno upravljanje sistema zelene in modre infrastrukture v urbanih območjih lahko pomembno vpliva na krepitev biodiverzitete, ki ima v urbanem prostoru tudi številne pozitivne vplive na kakovost bivanja. Vendar bo za ohranitev obstoječega sistema zelene in modre infrastrukture potreben predvsem miselni preskok v razumevanju, da ta prostor ni »prazen prostor« temveč opravlja pomembno funkcijo, ki jo velja ne le ohranjati, temveč tudi krepiti. Aktivnosti tako niso usmerjene le k varovanju in upravljanju obstoječih zavarovanih in varovanih območij narave, temveč tudi k opredelitvi območij pomembnih za ohranjanje in krepitev biodiverzitete v urbanem in podeželskem prostoru. Prav v urbanem prostoru lahko občina z aktivnim vključevanjem v upravljanje vseh navedenih površin in uvajanjem novih standardov okrepi sistem zelene in modre infrastrukture sistem in pomembno prispeva k krepitvi biodiverzitete.</p>
Ključne aktivnosti	Kratek opis
<p>A2.1.1 – Opredelitev sistema zelene in modre infrastrukture na območju Mestne občine Kranj ter njegova uveljavitev v okviru <i>Zelenega občinskega prostorskega načrta</i></p>	<p>Danes termin »zelena in modra infrastruktura« na območju občine ni povsem jasno vsebinsko in prostorsko opredeljen, kar vodi v različno razumevanje različnih deležnikov.</p> <p>Strategiji Evropske unije za zeleno infrastrukturo na primer opredeljuje „<i>Strateško načrtovano mreža naravnih in pol-naravnih območij, pri čemer so druge okoljske značilnosti zasnovane in upravljane tako, da opravljajo širok nabor ekosistemskih storitev. Vključuje zelene prostore (ali modre, če se nanaša na vodne ekosisteme) in druge fizikalne značilnosti na kopenskih (vključno z obalnimi) in morskimi območjih. Na kopnem je zelena infrastruktura prisotna v ruralnem in urbanem okolju.</i>“.</p> <p>Posledično je aktivnost usmerjena v vsebinsko in prostorsko opredelitev zelene in modre infrastrukture v kontekstu območja občine, kategorizacijo različnih vrst območij zelene in modre infrastrukture (npr. zavarovana in varovana območja, gozdovi, kmetijska zemljišča, gozdovi s posebnim namenom, mokrišča, parki, zelenice, brežine vodotokov, zelen strehe in stene, ipd.) in opredelitev nadaljnjih korakov potrebnih za zagotovitev njenega dolgoročnega ohranjanja, krepitve in upravljanja. Ob kategorizaciji različnih vrst območij zelene in modre infrastrukture je smiselno opredeliti tudi ekosistemske storitve, ki jih posamezne kategorije opravljajo, saj bo tako lažje utemeljiti pomen in potrebo po ohranjanju oz. ustreznem upravljanju</p>

	<p>tovrstnih območij. Vse navedeno pa bo tudi olajšalo pridobivanje sredstev iz zunanjih virov financiranja.</p>
A2.1.2 – Določitev in razglasitev gozdov s posebnim namenom kot posebne vrste zelenih javnih površin na območju MOK	<p>Gozdovi s posebnim namenom so v kontekstu te aktivnosti razumljeni kot urbani ali suburbani gozdovi, ki zaradi svoje poudarjene socialne in ekološke funkcije zahtevajo prilagojeno upravljanje. Skladno s prepoznanimi dobrimi praksami iz drugih mestnih občin aktivnost predvideva njihovo prostorsko opredelitev in razglasitev s sprejemom posebnega odloka. Ko bodo enkrat razglašeni jih bo mogoče umestiti v sistem zelene in modre infrastrukture in z njimi ustrezno upravljati.</p>
A2.1.3 – Izdelava načrta upravljanja sistema zelene in modre infrastrukture na območju MOK in zagotovitev njihovega ustreznega upravljanja	<p>Po vsebinski in prostorski opredelitvi sistema zelene in modre infrastrukture ter njegovi kategorizaciji, bo mogoče pripraviti akcijski načrt za njegovo upravljanje. Cilj načrta upravljanja bo na podlagi razumevanja funkcij oz. ekosistemskih storitev posameznih kategorij zelene in modre infrastrukture, opredeliti cilje, upravljavske režime in ukrepe za operativno upravljanje posameznih sklopov sistema zelene in modre infrastrukture. V tem procesu bo pomembne dejavnike ohranjanje in krepitev biodiverzitete, zato bo ključna tudi opredelitev območij s posebnim pomenom za krepitev biodiverzitete v urbanem in podeželskem prostoru, ne glede na njihovo kategorijo v okviru sistema zelene in modre infrastrukture. Prav upravljavski ukrepi igrajo na takšnih območjih ključno vlogo pri ohranjanju in krepitev biodiverzitete, česar se ne sme spregledati.</p>
A2.1.4 – Krepitev ponorov CO ₂ s prilagojenim upravljanjem sistema zelene in modre infrastrukture	<p>Prilagojeno upravljanje z vidika biodiverzitete pa ne bo edini vidik, ki ga bo potrebno upoštevati pri upravljanju sistema zelene in modre infrastrukture. Nič manj pomemben ne bo vidik krepitev ponorov CO₂, saj prav sistem zelene in modre infrastrukture predstavlja ključni ponor CO₂ na območju občine. Aktivnost je usmerjena v spremembo razmišljana povezano z upravljanjem različnih kategorij sistema zelene in modre infrastrukture, ki bo vodila k povečanju ponorov preko povečanega obsega sajenja grmovnic in široko-krošnjatih dreves na zelenih površinah in ob prometnicah, vzpostavljanju mejic ob vodotokih in med posameznimi polji, ipd. Predvideva se, da bo <i>Načrt upravljanja sistema zelene in modre infrastrukture na območju Mestne občine Kranj</i>, ki bo pripravljen v okviru prejšnje aktivnosti, to vprašanje naslovil preko upravljavskih ukrepov. Ob tem ne gre zanemariti možnosti okrepljenih ponorov CO₂, ki jih predstavlja sonaravno upravljanje poplavnih območij v okviru aktivnosti A2.2.1, ali možnosti, ki izhajajo iz izboljšanja upravljanja gozdov in dodatnega pogozdovanja na območju občine – čeprav je slednje glede na današnjih obseg gozdnih zemljišč manj verjetno. Zaradi razdrobljenega lastništva in posledično tudi upravljanja vseh navedenih območij bo v prihodnjih letih ključno izboljšanje komuniciranja in sodelovanja z lastniki zemljišč.</p>
A2.1.5 – Priprava načrta nadzora vnosa in sistematičnega odstranjevanja invazivnih vrst na območju MOK	<p>Občina in drugi deležniki, ki se ukvarjajo z izzivom tujerodnih invazivnih vrst (npr. Zavod Republike Slovenije za varstvo narave, Gozdarski inštitut Slovenije, ipd.), so na območju občine opredelili več kritičnih območij, ki so potrebna sanacije. Podatki se redno zbirajo in objavljajo na portalu Invazivke.si. Tako aktivnost predvideva pripravo načrta nadzora vnosa in sistematičnega odstranjevanja invazivnih vrst na območju občine, nato pa redno izvajanje aktivnosti njihovega sistematičnega odstranjevanja. V primeru smiselnega časovnega prekrivanja te aktivnosti s pripravo <i>Načrta upravljanja sistema zelene in modre infrastrukture na območju Mestne občine Kranj</i> se lahko aktivnost izvede tudi v okviru priprave tega dokumenta. Rezultati aktivnosti bodo predstavljali pomembno vsebino točke za informiranje občanov in investitorjev, realizirane v okviru ukrepa 4.1. Glede na vrsto aktivnosti se slednja lahko izvede tudi v okviru enega od mednarodnih projektov.</p>
A2.1.6 – Vzpostavitev fonda za nakup zemljišč strateškega pomena za MOK	<p>Izvedba vseh predhodnih aktivnosti vodi v smeri razširjene aktivacije občine kot enega ključnih upravljavcev prostora in izvajalca številnih razvojnih idej, programov in projektov. Vendar je uspešnost izvedbe pogosto povezana z lastništvom določenih zemljišč. Z namenom omogočanja operativne izvedbe ukrepov tega OPVO in drugih strategij je nujno, da občina vzpostavi fond in sistem odkupa zemljišč strateškega pomena za dolgoročno in trajnostno upravljanje sistema zelene in modre infrastrukture.</p>
A2.1.7 – Aktivno upravljanje sistema zelene in modre infrastrukture na območju MOK	<p>Ob pripravi <i>Načrta upravljanja sistema zelene in modre infrastrukture na območju Mestne občine Kranj</i> bo ključna opredelitev modela upravljanja in vzpostavitev upravljavske strukture. Slednja bo namreč določila pristojnosti, vloge in operativne naloge občine oz. izbranega upravljavca ter dolgoročni sistem financiranja. Ob tem velja poudariti, da aktivnost ne prejudicira vzpostavitve novih upravljavskih mehanizmov ali struktur, saj ima lahko uporaba obstoječih upravljavskih struktur</p>

	nezanemarljive prednosti – takšne modele je navadno možno hitreje vzpostaviti, njihovo delovanje pa je do določene mere že vpeto v obstoječe upravljavske sisteme in sisteme financiranja. Zaradi razdrobljenega lastništva in posledično tudi upravljanja vseh navedenih območij bo v prihodnjih letih ključno izboljšanje komuniciranja in sodelovanja z lastniki zemljišč, kar bo ena ključnih nalog občine v okviru tega cilja.		
Navezave na ukrepe in aktivnosti drugih relevantnih strategij	<p>N2.1.1 – Priprava prostorskih načrtov in drugih občinskih strategij, programov, planov in načrtov (Ključne vsebine: uveljavljanje sistema zelene in modre infrastrukture v okviru <i>Zelene občinskega prostorskega načrta</i>)</p> <p>N2.1.2 – Izvajanje gospodarskih javnih služb na področju upravljanja okolja (Ključne vsebine: prilagojeno upravljanje javnih in zelenih površin, krepitev biodiverzitete, uporaba biomase, ipd.)</p> <p>N2.1.3 – Izvajanje TUS in aktivnosti v okviru Misije 100 podnebno nevtralnih in pametnih mest (Ključne vsebine: zelena rast, zeleni sistemi, okoljska infrastruktura, dostopnost, prenova sosek, podeželje, ipd.)</p> <p>N2.1.4 – Gozdnogospodarski načrti (Ključne vsebine: upravljanje z gozdovi, gozdne funkcije, sodelovanje z lastniki, ipd.)</p>		
Prispevek OPVO k drugim strategijam občine	OPN, TUS, Misija 100 podnebno nevtralnih in pametnih mest, različni operativni programi povezani z izvajanjem gospodarskih javnih služb na področju upravljanja okolja, <i>Trajnostni energetska-podnebni načrt Gorenjske</i> .		
Ključni partnerji za izvedbo ukrepa:	Ključni partnerji:	Njihove naloge oz. področja sodelovanja:	
	Skupna služba urejanja prostora in Skupna služba varstva okolja	Nosilec ukrepa	
	Ostale službe in uradi mestne uprave ter pristojne javne gospodarske službe	Sodelovanje pri pripravi strokovnih podlag in njihova integracija v lastne strategije, programe in plane	
	Upravljalci javnih površin in javnih stavb	Sodelovanje pri oblikovanju in operativna izvedba ukrepov	
	Sodelovanje pri pripravi strokovnih podlag in operativnem upravljanju	Zavod Republike Slovenije za varstvo narave (ZRSVN) – Območna enota Kranj	
	ZRSVN – Območna enota Kranj	Priprava načrta nadzora vnosa in sistematičnega odstranjevanja invazivnih vrst na območju občine, sodelovanje pri pripravi drugih strokovnih podlag in operativnem upravljanju	
	Zavod za gozdove Slovenije (ZGS) – Območna enota Kranj	Sodelovanje pri pripravi strokovnih podlag in operativnem upravljanju	
	Kmetijsko-gozdarska zbornica	Sodelovanje pri pripravi strokovnih podlag in osveščanju lastnikov kmetijskih in gozdnih zemljišč	
	Kmetijska svetovalna služba	Sodelovanje pri pripravi strokovnih podlag in osveščanju lastnikov kmetijskih in gozdnih zemljišč	
Zunanji strokovnjaki	Izvedba specifičnih strokovnih podlag in nalog		
Ocenjena sredstva in viri financiranja³	1.919.100,00 € v 12 letih	Proračun MOK: 1.567.600,00 € Zunanji viri: 351.500,00 €	
Kazalniki	Naziv kazalnika	Izhodiščna vrednost (leto):	Ciljna vrednost (leto):
Kazalniki dosežkov	Opredeljen sistem zelene in modre infrastrukture na območju MOK	0 (2023)	1 (2029)
	Sprejet odlok o gozdovih s posebnim namenom na območju MOK	0 (2023)	1 (2025)
	Izdelan Načrt upravljanja sistema zelene in modre infrastrukture na območju Mestne občine Kranj	0 (2023)	1 (2029)
	Letno poročilo o upravljanju sistema zelene in modre infrastrukture s strani Mestne občine Kranj	0 (2023)	5 (2035)
	Izdelan Načrt nadzora vnosa in sistematičnega odstranjevanja	0 (2023)	1 (2025)

	<i>invazivnih vrst na območju Mestne občine Kranj</i>		
	Vzpostavljen fond za nakup gozdnih in kmetijskih zemljišč strateškega pomena za MOK	0 (2023)	1 (2025)
Kazalniki rezultatov	Število zaposlenih na MOK z delovnimi nalogami povezanimi z upravljanjem sistema zelene in modre infrastrukture	2 (2023)	3 (2025)
	Površina območij zelene in modre infrastrukture na območju MOK po njihovih vrstah	Ni podatka, saj območja še niso ustrezno definirana (2023)	Površina območij zelene in modre infrastrukture na območju MOK po njihovih vrstah (2029)
	Površina območij zelene in modre infrastrukture na območju MOK na kateri so bili izvedeni ukrepi za krepitev ponorov CO ₂	Ni podatka, saj območja še niso ustrezno definirana (2023)	Vsaj 20 ha (2035)
	Površina območij v podeželskem in urbanem prostoru z ukrepi za dolgoročno krepitev biodiverzitete na območju MOK	Ni podatka, saj območja še niso ustrezno definirana (2023)	Vsaj 1 ha (2035)
	Površina območij s katerih so bile odstranjene invazivne vrste v okviru delovnih akcij MOK in ZRSVN	0,5 ha (2023)	Vsaj 2 ha (2035)
	Število posajenih dreves, ki nadomestijo potencialno invazivne drevesne vrste na javnih površinah	0 (2023)	Vsaj 50 (2035)
	Površina gozdnih in kmetijskih zemljišč v lasti in so-lasti MOK	105/76 (2023)	200/100 (2035)

Ukrep 2.2	Zniževanje učinkov naravnih nesreč povezanih s podnebnimi spremembami
Opis ukrepa	<p>Rezultati simulacij za prihodnost napovedujejo znaten dvig letne povprečne temperature zraka do konca 21. stoletja na celotnem območju Slovenije v vseh letnih časih. Dvig temperature bo močno povečal toplotno obremenitev poleti, skladno z njimi se bo daljšala tudi rastna doba. Do konca 21. stoletja je v Sloveniji predvideno opazno povečanje padavin pozimi. Povečala se bo tako jakost kot tudi pogostost izjemnih padavin, suš in drugih izjemnih vremenskih dogodkov. V zadnjih letih so bili ekstremni vremenski dogodki, povezani s podnebnimi spremembami, priznani kot najnujnejši izzivi, s katerimi se sooča naša družba. Eden od procesov, ki močno prispeva k podnebnim spremembam, je spreminjanje tal s širjenjem urbaniziranih območij zaradi rasti prebivalstva.</p> <p>S ciljem razumevanja trenutnega stanja in razmisleka o aktivnostih, ki bi lahko vodile k blaženju učinkov naravnih nesreč povezanih s podnebnimi spremembami, je bil znotraj mestne uprave občine že opravljen pregled dosedanjih aktivnosti. Na njegovi osnovi so bili opredeljeni ukrepi za krepitev odpornosti območja občine na podnebne spremembe. Ker načrtovanje in izvajanje obsežnih projektov traja več let, potrebno pa je hitro ukrepanje, je predlagana kombinacija hitreje izvedljivih aktivnosti in večjih projektov. Ob tem je potrebno razumeti, da bosta za uspešno prilagajanje na podnebne spremembe dvig ozaveščenosti znotraj mestne uprave občine in med občani ter razvijanje večšin strokovnjakov, načrtovalcev, arhitektov, urbanistov in odločevalcev v prostoru, bistvenega pomena.</p>
Ključne aktivnosti	Kratek opis
A2.2.1 – Sonaravno upravljanje površin in razlivnih in izvedba	Zagotavljanje poplavne varnosti je v luči podnebnih sprememb eden ključnih vidikov zagotavljanja varnosti na območju občine, ki pa ga lahko dosegamo na različne načine. Aktivnost je, v kombinaciji z aktivnostmi in ukrepi drugih ciljev OPVO, usmerjena v iskanje rešitev, ki vodijo k ohranjanju in sonaravnemu upravljanju razlivnih

sonaravnih protipoplavnih ukrepov	površin ter, kjer je to nujno potrebno, izvedbi sonaravnih protipoplavnih ukrepov. Svojevrstno nadgradnjo predstavljajo projekti renaturacij vodotokov in mokrišč. Takšen pristop ima namreč številne multiplikatorske učinke, ki se kažejo tako v krepitvi biodiverzitete, kot v krepitvi samočistilnih sposobnosti vodotokov, kar seveda vodi v izboljšanje stanja površinskih voda. Tu se občina lahko nasloni tudi na primere dobrih praks iz Slovenije ali tujine. Ob tem se je seveda potrebno zavedati, da enoznačnega odgovora na številne izzive v praksi ni in da je pogosto mešanica tehničnih in sonaravnih ukrepov tista, ki je na koncu izvedljiva. Kljub temu pa OPVO s to aktivnostjo jasno opredeljuje potrebo po tehtnem premisleku, prednostnemu iskanju sonaravnih rešitev v fazi prostorskega načrtovanja in projektiranja ter njihovi izvedbi. Nič manj pomembna nista pravočasna in kakovostna komunikacija – predvsem z lastniki zemljišč. Glede na vrsto aktivnosti se slednja lahko izvede tudi v okviru enega ali več mednarodnih projektov.	
A2.2.2 – Spodbujanje prilagajanja kmetijske pridelave na podnebne spremembe	Priprava strategije razvoja podeželja in urbanega kmetijstva občine, predvidena v okviru aktivnosti A3.3.1, bo predstavljala eno ključnih sektorskih strategij na področju kmetijstva in bo opredelila podrobne ukrepe za spodbujanje prilagajanja kmetijske pridelave na podnebne spremembe in zmanjšanje okoljskega odtisa. Vendar bo njena priprava zahtevala svoj čas, zato je ta aktivnost usmerjena v optimizacijo že obstoječih mehanizmov občine. Slednja namreč že uspešno izvaja razpise za dodelitev finančne pomoči kmetijstvu. V skladu s cilji OPVO je aktivnost usmerjena v prilagoditev pogojev razpisa ali sistema točkovanja na način, da bo občina prednostno podprla kmetijska gospodarstva s projekti umerjenimi v prilagajanje podnebnim spremembam, prehod v ekološko kmetijstvo ali zmanjšanje okoljskega odtisa ali ohranjanje biodiverzitete. Razpis pa je mogoče izkoristiti tudi za krepitev osveščenosti in informiranosti kmetijskih gospodarstev o izpostavljenih izzivih. Tako aktivnost omogoča občini, da v fazi objave razpisa izvede redne letne dogodke informiranja in osveščanja kmetijskih gospodarstev, na katerih bo lahko predstavila ključne informacije in primere dobre prakse ter s tem sama prispevala k pripravi kvalitetnejših in ciljno usmerjenih vlog oz. projektov.	
A2.2.3 – Spodbujanje zadrževanja padavinske vode in njene uporabe	Ob dejstvu, da je voda oz. dostopnost do vode tista dobrina na katero imajo podnebne spremembe največji vpliv je aktivnost usmerjena v iskanje konkretnih rešitev in prilagoditev v upravljanju tako javnih kot zasebnih površin in objektov, ki bodo vodile k zajemanju oz. zadrževanju in uporabi padavinske vode, ponovni uporabi t.i. sive vode ter drugim načrtovalskim, tehničnim in tehnološkim rešitvam, ki bodo prispevale k čim večji učinkovitosti vseh oblik rabe vode. Aktivnost predvideva pripravo kataloga dobrih praks, njihovo pilotno testiranje, osveščanje in promocijo, v prihodnje pa tudi njihovo širšo uvedbo. Rezultati aktivnosti bodo predstavljali pomembno vsebino točke za informiranje občanov in investitorjev o ukrepih za prilagajanje na podnebne spremembe, realizirane v okviru ukrepa 4.1. Glede na vrsto aktivnosti se slednja lahko izvede tudi v okviru enega od mednarodnih projektov.	
Navezave na ukrepe in aktivnosti drugih relevantnih strategij	<p>N2.2.1 – Priprava prostorskih načrtov in drugih občinskih strategij, programov, planov in načrtov (Ključne vsebine: poplavna območja, prostorska določila za spodbujanje zadrževanja padavinskih voda, ipd.)</p> <p>N2.2.2 – Izvajanje gospodarskih javnih služb na področju upravljanja okolja (Ključne vsebine: prilagojeno upravljanje javnih in zelenih površin, krepitev biodiverzitete, uporaba biomase, ipd.)</p> <p>N2.2.3 – Izvajanje TUS in aktivnosti v okviru Misije 100 podnebno nevtralnih in pametnih mest (Ključne vsebine: zelena rast, zeleni sistemi, okoljska infrastruktura, podeželje, ipd.)</p>	
Prispevek OPVO k drugim strategijam občine	OPN, TUS, Misija 100 podnebno nevtralnih in pametnih mest, Celostna prometna strategija Mestne občine Kranj, Trajnostni energetsko-podnebni načrt Gorenjske.	
Ključni partnerji za izvedbo ukrepa:	Ključni partnerji:	Njihove naloge oz. področja sodelovanja:
	Skupna služba urejanja prostora in Skupna služba varstva okolja	Nosilec ukrepa
	Ostale službe in uradi mestne uprave ter pristojne javne gospodarske službe	Sodelovanje pri pripravi strokovnih podlag in njihova integracija v lastne strategije, programe in plane
Upravljalci javnih površin in javnih stavb	Sodelovanje pri oblikovanju in operativna izvedba ukrepov	

	Direkcija Republike Slovenije za vode (DRSV)	Sodelovanje pri pripravi strokovnih podlag, izvedbi ukrepov in operativnem upravljanju	
	Kmetijsko-gozdarska zbornica	Sodelovanje pri pripravi strokovnih podlag in osveščanju lastnikov kmetijskih zemljišč	
	Kmetijska svetovalna služba	Sodelovanje pri pripravi strokovnih podlag in osveščanju lastnikov kmetijskih zemljišč	
	Zunanji strokovnjaki	Izvedba specifičnih strokovnih podlag in nalog	
Ocenjena sredstva in viri financiranja³	4.975.000,00 € v 12 letih	Proračun MOK: 3.128.500,00 € Zunanji viri: 1.846.500,00 €	
Kazalniki	Naziv kazalnika	Izhodiščna vrednost (leto):	Ciljna vrednost (leto):
Kazalniki dosežkov	Število primerov izdelane projektne dokumentacije, ki vsebuje tudi rešitve za izvedbo sonaravnih protipoplavnih ukrepov	0 (2023)	10 (2035)
	Izveden razpis za projekte usmerjene v prilagajanja kmetijske pridelave na podnebne spremembe in ostale okoljske izzive	1 (2023)	12 (vsako leto 1) (2035)
	Pripravljen katalog dobrih praks za spodbujanje zadrževanja padavinske vode in njene uporabe	0 (2023)	1 (2029)
Kazalniki rezultatov	Število izvedenih sonaravnih protipoplavnih ukrepov	0 (2023)	10 (2035)
	Površina kmetijskih zemljišč z izvedenimi ukrepi za prilagajanje kmetijske pridelave na podnebne spremembe in ostale okoljske izzive	0 (2023)	105 ha (2035)
	Število izvedenih projektov usmerjenih v zadrževanje padavinske vode in njene uporabe	0 (2023)	5 (2035)

M

E

U

VITALNA MESTNA OBČINA S KAKOVOSTNIM BIVALNIM OKOLJEM

KLJUČNI IZZIVI

- Izboljševanje kakovosti bivanja.
- Krepitev odpornosti na industrijske in druge nesreče.
- Krepitev samooskrbnosti območja Mestne občine s hrano in kratkih oskrbnih verig.

4.3 CILJ 3 – VITALNA MESTNA OBČINA S KAKOVOSTNIM BIVALNIM OKOLJEM

Preglednica 5: Ukrepi pod Ciljem 3 – Vitalna mestna občina s kakovostnim bivalnim okoljem

Ukrep 3.1	Izboljšanje kakovosti bivalnega okolja
Opis ukrepa	<p>Pojem kakovostno bivalno okolje zajema takšne prostorske ureditve, ki so ekološko neoporečne, zagotavljajo nivo urbanega standarda prilagojenega ekonomskim družbenim standardom oz. pričakovanjem ter predstavljajo estetsko in funkcionalno urejeno okolje. Posledično je kakovostno bivalno okolje pogosto sicer prepuščeno subjektivni oceni, vendar v ta sklop lahko štejemo vse tiste dejavnike, ki prispevajo k slabšemu počutju oz. znižujejo idealne pogoje za bivanje na nekem območju. Najpogostejši dejavniki so vezani na lokalizirane oblike onesnaževanja oz. obremenjevanja okolja (npr. s hrupom, smradom, ipd.), konflikte v rabi prostora ali izvajanju dejavnosti, oteženi dostop do storitev in dobrin, v zadnjem času pa tudi na pojav toplotnih otokov kot eno najbolj prepoznavnih posledic podnebnih sprememb v urbanem prostoru. Na podlagi navedenega je bila v okviru priprave tega OPVO izdelana posebna strokovna podlaga <i>Urbani toplotni otoki Mestne občine Kranj</i> (ZaVita, 2023) s ciljem razumevanja trenutnega stanja in razmisleka o aktivnostih, ki bi lahko vodile k blaženju učinkov toplotnih otokov poleti in učinkovitejši rabi energije pozimi. Tako so aktivnosti v tem ukrepu usmerjene predvsem v naslavljanje vseh prepoznanih dejavnikov na območju MOK, ki znižujejo kakovost bivanja in so navadno prostorsko omejeni oz. se nanašajo na specifične lokacije.</p>
Ključne aktivnosti	Kratek opis
A3.1.1 – Zniževanje učinkov toplotnih otokov	<p>Strokovna podlaga <i>Urbani toplotni otoki Mestne občine Kranj</i> (ZaVita, 2023) je opredelila trenutno stanje na območju občine in opredelila 10 točk, kjer bi bilo smiselno izvesti bolj podroben monitoring. Slednji bo opredelil stanja na posamezni lokaciji, opredelil vpliv pregretosti okolja na uporabnike določene lokacije in podal ukrepe za blaženje toplotno najbolj obremenjenih delov območja občine. Posebno pozornost je treba nameniti vsem uporabnikom prostora, s posebnim poudarkom na tiste, ki se na območjih toplotnih otokov zadržujejo dlje časa (npr. gradbiščni delavci, redarji, ulični prodajalci, ipd.) in ranljive skupine (npr. starejši, otroci, ipd.). Ob formiranju ukrepov se pozornost nameni tudi mehkim ali organizacijskim ukrepom (npr. med-sosedska ali študentska pomoč, ipd.). Rezultati aktivnosti bodo predstavljali pomembno vsebino točke za informiranje občanov in investitorjev o ukrepih za prilagajanje na podnebne spremembe, realizirane v okviru ukrepa 4.1. Glede na vrsto aktivnosti se slednja lahko izvede tudi v okviru enega od mednarodnih projektov.</p>
A3.1.2 – Zmanjšanje obremenjenosti okolja s hrupom	<p>Strokovna podlaga <i>Določitev enot urejanja prostora z II. Stopnjo varstva pred hrupom v Mestni občini Kranj na podlagi namenske rabe EUP in obstoječih ravni hrupa</i> (Marbo Okolje d.o.o., 2020) je opredelila trenutno stanje na območju občine in opredelila ukrepe za potrebe priprave OPN. Aktivnost predvideva pripravo <i>Operativnega programa za zmanjšanje obremenjenosti okolja s hrupom</i>, skupaj s pripravo prostorskih in arhitekturnih usmeritev za umeščanje novih virov hrupa v prostor. Rezultati aktivnosti bodo predstavljali pomembno vsebino točke za informiranje občanov in investitorjev, realizirane v okviru ukrepa 4.1.</p>
A3.1.3 – Izvedba popisa in priprave sanacijskih ukrepov za območja obremenjena s smradom	<p>Na območju občine se nahaja več različnih lokacij z zelo različnimi dejavnostmi na katerih je bila ugotovljena povečana obremenjenost okolja s smradom, zato aktivnost predvideva izvedbo popisa tovrstnih lokacij. Na podlagi popisa je potrebno opredeliti najustreznejšo metodologijo za merjenje smradu, izvesti meritve in v primeru dokazane prekomerne obremenjenosti okolja s smradom predlagati ustrezne sanacijske ukrepe. V primeru predlaganih ukrepov bo ključnega pomena komunikacija in sodelovanje s povzročiteljem smradu, kjer lahko občina proces sanacije podpre predvsem z vodenjem procesa.</p>
A3.1.4 – Nadgradnja sistema usmerjanja obiskovalcev z izboljšanim doživetjem narave	<p>Na območju občine se nahaja več območij, ki so še posebej atraktivna za obiskovalce, pa naj bodo to občani ali gosti. V zadnjem času do povečanega obiska prihaja tudi v naravnem okolju kamr prihaja vedno več obiskovalcev na sprehode, na teke, na vožnjo s kolesi, na izlete, nabirat plodove, ipd. Tam posegajo v občutljivo naravno okolje, vanj utirajo svoje poti, ga onesnažujejo, vznemirjajo lastnike, motijo izvajanje gozdnih del. Zaradi tega vse pogosteje prihaja tudi do konfliktov. Aktivnost je usmerjena v nadgradnjo obstoječih učnih, rekreacijskih oz. tematskih poti in vzpostavitev sistema</p>

	obveščanja in usmerjanja obiskovalcev, s čimer bo prišlo tako do odprave konfliktov, kot do izboljšanja doživetja in ohranjanja narave.		
Navezave na ukrepe in aktivnosti drugih relevantnih strategij	N3.1.1 – Priprava prostorskih načrtov in drugih občinskih strategij, programov, planov in načrtov (Ključne vsebine: prostorska določila povezana z ukrepi za varstvo pred hrupom, smradom, toplotnimi otoki, ipd.) N3.1.2 – Izvajanje Celostne prometne strategije Mestne občine Kranj (Ključne vsebine: obremenitve s hrupom) N3.1.3 – Izvajanje TUS in aktivnosti v okviru Misije 100 podnebno nevtralnih in pametnih mest (Ključne vsebine: zelena rast, zeleni sistemi, okoljska infrastruktura, prenove sosek, dostopnost, ipd.)		
Prispevek OPVO k drugim strategijam občine	OPN, TUS, Misija 100 podnebno nevtralnih in pametnih mest, Celostna prometna strategija Mestne občine Kranj, Trajnostni energetsko-podnebni načrt Gorenjske.		
Ključni partnerji za izvedbo ukrepa:	Ključni partnerji:	Njihove naloge oz. področja sodelovanja:	
	Skupna služba urejanja prostora in Skupna služba varstva okolja	Nosilec ukrepa	
	Lokalna energetska agencija Gorenjske	Sodelovanje pri pripravi strokovnih podlag in izvedbi aktivnosti	
	Ostale službe in uradi mestne uprave ter pristojne javne gospodarske službe	Sodelovanje pri pripravi strokovnih podlag in njihova integracija v lastne strategije, programe in plane	
	Upravljalci javnih površin in javnih stavb	Sodelovanje pri oblikovanju in operativna izvedba aktivnosti	
	Nevladne organizacije, krajevne skupnosti in drugi potencialni nosilci pilotnih aktivnosti	Sodelovanje pri oblikovanju in operativna izvedba aktivnosti	
	Zunanji strokovnjaki	Izvedba specifičnih strokovnih podlag in nalog	
Ocenjena sredstva in viri financiranja³	580.800,00 € v 12 letih	Proračun MOK: 370.800,00 € Zunanji viri: 210.000,00 €	
Kazalniki	Naziv kazalnika	Izhodiščna vrednost (leto):	Ciljna vrednost (leto):
Kazalniki dosežkov	Vzpostavitev monitoringa toplotnih otokov in izvedba prvih meritev	0 (2023)	1 (2025)
	Akcijski načrt oz. seznam ukrepov za blaženje toplotno najbolj obremenjenih delov območja MOK	0 (2023)	1 (2025)
	Operativni program za zmanjšanje obremenjenosti okolja s hrupom.	0 (2023)	1 (2026)
	Popis in priprava sanacijskih ukrepov za območja obremenjena s smradom	0 (2023)	1 (2026)
	Načrt usmerjanja obiskovalcev najbolj obiskanih zelenih območij na območju MOK	0 (2023)	1 (2029)
Kazalniki rezultatov	Število izvedenih projektov usmerjenih v zniževanje učinkov toplotnih otokov	0 (2023)	5 (2035)
	Površina območij s pričakovano preseženo vrednostjo obremenitve s hrupom na območju MOK v letu 2040	Raba po ključnih kategorijah NPR: S = 905,53 ha B = 89,86 ha Z = 67,75 ha (2023)	Ohranitev enakega stanja kot leta 2023 (2035)
	Število obravnavanih primerov stanovanjskih območij s preseženo vrednostjo obremenitve s smradom na območju MOK	1 (2023)	Vsaj 2 (2035)
	Dolžina učnih oz. rekreacijskih oz. tematskih poti ustrezno	12,4 km (2023)	20 km (2035)

	opremljena za usmerjanje obiskovalcev		
Ukrep 3.2	Krepitev odpornosti na industrijske in druge nesreče		
Opis ukrepa	<p>Neustrezen prostorski razvoj v preteklosti je rezultiral v prostorski situaciji, ko so pomembni gospodarski obrati pogosto obdani z drugimi, včasih tudi ne povsem združljivimi rabami prostora. Navedena situacija otežuje zagotavljanje optimalnih pogojev za delovanje in rast gospodarskih obratov na eni in zagotavljanje varnosti ostalim rabam prostora na drugi strani. Na območju Mestne občine Kranj sicer gospodarskih obratov z možnostjo večje industrijske nesreče, ki podležejo SEVESO Direktivi in ustrezni nacionalni zakonodaji trenutno ni. Se pa na njenem območju nahaja 5 in ali več gospodarskih obratov, ki podležejo zahtevam IED Direktive in ustrezne nacionalne zakonodaje. Nič manj pomemben izziv predstavlja potresna varnost oz. trenutna stopnja pripravljenosti stavb na območju občine na morebitni potres, saj se območje občine uvršča med potresno bolj ogrožena območja v Sloveniji s pričakovanim pospeškom tal med 0,20 in 0,25 g. V vseh navedenih primerih je pomembno ravnati preventivno in preprečiti oz. omiliti morebitne nesreče in izredne dogodke. Obenem pa moramo biti nanje ustrezno pripravljeni ter ob morebitni nesreči ali izrednem dogodku omejiti njihove posledice.</p> <p>Izvedba ukrepa bo omogočila ugotovitev dejanskega stanja, preveritev ustreznosti varnostnih ukrepov in ukrepov zagotavljanja varnosti v primeru potresov ter industrijskih nesreč in izrednih dogodkov. Prav tako bo omogočila prostor za dialog in iskanje optimalnih rešitev med lastniki stavb in pomembnimi gospodarskim obrati na eni ter občina in pristojnimi službami na drugi strani.</p>		
Ključne aktivnosti	Kratek opis		
A3.2.1 – Seznanitev z varnostnimi ukrepi obstoječih IED obratov in ukrepi zagotavljanja varnosti v primeru nesreč in izrednih dogodkov	<p>Na območju občine se nahaja 5 IED obratov, medtem ko SEVESO obratov na območju občine trenutno ni. Z vidika zagotavljanja varnosti je tako pomembno, da so vsi ključni deležniki, ki so vključeni tako v odziv, kot v prostorsko načrtovanje seznanjeni z varnostnimi ukrepi obstoječih IED obratov in ukrepi zagotavljanja varnosti v primeru nesreč in izrednih dogodkov. Ob tem je smiselno območje občine razumeti širše in v obdelavo zaobjeti vsaj še območje sosednjih občin. Tako aktivnost predvideva tesno sodelovanje med gospodarskimi družbami, občino in pristojnimi službami s ciljem izboljšanja seznanjenosti vseh ključni deležnikov ter preveritvi skladnosti prostorskih rab v neposredni okolici IED obratov. V primeru ugotovljenih pomanjkljivosti pa tudi sprejema ukrepov za njihovo čim hitrejšo odpravo.</p>		
A3.2.2 – Preveritev ustreznosti potresne oz. erozijske varnosti obstoječih objektov in ukrepov zagotavljanja varnosti v primeru močnejšega potresa	<p>Del območja občine se uvršča med potresno bolj ogrožena območja v Sloveniji. Poleg tega so zadnje vremenske ujme pokazale na ranljivost posameznih lokacij na erozijo. Glede na navedeno aktivnost predvideva preveritev ustreznosti potresne oz. erozijske varnosti obstoječih objektov in ukrepov zagotavljanja varnosti v primeru močnejšega potresa. V primeru ugotovljenih pomanjkljivosti pa tudi pripravo akcijskega načrta njihove odprave.</p>		
A3.2.3 – Zgodnje prepoznavanje interesa in pravočasno vključevanje MOK v postopke umeščanja novih SEVESO oz. IED obratov v prostor	<p>Ta aktivnost predstavlja logično nadaljevanje aktivnosti A1.4.1, saj umeščanja novih SEVESO oz. IED obratov v prostor na območju občine glede na veljavni OPN ni mogoče izključiti. Tako je ključno, da Urad za okolje in prostor občine pozorno spremlja tako pobude za spremembo namembnosti stavbnih zemljišč, kot različne razvojne projekte, s čimer bo lahko pravočasno prepoznal umeščanje novega SEVESO oz. IED obrata v prostor. Ob tem je smiselno območje občine razumeti širše in v obdelavo oz. spremljanje zaobjeti vsaj še območje sosednjih občin. Ob tem je treba poudariti, da umeščanje tovrstnih obratov v prostor ni izključeno, zahteva pa nekaj dodatnih in specifičnih prostorsko-načrtovalskih in okoljevarstvenih korakov, katerih namen je zagotoviti varno umestitev in obratovanje tovrstnih objektov.</p>		
Navezave na ukrepe in aktivnosti drugih relevantnih strategij	<p>N3.2.1 – Priprava prostorskih načrtov in drugih občinskih strategij, programov, planov in načrtov (Ključne vsebine: prostorska določila povezana z ukrepi za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, neustreznimi rabami prostora v okolici IED objektov, ipd.)</p> <p>N3.2.2 – Načrti zaščite in reševanja na območju Mestne občine Kranj (Ključne vsebine: ukrepi zagotavljanja varnosti v primeru nesreč in izrednih dogodkov, ipd.)</p>		
Prispevek OPVO k drugim strategijam občine	OPN, TUS, Misija 100 podnebno nevtralnih in pametnih mest.		

Ključni partnerji za izvedbo ukrepa:	Ključni partnerji:	Njihove naloge oz. področja sodelovanja:	
	Skupna služba urejanja prostora in Skupna služba varstva okolja	Nosilec ukrepa	
	Lokalna energetska agencija Gorenjske	Sodelovanje pri pripravi strokovnih podlag in izvedbi aktivnosti	
	Ostale službe in uradi mestne uprave ter pristojne javne gospodarske službe	Sodelovanje pri pripravi strokovnih podlag in njihova integracija v lastne strategije, programe in plane	
	Upravljalci javnih površin in javnih stavb	Sodelovanje pri oblikovanju in operativna izvedba aktivnosti	
	Nevladne organizacije, krajevne skupnosti in drugi potencialni nosilci pilotnih aktivnosti	Sodelovanje pri oblikovanju in operativna izvedba aktivnosti	
Zunanji strokovnjaki	Izvedba specifičnih strokovnih podlag in nalog		
Ocenjena sredstva in viri financiranja³	134.000,00 € v 12 letih	Proračun MOK: 134.000,00 € Zunanji viri: 0,00 €	
Kazalniki	Naziv kazalnika	Izhodiščna vrednost (leto):	Ciljna vrednost (leto):
Kazalniki dosežkov	Seznanitev z varnostnimi ukrepi obstoječih IED obratov in ukrepov zagotavljanja varnosti v primeru nesreč in izrednih dogodkov	0 (2023)	5 (2025)
	Število izvedenih posvetov z IED obrati na območju MOK	0 (2023)	12 (1 vsako leto) (2035)
	Analiza potresne oz. erozijske varnosti obstoječih objektov in ukrepov zagotavljanja varnosti v primeru močnejšega potresa z akcijskim načrtom odprave morebitnih pomanjkljivosti	0 (2023)	1 (2029)
Kazalniki rezultatov	Število izvedenih aktivnosti, ki neposredno prispevajo k povečanju varnosti v primeru industrijskih nesreč in izrednih dogodkov	0 (2023)	5 (2035)
	Število izvedenih aktivnosti, ki neposredno prispevajo k povečanju potresne varnosti	0 (2023)	Vsaj 1 (2035)
	Število obravnavnih primerov umeščanja novih ali širitve obstoječih SEVESO oz. IED obratov v prostoru	0 (2023)	Vsaj 2 (2035)
Ukrep 3.3	Krepitev samooskrbnosti in razvoja podeželja		
Opis ukrepa	<p>Doseganje čim višje stopnje samooskrbnosti, tako s hrano kot z drugimi naravnimi viri, je ena ključnih nalog vsake lokalne skupnosti, ki v luči prilagajanja na podnebne spremembe, epidemije in druge zunanje dejavnike še dodatno pridobiva na pomenu. Na drugi strani prav stopnja samooskrbnosti razkriva povezanost mesta in podeželja – na eni strani predstavlja mesto pomemben trg za prodajo pridelkov, izdelkov in storitev podeželja, na drugi strani pa podeželje krepí odpornost mesta na nepričakovane dogodke in dviguje kakovost življenja.</p> <p>Prav zaradi pomena te povezave med mestom in podeželjem na prostoru MOK ukrep predvideva pripravo lokalne strategije, ki bo naslovila vse izzive te široke teme, ki presega okvirje pričujočega OPVO. Priprava strategije bo temeljila na že danes obstoječih uspešnih praksah, kot so razpisi občine za pomoč kmetijstvu, delovanje lokalne akcijske skupine (LAS), vzpostavljanju kratkih oskrbnih verig, ipd. Eden od vidikov, ki ga bo takšna strategija vsekakor morala nasloviti je tudi okoljski vidik, saj prevladujoče aktivnosti na podeželju pomembno vplivajo na stanje okolja, prav tako pa niso imune na podnebne spremembe. Posledično aktivnosti ukrepa spodbujajo tudi ustrezne prilagoditve kmetijstva, hkrati pa odpirajo prostor za razvoj novih praks</p>		

	pridelave hrane tudi v urbanem prostoru. Vloga občine v teh procesih nikakor ni zanemarljiva, saj ima kot ponudnik javnih storitev unikatno priložnost za krepitev izvajanja principov zelenega naročanja, še posebej z omogočanjem povečanega obsega lokalne samooskrbe v okviru javnih institucij.	
Ključne aktivnosti	Kratek opis	
A3.3.1 – Priprava strategije razvoja podeželja in urbanega kmetijstva MOK	Strategija razvoja podeželja in urbanega kmetijstva občine je ključni strateški dokument, ki bo naslovil izzive in priložnosti podeželja. Vprašanja povezana z zagotavljanjem ustreznih pogojev za razvoj kmetijstva in gozdarstva, doseganjem višje stopnje samooskrbnosti, povezovanjem ponudnikov in vzpostavljanjem kratkih verig, razvojem dopolnilnih dejavnosti na kmetijskih gospodarstvih in ohranjanjem identitete podeželja so ključnega pomena za trajnostni razvoj celotnega območja občine. Z vidika OPVO pa ne bo nič manj pomembno tudi naslavljanje izzivov kot so prilagajanje podnebnim spremembam, krepitev biodiverzitete, zmanjšanje okoljskega odtisa dejavnosti na podeželju in izkoriščanje potencialov za pridelavo hrane, ki jih ponuja urbani prostor.	
A3.3.2 – Prostorska opredelitev urbanih vrtičkov in drugih oblik urbane pridelave hrane z vzpostavitvijo enotnega sistema njihovega urejanja in upravljanja	Prav v smer krepitve samooskrbnosti in izkoriščanja potencialov za pridelavo hrane, ki jih ponuja urbani prostor, je oblikovana ta aktivnost, saj neposredno odgovarja na pobude občanov po jasni opredelitvi urbanih vrtičkov in drugih oblik urbane pridelave hrane. Vendar vzpostavitev tega sistema ni tako enostavna, saj zahteva prostorsko opredelitev tovrstne rabe, vzpostavitev enotnega sistema njihovega urejanja in upravljanja, določitev pogojev pridelave hrane (npr. prioriteta ekološka pridelava), ipd. Posledično aktivnost zajema vse navedene korake, vključno z vzpostavitvijo modela upravljanja. Prav tako zajema izvedbo prvega in nadaljnjih rednih letnih monitoringov kakovosti tal na območju urbanih vrtičkov, ki se lahko ob razpoložljivih sredstvih usmeri tudi na druga ključna območja (npr. na vodovarstvena območja, FDO predvidena za sanacijo, ipd.).	
A3.3.3 – Krepitev kratkih oskrbnih verig z lokalno pridelano hrano in razširitev mreže lokalne samooskrbe na javne institucije	Doseganje višje stopnje samooskrbnosti s hrano je le del procesa, saj nič manj pomemben del predstavlja pot od pridelovalca do potrošnika, ki pa ni nujno občan. Gre za izziv, ki ga bo podrobneje nasloвила <i>Strategija razvoja podeželja in urbanega kmetijstva Mestne občine Kranj</i> , vendar ima občina že danes vzpostavljen sistem zelenega naročanja, preko katerega lahko javne institucije uveljavljajo prednostni nakup lokalno pridelane hrane v določenem obsegu. In prav v krepitev sodelovanja med lokalnimi ponudniki in javnimi institucijami je usmerjena ta aktivnost. Omogoča prostor za iskanje skupnih rešitev – kot je na primer organizacija »lokalnih borz« katerih cilj je sklenitev pogodb med lokalnimi ponudniki in javnimi institucijami, posebnih promocijskih akcij povezovanja večjih kupcev (npr. hoteli, restavracije, menze večjih podjetij) s ponudniki, ipd. Aktivnost torej omogoča vzpostavitev prvih korakov, ki jih bo dolgoročno nadgradila Strategija razvoja podeželja in urbanega kmetijstva občine.	
Navezave na ukrepe in aktivnosti drugih relevantnih strategij	N3.2.1 – Redne delovne naloge in razvojni načrti Urada za gospodarske dejavnosti in promet Mestne občine Kranj (Ključne vsebine: kmetijstvo, gozdarstvo, samooskrba, podeželje, dopolnilne dejavnosti na kmetijah, ipd.) N3.2.2 – Priprava prostorskih načrtov in drugih občinskih strategij, programov, planov in načrtov (Ključne vsebine: kmetijstvo, gozdarstvo, vrtičkarstvo, ipd.) N3.2.3 – Izvajanje TUS in aktivnosti v okviru Misije 100 podnebno nevtralnih in pametnih mest (Ključne vsebine: zelena rast, inovativnost, podeželje, ipd.)	
Prispevek OPVO k drugim strategijam občine	OPN, TUS, Misija 100 podnebno nevtralnih in pametnih mest.	
Ključni partnerji za izvedbo ukrepa:	Ključni partnerji:	Njihove naloge oz. področja sodelovanja:
	.Urad za razvoj, pametno skupnost in projekte	Nosilec ukrepa
	Skupna služba urejanja prostora in Skupna služba varstva okolja	Strokovna podpora pri izvajanju ukrepa
	Ostale službe in uradi mestne uprave ter pristojne javne gospodarske službe	Sodelovanje pri pripravi strokovnih podlag in njihova integracija v lastne strategije, programe in plane
Upravljalci javnih površin in javnih stavb	Sodelovanje pri oblikovanju in operativna izvedba aktivnosti	

	Kmetijska svetovalna služba	Sodelovanje pri pripravi strokovnih podlag in osveščanju lastnikov kmetijskih zemljišč	
	Zunanji strokovnjaki	Izvedba specifičnih strokovnih podlag in nalog	
Ocenjena sredstva in viri financiranja³	209.200,00 € v 12 letih	Proračun MOK: 209.200,00 € Zunanji vir: 0,00 €	
Kazalniki	Naziv kazalnika	Izhodiščna vrednost (leto):	Ciljna vrednost (leto):
Kazalniki dosežkov	<i>Strategija razvoja podeželja in urbanega kmetijstva Mestne občine Kranj</i>	0 (2023)	1 (2025)
	Število izvedenih razpisov za dodelitev finančne pomoči kmetijstvu	0 (2023)	12 (2035)
	Vzpostavljen enotni sistem urejanja in upravljanja urbanih vrtičkov in drugih oblik urbane pridelave hrane	0 (2023)	1 (2035)
	Število vzpostavljenih kratkih oskrbnih verig z lokalno pridelano hrano	0 (2023)	5 (2035)
Kazalniki rezultatov	Delež kmetijskih gospodarstev vključenih v ukrepe <i>Strategije razvoja podeželja in urbanega kmetijstva Mestne občine Kranj</i>	0 % (strategija še ni izdelana) (2023)	Povečanje na 10 % (2035)
	Število kmetijskih gospodarstev, ki so prejela sredstva na podlagi izvedenih razpisov za dodelitev finančne pomoči kmetijstvu	121 (2022)	Povečanje za 20 % (2035)
	Površina urbanih vrtičkov in drugih oblik urbane pridelave hrane	1,46 ha (2023)	Povečanje na 2 ha (2035)
	Delež lokalno pridelane hrane vključeno v oskrbo s hrano v javnih institucijah MOK	Ni podatka – potrebna vzpostavitev monitoringa (2023)	Doseganje zakonsko dopustnega deleža (v tem trenutku 20 %) (2035)

CILJ 4

OSVEŠČENI IN ODGOVORNI MEŠČANI

KLJUČNI IZZIVI

- Osveščanje in izobraževanje ključnih ciljnih skupin.
- Krepitev prenosa znanja znotraj mestne uprave.
- Participatorno vključevanje in sodelovanje z različnimi interesnimi skupinami.
- Krepitev pomena okoljskih vsebin v okviru razpisov mestne občine.

4.4 CILJ 4 – OSVEŠČENI IN ODGOVORNI OBČANI

Preglednica 6: Ukrepi pod Ciljem 4 – Osveščeni in odgovorni meščani

Ukrep 4.1	Krepitev osveščanja in izobraževanja
<p>Opis ukrepa</p>	<p>Pravilno in pravočasno komuniciranje z javnostjo, njeno osveščanje in izobraževanje neposredno prispevajo k izboljšanju splošnega razumevanja okoljskih ciljev, pa tudi k mobilizaciji in aktivaciji občanov v fazi izvedbe aktivnosti. MOK že danes v okviru drugih služb izvaja številne od predvidenih aktivnosti, zato je ukrep prvenstveno usmerjen v njihovo vsebinsko nadgradnjo.</p> <p>Tako je predvideno, da bo komunikacijska strategija za potrebe OPVO zelo verjetno vključena v komunikacijsko strategijo TUS ali kakšno drugo nadrejeno komunikacijsko strategijo. Prav tako je predvideno, da bodo že obstoječi in uspešni osveščevalni in izobraževalni programi nadgrajeni s ključnimi okoljskimi sporočili, kar velja tudi za osveščevalne dogodke in aktivnosti. Na drugi strani pa ukrep predvideva, za uspeh OPVO zelo pomembno, krepitev osveščanja, izobraževanja in aktivacije mestne uprave, ki je nujna za doseganje sinergijskih učinkov z drugimi strategijami MOK. Prav tako predvideva vzpostavitev projektnega sodelovanja s srednjimi in višjimi šolami ter fakultetami, usmerjenega v naslavljanje aktualnih okoljskih izzivov. Namen obeh izpostavljenih aktivnosti je predvsem povečati implementacijski učinek aktivnosti OPVO.</p>
Ključne aktivnosti	Kratek opis
<p>A4.1.1 – Priprava komunikacijske strategije in izvajanje komunikacijskih aktivnosti</p>	<p>Aktivnost obsega tako pripravo komunikacijske, promocijske in osveščevalne strategije, kot izvajanje komunikacijskih aktivnosti – bodisi v okviru OPVO ali v okviru kakšne druge nadrejene in vsebinsko sorodne komunikacijske strategije. Ena njenih ključnih nalog bo opredeliti ciljne skupine, prepoznati njihove ključne komunikacijske kanale in okrepiti njihovo vključenost.</p>
<p>A4.1.2 – Osveščanje, izobraževanje in aktivacija mestne uprave v procesu izvedbe OPVO in drugih povezanih strategij</p>	<p>Mestna uprava občine je ključni nosilec ukrepov in aktivnosti OPVO. Navkljub interdisciplinarnemu karakterju OPVO, ki že po definiciji presega sektorski način delovanja je dosedanja praksa pokazala, da OPVO ni dovolj dobro razumljen znotraj mestne uprave. Tako je aktivnost usmerjena k osveščanju, izobraževanju in aktivaciji mestne uprave v procesu izvedbe OPVO in drugih povezanih strategij, kajti prav število navezav opredeljenih pri vsakem ukrepu kaže na stopnjo prepletenosti OPVO z drugimi strategijami.</p>
<p>A4.1.3 – Vzpostavitev in delovanje točke za informiranje občanov in investitorjev</p>	<p>Za kakovostno in dobro koordinirano komuniciranje s ciljnimi skupinami in javnostjo je ključna vzpostavitev in delovanje točke za informiranje občanov in investitorjev. Ob nastajanju novega Centra za krožno gospodarstvo in drugih podobnih mehanizmih predvidevamo, da bo občina vsebine, ki bi jih takšna točka naslavljala z vidika OPVO, smiselno organizacijsko in vsebinsko povezal s kakšnim drugim novim ali že delujočim mehanizmom, ki zasleduje isti cilj. Podobno, kot to velja za aktivnost A4.1.1. V tem primeru je ključna dobra usklajena sporočilna vrednost osveščevalnih programov, materialov in informacij, ki bodo naslavljali jasno opredeljene ključne ciljne skupine. Aktivnost obsega tudi izvajanje osveščevalnih dogodkov in aktivnosti.</p>
<p>A4.1.4 – Izvajanje osveščevalnih in izobraževalnih programov in projektov v vrtcih in osnovnih šolah ob njihovi vsebinski nadgradnji</p>	<p>Občina že danes v vrtcih in šolah spodbuja izvajanje različnih osveščevalnih in izobraževalnih programov, ki nadgrajujejo in bogatijo izobraževalni program. Aktivnost seveda po potrebi dopušča razvoj novih izobraževalnih programov in projektov, vendar prvenstveno cilja na vsebinsko nadgradnjo že obstoječih programov in projektov s ključnimi sporočili povezanimi z izvedbo OPVO. Za lažje doseganje navedenega bo ključno predvsem dobro sodelovanje med pedagogi oz. izvajalci programov in projektov ter točko za informiranje občanov in investitorjev.</p>
<p>Navezave na ukrepe in aktivnosti drugih relevantnih strategij</p>	<p>N4.1.1 – Redne delovne naloge in razvojni načrti Urada za družbene dejavnosti Mestne občine Kranj in Službe za komuniciranje z javnostjo (Ključne vsebine: komuniciranje z javnostjo, osveščanje, izobraževanje, organizacija in izvajanje dogodkov, ipd.)</p> <p>N4.1.2 – Izvajanje Trajnostne urbane strategije Mestne občine Kranj 2050 in aktivnosti v okviru Misije 100 podnebno nevtralnih in pametnih mest (Ključne vsebine: osveščanje, izobraževanje, mladi, inovativnost, ipd.)</p>
<p>Prispevek OPVO k drugim strategijam občine</p>	<p><i>Komunikacijska strategija Mestne občine Kranj, TUS, Misija 100 podnebno nevtralnih in pametnih mest.</i></p>

Ključni partnerji za izvedbo ukrepa:	Ključni partnerji:		Njihove naloge oz. področja sodelovanja:	
	Urad za družbene dejavnosti in Služba za komuniciranje z javnostjo		Nosilec ukrepa	
	Skupna služba urejanja prostora in Skupna služba varstva okolja		Strokovna podpora pri izvajanju ukrepa	
	Ostale službe in uradi mestne uprave ter pristojne javne gospodarske službe		Sodelovanje pri izvedbi aktivnosti	
	Izobraževalne institucije Zunanji strokovnjaki		Sodelovanje pri izvedbi aktivnosti Izvedba specifičnih strokovnih podlag in nalog	
Ocenjena sredstva in viri financiranja³	264.800,00 € v 12 letih	Proračun MOK: 264.800,00 € Zunanji viri: 0,00 €		
Kazalniki	Naziv kazalnika	Izhodiščna vrednost (leto):	Ciljna vrednost (leto):	
Kazalniki dosežkov	Komunikacijska, promocijska in osveščevalna strategija	0 (2023)	1 (2025)	
	Vzpostavljena točka za informiranje občanov in investitorjev	0 (2023)	1 (2025)	
	Število dogodkov namenjenih osveščanju, izobraževanju in aktivaciji mestne uprave	0 (2023)	6 (2035)	
	Število nadgrajenih osveščevalnih in izobraževalnih programov v vrtcih in osnovnih šolah	0 (2023)	5 (2035)	
	Število projektov izvedenih v sodelovanju s srednjimi in višjimi šolami ter fakultetami	0 (2023)	8 (2035)	
	Število izvedenih osveščevalnih dogodkov in aktivnosti temelječih na vsebinah OPVO	0 (2023)	10 (2035)	
Kazalniki rezultatov	Število objav namenjenih osveščanju ciljnih skupin o okoljskih izzivih	0 (2023)	36 (2035)	
	Delež učencev vključenih v novo vzpostavljene osveščevalne in izobraževalne programe v vrtcih in osnovnih šolah	0 – potrebna vzpostavitev monitoringa v okviru programov (2023)	50 % (2035)	
	Število učencev srednjih in višjih šol ter fakultet vključenih v projekte	0 (2023)	Vsaj 50 % (2035)	
	Število udeležencev osveščevalnih dogodkov in aktivnosti v organizaciji MOK	8.000 (2023)	Vsaj 16.000 (2035)	
Ukrep 4.2	Krepitev sodelovanja z različnimi interesnimi skupinami			
Opis ukrepa	<p>Doseganje rezultatov tega OPVO ni odvisno le od nosilcev posameznih ukrepov in partnerjev za njihovo izvedbo, temveč od čim širše in čim bolj aktivne vključitve občanov in občank občine v izvajanje posameznih aktivnosti. Tako krepitev sodelovanja z različnimi interesnimi skupinami predstavlja enega najzahtevnejših, pa tudi enega najpomembnejših ukrepov. Ob tem je potrebno poudariti, da je sodelovanje trajen proces, ki temelji na zaupanju med vsemi akterji, ki ga je potrebno najprej zgraditi, nato pa tudi dolgoročno negovati. Prav tako se je potrebno zavedati, da bo morala občina poleg vloge moderatorja sodelovanja vsaj občasno prevzeti tudi vlogo mediatorja, saj razreševanje določenih okoljskih izzivov pogosto povezano tudi z razreševanjem konfliktov.</p> <p>Tako aktivnosti ukrepa niso usmerjene le v organizacijo dogodkov, temveč v izvedbo konkretnih, ciljno-usmerjenih projektov, izvajanje participativnih programov in čim</p>			

	bolj konkretnemu naslavljanju okoljskih izzivov. Od nosilcev ukrepa oz. izvajalcev takšen pristop zahteva veliko časa in energije, predvsem pa neposreden in trajen kontakt z različnimi interesnimi skupinami.	
Ključne aktivnosti	Kratek opis	
A4.2.1 – Izvedba ciljno-usmerjenih posvetov in ogledov dobrih praks s ključnimi interesnimi skupinami	Krepitev sodelovanja z različnimi interesnimi skupinami je proces, ki temelji na zaupanju in razumevanju izzivov, ki jih želimo nasloviti. Prepogosto prihaja do nerazumevanja le zato, ker si ne vzamemo časa za pogovor, razjasnitev dejstev in poglobljeno razumevanje izzivov. Posledično je aktivnost usmerjena predvsem v omogočanje prostora za problemsko-usmerjen pogovor med različnimi interesnimi skupinami. Z njo OPVO dobiva priložnost organiziranja predavanj, posvetov in okroglih miz, pa tudi organizacijsko bolj zahtevnih dogodkov, kot so na primer ogledi dobrih praks, ki bodo prispevali k boljšemu razumevanju predlaganih rešitev in širšemu konsenzu ob njihovem načrtovanju in izvedbi. Z namenom doseganja čim širše javnosti naj se ob organizaciji tovrstnih dogodkov in aktivnosti preveri tudi možnost njihovega spletnega prenosa ali snemanja in objavljanja posnetkov na ustreznih mestih.	
A4.2.2 – Projektno sodelovanje s srednjimi in višjimi šolami ter fakultetami usmerjeno v naslavljanje aktualnih okoljskih izzivov	Nekoliko drugačna priložnost se občini ponuja v primeru projektne sodelovanja s srednjimi in višjimi šolami ter fakultetami. V tem primeru namreč občina lahko odigra pomembno vlogo iniciatorja za naslavljanje določenega okoljskega izziva (npr. v obliki »hackatonov«), nato pa k sodelovanju povabi dijake in študente. Tudi v tem primeru bodo rezultati predstavljali pomembno vsebino točke za informiranje občanov in investitorjev, realizirane v okviru ukrepa 4.1. Glede na vrsto aktivnosti se slednja lahko izvede tudi v okviru različnih mednarodnih projektov.	
A4.2.3 – Vključevanje okoljskih izzivov v sistem izvajanja zelenih javnih naročil, vseh razpisov MOK ter participativnega proračuna	Osnovni cilj te aktivnosti je krepitev doseganja okoljskih ciljev OPVO preko vseh obstoječih mehanizmov občina. Ob tem so bili kot ključni prepoznani predvsem participativni proračun, zelena javna naročila in drugi vsebinski razpisi, kjer bi se naslavljanje okoljskih ciljev OPVO preko projektov, ki kandidirajo na razpisana sredstva lahko uporabilo kot pogoj ali kriterij za dodeljevanje sredstev. Tako bi občina vsem zainteresiranim poslala jasno sporočilo, da je zeleni prehod sistemsko vgrajen v delovanje občine. Aktivnost se lahko smiselno prilagodi tudi drugim mehanizmom znotraj občine ali mehanizmom, ki jih bo občina vzpostavila v prihodnje, ki zasledujejo njen cilj.	
Navezave na ukrepe in aktivnosti drugih relevantnih strategij	<p>N4.2.1 – Redne delovne naloge in razvojni načrti Urada za družbene dejavnosti Mestne občine Kranj in Službe za komuniciranje z javnostjo (Ključne vsebine: komuniciranje z javnostjo, osveščanje, izobraževanje, organizacija in izvajanje dogodkov, ipd.)</p> <p>N4.2.2 – Izvajanje TUS in aktivnosti v okviru Misije 100 podnebno nevtralnih in pametnih mest (Ključne vsebine: osveščanje, izobraževanje, mladi, inovativnost, ipd.)</p>	
Prispevek OPVO k drugim strategijam občine	Komunikacijska strategija Mestne občine Kranj, TUS, Misija 100 podnebno nevtralnih in pametnih mest.	
Ključni partnerji za izvedbo ukrepa:	Ključni partnerji:	Njihove naloge oz. področja sodelovanja:
	Urad za družbene dejavnosti in Služba za komuniciranje z javnostjo	Nosilec ukrepa
	Skupna služba urejanja prostora in Skupna služba varstva okolja	Strokovna podpora pri izvajanju ukrepa
	Ostale službe in uradi mestne uprave ter pristojne javne gospodarske službe	Sodelovanje pri izvedbi aktivnosti
	Lokalna energetska agencija Gorenjske	Sodelovanje pri izvedbi aktivnosti
	Nevladne organizacije in druge interesne skupine	Sodelovanje pri izvedbi aktivnosti
	Zunanji strokovnjaki	Izvedba specifičnih strokovnih podlag in nalog
Ocenjena sredstva in viri financiranja³	290.000,00 € v 12 letih	Proračun MOK: 290.000,00 € Zunanji viri: 0,00 €

<i>Kazalniki</i>	<i>Naziv kazalnika</i>	<i>Izhodiščna vrednost (leto):</i>	<i>Ciljna vrednost (leto):</i>
<i>Kazalniki dosežkov</i>	Število izvedenih posvetov in ogledov dobrih praks s ključnimi interesnimi skupinami	0 (2023)	12 (1 na leto) (2035)
	Število izvedenih manjših, ciljno-usmerjenih projektov v sodelovanju s srednjimi in višjimi šolami ter fakultetami	1 (2023)	12 (1 na leto) (2035)
	Število projektov, ki naslavljajo okoljske izzive podprtih preko sistema izvajanja zelenih javnih naročil, vseh razpisov MOK ter participativnega proračuna	26 (2023)	Povečanje za vsaj 50 % (2035)
<i>Kazalniki rezultatov</i>	Število različnih interesnih skupin vključenih v sodelovanje z MOK s ciljem naslavljanje okoljskih izzivov	10 (2023)	12 (2035)

PODPORNI MEHANIZMI

PODPORNI MEHANIZMI

- Okoljski monitoring.
- Podpora za operativno izvedbo strategije.
- Strateški projekti in krepitev mednarodne prepoznavnosti občine.

4.5 PODPORNİ MECHANIZMI

Preglednica 7: Podporni mehanizmi

PM1	Okoljski monitoring		
Opis podpornega mehanizma	<p>Danes MOK in druge pristojne službe sicer že merijo številne kazalnike stanja okolja, vendar se ti ne zbirajo in poročajo na sistematičen in transparenten način. Vzpostavitev ustreznega in ažurnega okoljskega monitoringa na območju občine je predpogoj za spremljanje stanja okolja ter ustrezno in pravočasno reagiranje na morebitne neželene dogodke ali pojave. Na drugi strani je sistematično in transparentno poročanje o stanju okolja na območju občine tudi zakonska obveza. Podporni mehanizem tako predvideva:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nadgradnjo obstoječega okoljskega monitoringa z meritvami manjkajočih okoljskih kazalnikov (npr. lastna vremenska postaja, meritve kakovosti tal, izboljšanje meritev kakovosti zraka, ipd.); • vzpostavitev sistema ažurnega zbiranja in objavljanje vseh kazalnikov okoljskega monitoringa na informacijski platformi občine; • uporaba informacijske platforme občine z namenom množičnega zbiranja informacij s strani občanov in podajanja kakovostnih informacij; • redno poročanje o stanju okolja na območju občine; • aktivacijo ustreznih inšpekcijskih služb v primeru ugotovljenih nepravilnosti ali izrednih dogodkov. 		
Kadrovske in tehnične potrebe	Gre za redne delovne naloge Urada za okolje in prostor občine, zato ocenjujemo, da dodatne kadrovske okrepitve niso potrebne. Bo pa za izvedbo podpornega mehanizma ključno dobro sodelovanje s pristojnimi službami na lokalni in državni ravni in občasno vključevanje zunanjih strokovnjakov (predvsem ob nadgradnji okoljskega monitoringa in vzpostavitvi sistema ažurnega zbiranja in objavljanja vseh kazalnikov).		
Ključni partnerji za izvedbo podpornega mehanizma:	Ključni partnerji:	Njihove naloge oz. področja sodelovanja:	
	Skupna služba urejanja prostora in Skupna služba varstva okolja	Nosilec ukrepa	
	Ostale službe in uradi mestne uprave ter pristojne javne gospodarske službe	Posredovanje podatkov, vodenje informacijske platforme MOK	
	Pristojne javne gospodarske službe	Posredovanje podatkov	
	Pristojne institucije na državni ravni	Posredovanje podatkov	
Zunanji strokovnjaki	Izvedba specifičnih strokovnih podlag in nalog		
Ocenjena sredstva in viri financiranja³	606.000,00 € v 12 letih	Proračun MOK: 606.000,00 € Zunanji viri: 0,00 €	
Kazalniki	Naziv kazalnika	Izhodiščna vrednost (leto):	Ciljna vrednost (leto):
Kazalniki dosežkov	Nadgrajen sistem okoljskega monitoringa in ažurnega objavljanja njegovih rezultatov	0 (2023)	1 (2025)
	Letna objava kazalcev stanja okolja na območju MOK	0 (2023)	12 (2035)
Kazalniki rezultatov	Obdobna poročila o stanju okolja na območju MOK	0 (2023)	3 (2035)
PM2	Podpora za operativno izvedbo OPVO		
Opis podpornega mehanizma	Operativna izvedba OPVO bo zahtevala izboljšanje tehnične podpore, strokovnega svetovanja, obveščanja in komuniciranja z upravičenci. Prav tako se je pojavila potreba po izboljšanju notranje komunikacije in usklajevanja dela znotraj struktur MOK, predvsem v povezavi z reševanjem strateških in procesnih vprašanj. Za uspešno izvedbo nekaterih ukrepov bo potrebno pripraviti in sprejeti ustrezne podlage, pripraviti ustrezno razpisno dokumentacijo z dodelanimi razpisnimi pogoji in kriteriji za oceno ter vzpostaviti sistem strokovnih komisij za oceno prispelih vlog. Okrepiti bo potrebno sodelovanje z nosilci urejanja in upravljanja prostora in komunikacijo s ciljnim skupinami. Potrebno pa bo zagotoviti tudi izvedbo vmesnega in končnega		

	vrednotenja izvedbe <i>OPVO</i> . Vse tovrstne potrebe so bile združene v ta podporni mehanizem, katerega namen je podpora delovanju Urada za okolje in prostor.		
Kadrovske in tehnične potrebe	Vsaj 1 dodatno zaposlena oseba na Uradu za okolje in prostor, pri čemer se stroške dela v primeru uspešnega kandidiranja na projekte financirane iz drugih virov financiranja lahko deloma ali v celoti prenese na zunanje vire financiranja (npr. 50 % delo na PM ₃ in 50 % delo na projektu).		
Ključni partnerji za izvedbo podpornega mehanizma:	Ključni partnerji:	Njihove naloge oz. področja sodelovanja:	
	Skupna služba urejanja prostora in Skupna služba varstva okolja	Nosilec podpornega mehanizma	
	Ostale službe in uradi mestne uprave ter pristojne javne gospodarske službe	Strokovna podpora pri izvajanju podpornega mehanizma	
	Zunanji strokovnjaki	Izvedba specifičnih strokovnih podlag in nalog	
Ocenjena sredstva in viri financiranja³	918.600,00 € v 12 letih	Proračun MOK: 666.600,00 € Zunanji viri: 252.000,00 €	
Kazalniki	Naziv kazalnika	Izhodiščna vrednost (leto):	Ciljna vrednost (leto):
Kazalniki dosežkov	Letna poročila o izvajanju <i>OPVO</i>	0 (2023)	12 (2035)
	Izvedeno vmesno vrednotenje <i>OPVO</i>	0 (2023)	1 (2035)
Kazalniki rezultatov	Ocena uspešnosti in učinkovitosti izvajanja nalog podpornega mehanizma v okviru končnega vrednotenja <i>OPVO</i> (izvedeno v okviru priprave naslednje generacije <i>OPVO</i>)	0 (2023)	1 (2035)
PM3	Strateški projekti in krepitev mednarodne prepoznavnosti Mestne občine Kranj		
Opis podpornega mehanizma	<p><i>OPVO</i> sicer res predstavlja strategijo na lokalni ravni, vendar je v luči uspeha že izvedenih mednarodnih projektov in vse večje mednarodne prepoznavnosti MOK, smiselno nasloviti tudi vprašanje doseganja opredeljenih ciljev ob koriščenju zunanjih virov financiranja. Slednje je mogoče le z jasno opredeljeno vizijo in potrebo po partnerskem sodelovanju na strateških in ciljno usmerjenih projektih, prenosu znanja in primerov dobre prakse ter pripravljenostjo deliti lastno znanje z drugimi.</p> <p>Tekom priprave <i>OPVO</i> so bila prepoznane naslednje tematike, za katere je bilo ocenjeno, da jih bo težko nasloviti oz. uveljaviti brez mednarodnega sodelovanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Proučevanje in prenos dobrih praks drugih evropskih mest, še posebej s področij prilagajanja na podnebne spremembe, krepitev biodiverzitete, uveljavljanja zelenih standardov in krožnega gospodarstva v načrtovanju, projektiranju in izvedbi. • Poglobitev razumevanja novih tehnologij in pristopov ter njihovo testiranje preko pilotnih aktivnosti – npr. koncept »sponge city«, renaturacije in drugi sonaravni protipoplavni ukrepi, urbana prenova sosesk, uporaba recikliranih gradbenih odpadkov in lesa, uvajanje zelenih gradbenih elementov kot so zelene strehe in stene, ipd. • Krepitev sodelovanja z različnimi interesnimi skupinami preko participativnih projektov in projektov namenjenih vključevanju ranljivih skupin. • Izvedba konkretnih projektov, razvitih v sodelovanju s projektnimi partnerji. <p>Skladno z navedenim bo občina vstopala v tehtno izbrana mednarodna partnerstva in povezave, saj želi z omejenimi resursi doseči vsebinske preboje in čim večjo mednarodno prepoznavnost na ključnih področjih. Poleg tega se v hitro spreminjajočem svetu neprestano pojavljajo novi koncepti in ideje, na katere se bo tudi občina morala v prihodnje hitro odzvati. Tako s tem podpornim mehanizmom odpiramo možnost, da občina v času trajanja te strategije zasleduje tudi v času njene priprave nepredvidene trajnostne razvojne koncepte in ideje, ki so skladni z duhom in namenom <i>OPVO</i>. Ob tem bo zasledovala tudi sinergije s partnerji iz lokalnega gospodarskega okolja, še posebej če vodijo v izkoriščanje novih trajnostnih poslovnih priložnosti.</p>		
Kadrovske in tehnične potrebe	Vsaj 1 dodatno zaposlena oseba na Uradu za okolje in prostor, pri čemer se stroške dela v primeru uspešnega kandidiranja na projekte financirane iz drugih virov		

	financiranja lahko deloma ali v celoti prenese na zunanje vire financiranja (npr. 50 % delo na PM ₃ in 50 % delo na projektu).		
Ključni partnerji za izvedbo podpornega mehanizma:	Ključni partnerji:	Njihove naloge oz. področja sodelovanja:	
	Skupna služba urejanja prostora in Skupna služba varstva okolja	Nosilec podpornega mehanizma	
	Urad za razvoj, pametno skupnost in projekte	Strokovna podpora pri izvajanju podpornega mehanizma	
	Ostale službe in uradi mestne uprave ter pristojne javne gospodarske službe	Strokovna podpora pri izvajanju podpornega mehanizma	
	Zunanji strokovnjaki	Izvedba specifičnih strokovnih podlag in nalog	
	Projektne partnerji	Izvedba projektov	
Ocenjena sredstva in viri financiranja³	564.000,00 € v 12 letih	Proračun MOK: 312.000,00 € Zunanji viri: 252.000,00 €	
Kazalniki	Naziv kazalnika	Izhodiščna vrednost (leto):	Ciljna vrednost (leto):
Kazalniki dosežkov	Število oddanih prijav projektov na razpise na državni in ravni Evropske unije	0 (2023)	5 (2035)
	Število odobrenih oz. izvedenih projektov na državni in ravni Evropske unije	0 (2023)	5 (2035)
Kazalniki rezultatov	Vzpostavljena partnerstva na državni in mednarodni ravni	2 (2023)	5 (2035)
	Ocena uspešnosti in učinkovitosti izvajanja strateških projektov v okviru končnega vrednotenja OPVO (izvedeno v okviru priprave naslednje generacije OPVO)	0 (2023)	1 (2035)

5

**FINANČNI
OKVIR IN
DINAMIKA**

5 FINANČNI OKVIR IN DINAMIKA

5.1 FINANČNI OKVIR S PREDVIDENO DINAMIKO IZVAJANJA PO LETIH

V nadaljevanju je predstavljen finančni okvir za izvedbo OPVO. Podaja ocenjeno vrednost posameznih ukrepov, izdelano na podlagi:

- trenutnega proračuna Urada za okolje in oz. njegovega dela namenjenega doseganju izvajanja aktivnosti vključenih v OPVO;
- ocene potreb po dodatnih kadrovskih potrebah in z njimi povezanih delovnih stroškov;
- grobega modeliranja višine potrebnih sredstev za izvedbo posameznega cilja, ukrepa in aktivnosti oz. doseganja postavljenih ciljnih vrednosti ter
- predvidevanj o številu, finančnem obsegu in deležu sofinanciranja potencialnih projektov, financiranih iz zunanjih virov financiranja.

Podan finančni okvir tako ne vsebuje stroškov že obstoječih zaposlitev oz. izvajanja že obstoječih rednih delovnih nalog zaposlenih na MOK in aktivnosti, ki se že danes izvajajo. Prav tako ne vsebuje izvedbenih del velikih investicijskih projektov, saj njihove vrednosti v tej fazi ni bilo mogoče oceniti.

Preglednica 8: Finančni okvir OPVO po ukrepih oz. ciljnih

<i>Finančni okvir OPVO po ukrepih oz. ciljnih</i>			
<i>Šifra ukrepa oz. cilja</i>	<i>Proračun MOK</i>	<i>Zunanji viri financiranja</i>	<i>OPVO – skupaj</i>
Ukrep 1.1 Zagotavljanje uravnoteženega prostorskega razvoja, ki bo dolgoročno varoval ključne naravne vire	976.000,00 €	– €	976.000,00 €
Ukrep 1.2 Zmanjšanje onesnaževanja in sanacija FDO	752.520,00 €	346.500,00 €	1.099.020,00 €
Ukrep 1.3 Zagotavljanje trajnostne rabe naravnih virov	221.300,00 €	402.500,00 €	623.800,00 €
Cilj 1	1.949.820,00 €	749.000,00 €	2.698.820,00 €
Ukrep 2.1 Trajnostno upravljanje sistema zelene in modre infrastrukture ter krepitev biotske pestrosti	1.567.600,00 €	351.500,00 €	1.919.100,00 €
Ukrep 2.2 Zniževanje učinkov naravnih nesreč povezanih s podnebnimi spremembami	3.128.500,00 €	1.846.500,00 €	4.975.000,00 €
Cilj 2	4.696.100,00 €	2.198.000,00 €	6.894.100,00 €
Ukrep 3.1 Izboljšanje kakovosti bivalnega okolja	370.800,00 €	210.000,00 €	580.800,00 €
Ukrep 3.2 Krepitev odpornosti na industrijske in druge nesreče	134.000,00 €	– €	134.000,00 €
Ukrep 3.3 Krepitev samooskrbnosti in razvoja podeželja	209.200,00 €	– €	209.200,00 €
Cilj 3	714.000,00 €	210.000,00 €	924.000,00 €
Ukrep 4.1 Krepitev osveščanja in izobraževanja	264.800,00 €	– €	264.800,00 €
Ukrep 4.2 Krepitev sodelovanja z različnimi interesnimi skupinami	290.000,00 €	– €	290.000,00 €
Cilj 4	554.800,00 €	– €	554.800,00 €
PM1 Okoljski monitoring	606.000,00 €	– €	606.000,00 €
PM2 Podpora za operativno izvedbo OPVO	666.600,00 €	252.000,00 €	918.600,00 €
PM3 Strateški projekti in krepitev mednarodne prepoznavnosti MOK	312.000,00 €	252.000,00 €	564.000,00 €
Podporni mehanizmi	1.584.600,00 €	504.000,00 €	2.088.600,00 €
Skupaj	9.499.320,00 €	3.661.000,00 €	13.160.320,00 €

Na podlagi Preglednice 8 bi **izvedba OPVO za proračun MOK pomenila strošek v višini 13.160.320,00 €**. Vendar se je potrebno zavedati, da se v navedenem znesku skrivajo naslednje tri vrste stroškov (Slika 11):

- Stroški, ki so že danes del proračuna občine ali pa bi to v času veljavnosti *OPVO* postali zaradi zavez, ki izhajajo iz zakonodaje ali drugih nalog in obveznosti občine – tovrstni stroški predstavljajo **45,06 %** navedenega zneska **oz. 5.930.000,00 €**. Gre za stroške kot so na primer priprava naslednje generacije *OPN*, projektiranje že načrtovanih protipoplavnih ukrepov, preveritev odpornosti obstoječih infrastrukturnih sistemov na podnebne spremembe, ipd. Ob tem se ocenjuje, da bi občina lahko, ob uspešni prijavi mednarodnih projektov, približno 1,5 mio. € pridobila iz zunanjih virov financiranja.
- Stroški, ki predstavljajo sredstva potrebna za izvajanje podpornih mehanizmov. Gre predvsem za stroške treh dodatnih delovnih mest ter stroške monitoringa stanja okolja v 12 letnem obdobju izvajanju *OPVO* – tovrstni stroški predstavljajo 15,87 % navedenega zneska **oz. 2.088.600,00 €**. Ob tem se ocenjuje, da bi občina lahko, ob uspešni prijavi mednarodnih projektov, približno 0,5 mio. € pridobila iz zunanjih virov financiranja.
- Stroški, ki predstavljajo stroške izvedbe z *OPVO* uvedenih ukrepov in aktivnosti, ki pred tem niso bili del proračuna občine – tovrstni stroški predstavljajo 39,07 % navedenega zneska **oz. 5.141.720,00 €**. Gre za stroške kot so na primer priprava zelenih standardov za prostorsko načrtovanje in projektiranje, vzpostavitev in upravljanje sisteme zelene in modre infrastrukture, prilagoditve na toplotne otoke, okrepitev razpisa za podporo projektom usmerjenim v prilagajanje podnebnim spremembam in zmanjšanje okoljskega odtisa kmetij, okrepitev sodelovanja z deležniki, ipd. Ob tem se ocenjuje, da bi občina lahko, ob uspešni prijavi mednarodnih projektov, približno 1,6 mio. € pridobila iz zunanjih virov financiranja.

Slika 11: Vrste stroškov v finančnem okviru *OPVO*

V nadaljevanju (Preglednica 9) je prikazana podrobnejša dinamika izvedbe finančnega okvirja *OPVO* po letih.

Preglednica 9: Podrobnejša dinamika izvedbe finančnega okvirja OPVO po letih

Podrobnejša dinamika izvedbe finančnega okvirja OPVO po letih – 1. del								
Šifra ukrepa oz. cilja	Leto							
	2024		2025		2026		2027	
	Proračun MOK	Zunanji viri financiranja	Proračun MOK	Zunanji viri financiranja	Proračun MOK	Zunanji viri financiranja	Proračun MOK	Zunanji viri financiranja
Ukrep 1.1	138.992,86 €	– €	248.792,86 €	– €	224.392,86 €	– €	102.392,86 €	– €
Ukrep 1.2	211.060,00 €	– €	28.060,00 €	– €	82.560,00 €	115.500,00 €	77.560,00 €	115.500,00 €
Ukrep 1.3	48.800,00 €	– €	11.250,00 €	26.250,00 €	11.250,00 €	26.250,00 €	50.000,00 €	116.666,67 €
Cilj 1	398.852,86 €	– €	288.102,86 €	26.250,00 €	318.202,86 €	141.750,00 €	229.952,86 €	232.166,67 €
Ukrep 2.1	104.450,00 €	– €	80.050,00 €	– €	126.500,00 €	115.500,00 €	166.500,00 €	115.500,00 €
Ukrep 2.2	297.833,33 €	240.500,00 €	297.833,33 €	240.500,00 €	297.833,33 €	240.500,00 €	248.333,33 €	125.000,00 €
Cilj 2	402.283,33 €	240.500,00 €	377.883,33 €	240.500,00 €	424.333,33 €	356.000,00 €	414.833,33 €	240.500,00 €
Ukrep 3.1	24.400,00 €	– €	137.600,00 €	70.000,00 €	40.000,00 €	70.000,00 €	40.000,00 €	70.000,00 €
Ukrep 3.2	1.000,00 €	– €	1.000,00 €	– €	1.000,00 €	– €	1.000,00 €	– €
Ukrep 3.3	51.800,00 €	– €	27.400,00 €	– €	53.000,00 €	– €	53.000,00 €	– €
Cilj 3	77.200,00 €	– €	166.000,00 €	70.000,00 €	94.000,00 €	70.000,00 €	94.000,00 €	70.000,00 €
Ukrep 4.1	66.800,00 €	– €	18.000,00 €	– €	18.000,00 €	– €	18.000,00 €	– €
Ukrep 4.2	15.000,00 €	– €	25.000,00 €	– €	25.000,00 €	– €	25.000,00 €	– €
Cilj 4	81.800,00 €	– €	43.000,00 €	– €	43.000,00 €	– €	43.000,00 €	– €
PM1	50.500,00 €	– €	50.500,00 €	– €	50.500,00 €	– €	50.500,00 €	– €
PM2	52.500,00 €	21.000,00 €	52.500,00 €	21.000,00 €	52.500,00 €	21.000,00 €	52.500,00 €	21.000,00 €
PM3	26.000,00 €	21.000,00 €	26.000,00 €	21.000,00 €	26.000,00 €	21.000,00 €	26.000,00 €	21.000,00 €
Podporni mehanizmi	129.000,00 €	42.000,00 €	129.000,00 €	42.000,00 €	129.000,00 €	42.000,00 €	129.000,00 €	42.000,00 €
OPVO	1.089.136,19 €	282.500,00 €	1.003.986,19 €	378.750,00 €	1.008.536,19 €	609.750,00 €	910.786,19 €	584.666,67 €

Podrobnejša dinamika izvedbe finančnega okvirja OPVO po letih – 2. del

Šifra ukrepa oz. cilja	Leto							
	2028		2029		2030		2031	
	Proračun MOK	Zunanji viri financiranja	Proračun MOK	Zunanji viri financiranja	Proračun MOK	Zunanji viri financiranja	Proračun MOK	Zunanji viri financiranja
Ukrep 1.1	87.142,86 €	– €	87.142,86 €	– €	87.142,86 €	– €	– €	– €
Ukrep 1.2	77.560,00 €	115.500,00 €	28.060,00 €	– €	40.260,00 €	– €	82.960,00 €	– €
Ukrep 1.3	50.000,00 €	116.666,67 €	50.000,00 €	116.666,67 €	– €	– €	– €	– €
Cilj 1	214.702,86 €	232.166,67 €	165.202,86 €	116.666,67 €	127.402,86 €	– €	82.960,00 €	– €
Ukrep 2.1	166.500,00 €	120.500,00 €	118.000,00 €	– €	118.000,00 €	– €	166.800,00 €	– €
Ukrep 2.2	248.333,33 €	125.000,00 €	248.333,33 €	125.000,00 €	248.333,33 €	125.000,00 €	248.333,33 €	125.000,00 €
Cilj 2	414.833,33 €	245.500,00 €	366.333,33 €	125.000,00 €	366.333,33 €	125.000,00 €	415.133,33 €	125.000,00 €
Ukrep 3.1	10.000,00 €	– €	10.000,00 €	– €	10.000,00 €	– €	10.000,00 €	– €
Ukrep 3.2	1.000,00 €	– €	123.000,00 €	– €	1.000,00 €	– €	1.000,00 €	– €
Ukrep 3.3	3.000,00 €	– €	3.000,00 €	– €	3.000,00 €	– €	3.000,00 €	– €
Cilj 3	14.000,00 €	– €	136.000,00 €	– €	14.000,00 €	– €	14.000,00 €	– €
Ukrep 4.1	18.000,00 €	– €	18.000,00 €	– €	18.000,00 €	– €	18.000,00 €	– €
Ukrep 4.2	25.000,00 €	– €	25.000,00 €	– €	25.000,00 €	– €	25.000,00 €	– €
Cilj 4	43.000,00 €	– €	43.000,00 €	– €	43.000,00 €	– €	43.000,00 €	– €
PM1	50.500,00 €	– €	50.500,00 €	– €	50.500,00 €	– €	50.500,00 €	– €
PM2	52.500,00 €	21.000,00 €	52.500,00 €	21.000,00 €	70.800,00 €	21.000,00 €	52.500,00 €	21.000,00 €
PM3	26.000,00 €	21.000,00 €	26.000,00 €	21.000,00 €	26.000,00 €	21.000,00 €	26.000,00 €	21.000,00 €
Podporni mehanizmi	129.000,00 €	42.000,00 €	129.000,00 €	42.000,00 €	147.300,00 €	42.000,00 €	129.000,00 €	42.000,00 €
OPVO	815.536,19 €	519.666,67 €	839.536,19 €	283.666,67 €	698.036,19 €	167.000,00 €	684.093,33 €	167.000,00 €

Podrobnejša dinamika izvedbe finančnega okvirja OPVO po letih – 3. del

Šifra ukrepa oz. cilja	Leto							
	2032		2033		2034		2035	
	Proračun MOK	Zunanji viri financiranja	Proračun MOK	Zunanji viri financiranja	Proračun MOK	Zunanji viri financiranja	Proračun MOK	Zunanji viri financiranja
Ukrep 1.1	– €	– €	– €	– €	– €	– €	– €	– €
Ukrep 1.2	28.060,00 €	– €	28.060,00 €	– €	28.060,00 €	– €	40.260,00 €	– €
Ukrep 1.3	– €	– €	– €	– €	– €	– €	– €	– €
Cilj 1	28.060,00 €	– €	28.060,00 €	– €	28.060,00 €	– €	40.260,00 €	– €
Ukrep 2.1	166.800,00 €	– €	118.000,00 €	– €	118.000,00 €	– €	118.000,00 €	– €
Ukrep 2.2	248.333,33 €	125.000,00 €	248.333,33 €	125.000,00 €	248.333,33 €	125.000,00 €	248.333,33 €	125.000,00 €
Cilj 2	415.133,33 €	125.000,00 €	366.333,33 €	125.000,00 €	366.333,33 €	125.000,00 €	366.333,33 €	125.000,00 €
Ukrep 3.1	58.800,00 €	– €	10.000,00 €	– €	10.000,00 €	– €	10.000,00 €	– €
Ukrep 3.2	1.000,00 €	– €	1.000,00 €	– €	1.000,00 €	– €	1.000,00 €	– €
Ukrep 3.3	3.000,00 €	– €	3.000,00 €	– €	3.000,00 €	– €	3.000,00 €	– €
Cilj 3	62.800,00 €	– €	14.000,00 €	– €	14.000,00 €	– €	14.000,00 €	– €
Ukrep 4.1	18.000,00 €	– €	18.000,00 €	– €	18.000,00 €	– €	18.000,00 €	– €
Ukrep 4.2	25.000,00 €	– €	25.000,00 €	– €	25.000,00 €	– €	25.000,00 €	– €
Cilj 4	43.000,00 €	– €	43.000,00 €	– €	43.000,00 €	– €	43.000,00 €	– €
PM1	50.500,00 €	– €	50.500,00 €	– €	50.500,00 €	– €	50.500,00 €	– €
PM2	52.500,00 €	21.000,00 €	52.500,00 €	21.000,00 €	52.500,00 €	21.000,00 €	70.800,00 €	21.000,00 €
PM3	26.000,00 €	21.000,00 €	26.000,00 €	21.000,00 €	26.000,00 €	21.000,00 €	26.000,00 €	21.000,00 €
Podporni mehanizmi	129.000,00 €	42.000,00 €	129.000,00 €	42.000,00 €	129.000,00 €	42.000,00 €	147.300,00 €	42.000,00 €
OPVO	677.993,33 €	167.000,00 €	580.393,33 €	167.000,00 €	580.393,33 €	167.000,00 €	610.893,33 €	167.000,00 €

5.2 MOŽNI VIRI FINANCIRANJA

Iz Poglavlja 5.1 jasno izhaja namera o kombiniranem financiranju izvedbe OPVO. Takšno razmišljanje izvira predvsem iz dejstva, da je Evropska komisija s sprejemom ključnih strategij – kot na primer [Zeleni dogovor](#), [Strategija Evropske unije za biotsko raznovrstnost 2030](#), [Akcijski načrt za krožno gospodarstvo](#) ali strategija [Od vil do vilic](#) – odprla možnost za sofinanciranje naslavljanja in iskanja rešitev za izzive, ki jih naslavlja tako OPVO, kot tudi drugi sorodni strateški dokumenti MOK.

Kljub navedenemu, **proračun občine ostaja glavni vir financiranja izvedbe OPVO, saj se predvideva, da bo pokril približno 74 % vseh potrebnih sredstev.** Temu je bilo tako tudi do sedaj, saj je proračun (z izjemo nekaj uspešno pridobljenih projektov Evropske unije) pokrival praktično celoten program varstva okolja na območju občina. Poleg tega veliko ukrepov in aktivnosti OPVO predstavlja zgolj kakovostno nadgradnjo sicer že obstoječih aktivnosti občine ali aktivnosti, ki bi jih občina v vsakem primeru morala nasloviti v okviru svojega proračuna.

Prav na podlagi prepoznanih priložnosti in uspešno izvedenih projektov Evropske unije je predvideno, da bi **občina z uspešnim kandidiranjem na zunanje vire financiranja lahko pridobila dobrih 26 % sredstev potrebnih za izvedbo OPVO.** V fazi priprave OPVO je bilo namreč opravljeno prepoznavanje konkretnih izzivov in projektnih idej, ki bi te izzive lahko naslovile preko projektov sofinanciranih iz različnih zunanjih virov. Na podlagi vsebin je bila pripravljena tudi groba ocena vrednosti teh projektov, predstavljena v Poglavlju 5.1.

Glede na navedeno v nadaljevanju navajamo nekaj možnih zunanjih virov financiranja:

B. Sredstva različnih programov Evropske unije:

- *Transnacionalni programi* – Slovenija je v trenutnem programskem obdobju vključena v pet transnacionalnih programov – *Adrion*, *Alpsko območje*, *Osrednja Evropa*, *Donava* in *Sredozemlje*. Občina je že uspešno sodelovala v tovrstnih programih, ki omogočajo naslavljanje strateških izzivov, kreiranje transnacionalnih partnerstev, z nekaj milijonskim proračunom pa tudi dovolj sredstev za doseganje vsebinskih prebojev, operativnega napredka in prenos dobrih praks v njihovem celovitem obsegu. Kot ključna področja, ki bi jih občina lahko naslovila ob koriščenju tovrstnih sredstev velja izpostaviti prilagajanje na podnebne spremembe, uveljavljanje zelenih standardov in standardov krožnega gospodarstva, sonaravni protipoplavni ukrepi, sanacije FDO, uvajanje novih tehnik in tehnologij oz. njihov prenos v obliki dobrih praks ali pilotnih poskusov, ipd.
- *Programi medregionalnega sodelovanja* – Slovenija tudi v tem programskem obdobju sodeluje v štirih medregionalnih programih – *INTERACT IV*, *INTERREG EUROPE*, *URBACT* in *ESPON*. Tudi v tovrstnih programih je občina do sedaj že uspešno sodelovala. Za razliko od transnacionalnih programov, pa so programi medregionalnega sodelovanja usmerjeni bolj v izmenjavo izkušenj med regijami, izboljšanje priprave in izvajanja programov in projektov Evropskega teritorialnega sodelovanja. Gre za sicer »mehkejše« vendar zato nič manj pomembne projekte, saj se prav na njihovih rezultatih pogosto razvijejo »bolj implementacijski« projekti. Prav tako so izjemnega pomena z vidika prenosa dobrih praks in pilotnih preizkusov inovativnih rešitev.
- *Programi čezmejnega sodelovanja* – Območje občine je vključeno v dva čezmejna programa – z *Avstrijo* in *Italijo*. Z vključitvijo v tovrstne projekte bi občina lahko uspešno naslovila predvsem izzive s širšim oz. čezmejnim vplivom oz. značajem. Gre za projekte velikosti od 500.000–1.500.000 € z manjšim številom projektnih partnerjev iz dveh sosednjih držav. Za razliko od transnacionalnih programov tovrstni projekti navadno naslavlja eno samo, zelo konkretno vprašanje oz. izziv.

- *Horizon 2020* – Okvirni program Evropske unije za raziskave in inovacije ter najpomembnejši finančni instrument za dvigniti konkurenčnosti Evropske unije. Kot takšen predstavlja svojevrstno priložnost, ki jo občina lahko poizkuša izkoristiti v vlogi »živega laboratorija« za preizkušanje inovativnih rešitev, tehnik in tehnologij za konkretne izzive. Takšna vloga bi občini ustrezala predvsem za naslavljanje izzivov kot so inovativne tehnike in tehnologije za prilagoditev na podnebne spremembe, pametni monitoring, konkretni poizkusi uvedbe principov krožnega gospodarstva, ipd.
- *LIFE* – Specifičen program, prvenstveno namenjen varovanju okolja, narave in biodiverzitate. Vendar ima občina, tudi zaradi številnih omejitvenih dejavnikov priložnost ravno preko tega programa nasloviti specifične vsebine – npr. dobre prakse prilagojenega upravljanja kmetijskih in gozdnih zemljišč (še posebej kot del sonaravnega upravljanja razlivnih površin), osveščanje lastnikov zemljišč, renaturacije danes reguliranih vodotokov in drugi sonaravni protipoplavni ukrepi, ohranjanje habitatov in krepitev biodiverzitate, ipd.
- Razpoložljiva sredstva v okviru *Misije 100 podnebno nevtralnih in pametnih mest* – Popolnoma nov vir financiranja, ki v času priprave tega dokumenta še ni bil operativno vzpostavljen, zato podrobnosti ni mogoče podati. Vseeno se predvideva, da bo ukrepe in aktivnosti *OPVO*, predvsem tiste povezane z blaženjem in prilagajanjem na podnebne spremembe, mogoče financirati tudi preko tega mehanizma.

B. Sredstva na državni in regionalni ravni:

- *Načrt za okrevanje in odpornost* – Od potrditve slovenskega *Načrta za okrevanje in odpornost* s strani Sveta Evropske unije julija 2021 je prišlo do spremenjenih okoliščin, v katerih je Vlada Republike Slovenije predlagala prilagoditev načrta. V času priprave tega dokumenta slednji še ni bil sprejet. Ne glede na navedeno *Načrt za okrevanje in odpornost* predstavlja priložnost za občino, saj je usmerjen predvsem v podporo projektom, ki bodo naslovili zeleni in digitalni prehod. Z vidika izvedbe *OPVO* sta ključni podprti tematiki predvsem »čisto in varno okolje«, ter »krožno gospodarstvo – učinkovita raba virov«. Njegova prednost je, da bo omogočil tudi izvedbo naložb oz. investicij.
- *Program evropske kohezijske politike 2021 – 2027* – Evropska kohezijska politika je glavna naložbena politika Evropske unije, preko katere Slovenija uresničuje številne razvojne projekte – mnogi med njimi lahko zasledujejo cilje *OPVO*. Program je primeren predvsem za prijavo velikih (tudi infrastrukturnih) projektov, ki zasledujejo pospešitve prehoda v visoko produktivno, nizkoogljično in krožno gospodarstvo. Tudi mehanizmi *Celostne trajne naložbe (CTN)* (usmerjene v izkoriščanje notranjega potenciala urbanih območij z zagotavljanjem gospodarske rasti, skladne z varovanjem okolja in razvojem človeških virov) in *Lokalni razvoj*, ki ga vodi skupnost (LEADER oz. CLLD, ki celovito usmerjata razvoj podeželskih območij) predstavljata priložnost za pridobitev sofinanciranja projektov, ki prispevajo k izvedbi *OPVO*.
- *Sredstva Strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023-2027* – Tudi v preteklosti je del občine lahko koristilo tovrstna sredstva oz. je občina svoje ukrepe in aktivnosti izvajala komplementarno z ukrepi *Programa razvoja podeželja*. In upravičeno lahko pričakujemo, da bo temu tako tudi v tej programski perspektivi. Sredstva *Strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023-2027* bi bila lahko za občino zanimiva predvsem z vidika prilagajanja kmetijstva na podnebne spremembe, sonaravnega upravljanja sistema zelene in modre infrastrukture, prehoda v ekološko kmetijstvo ali zniževanja ekološkega odtisa kmetijstva, ipd. Ob tem velja poudariti, da je občina v interesu, da državna sredstva izkoristi predvsem za doseganje sinergij, sama pa svoje napore (kot že do sedaj) usmeri v naslavljanje konkretnih izzivov specifičnih za območje občina. Posebno kategorijo predstavlja instrument LEADER oz. CLLD, ki omogoča lokalni razvoj, katerega (preko lokalnih akcijskih skupin) vodijo lokalne skupnosti. Mehanizem kot takšen predstavlja pomembno priložnost, da občina naslovi specifična vprašanja svojega podeželja.

- *Drugi tematski razpisi ali mehanizmi financiranja s strani ministrstev* – glede na širino OPVO oz. veliko število področij, ki jih naslavlja, je ključnega pomena spremljanje različnih tematskih razpisov različni ministrstev ali drugih organov na državni in regionalni ravni. Tu lahko občina poišče dodatna sredstva za izvajanje konkretnih programov in projektov – npr. s področja varovanja naravne in kulturne dediščine, naslavljanje konkretnih okoljskih izzivov, ipd.

Uporaba zunanjih virov financiranja razbremenjuje proračun občine, omogoča dostop do znanja in prenos dobrih praks iz tujine in krepi mednarodno prepoznavnost občine, s tem pa tudi njen ugled.

Vendar velja ob tem opozoriti, da uspešna priprava, prijava in izvedba projektov sofinanciranih iz različnih zunanjih virov zahteva nekoliko prilagojen način delovanja oz. OPVO. In prav zaradi tega podporni mehanizmi ter operativno sodelovanje različnih teles občine predstavljajo tako pomemben oz. ključni element uspešne izvedbe strategije.

An aerial photograph of a white church with two blue domes and a red roof, situated on a hillside. A small building with a red roof is visible to the left. The scene is illuminated by the warm, golden light of a sunset or sunrise, with mountains in the background. A large, semi-transparent number '6' is overlaid on the left side of the image.

6

**SPREMLJANJE
IN
VREDNOTENJE**

6 SPREMLJANJE IN VREDNOTENJE

OPVO predstavlja podlago za pripravo letnih operativnih načrtov izvajanja strategije, načrtovanje izvajanja aktivnosti in proračunskih sredstev MOK ter prijav projektov na v razpoložljive zunanje vire financiranja do leta 2035. Tako je v letu 2035 predvidena prenova operativnega dela OPVO, obenem pa je predvidena tudi ustrezna posodobitev strateškega okvirja, v kolikor bi se to izkazalo za potrebno.

Vse navedene posodobitve bodo izvedene na podlagi sprotne spremljanja izvajanja OPVO na letni ravni ter ugotovitev vmesnega in končnega vrednotenja.

Spremljanje izvajanja OPVO je predvideno sproti oz. na letni ravni. Za vsak ukrep je definiran nosilec ukrepa, ki je odgovoren za njegovo izvajanje, s tem pa tudi za spremljanje in poročanje o doseženem napredku.

Preglednica 10: Kazalniki dosežkov, ki jih spremljamo na letni ravni

Ukrep	Naziv kazalnika dosežkov	Izhodiščna vrednost (leto):	Ciljna vrednost (leto):
Ukrep 1.1 Zagotavljanje uravnoveženega prostorskega razvoja, ki bo dolgoročno varoval ključne naravne vire	Uveljavljeni standardi zelenega prostorskega načrtovanja in projektiranja na območju MOK	0 (2023)	1 (2025)
	Izdelane manjkajoče strokovne podlage z vidika varstva okolja	0 (2023)	4 (2027)
	Sprejet Odlok o razglasitvi gozdov s posebnim namenom na območju MOK	0 (2023)	1 odlok (2025)
	Regijski prostorski plan (RPP)	0 (2023)	1 (2027)
	Zeleni občinski prostorski načrt Mestne občine Kranj	0 (2023)	1 (2028)
Ukrep 1.2 Zmanjšanje onesnaževanja in sanacija FDO	Izračun ekološkega odtisa za MOK	0 (2023)	1 (2024)
	Število izvedenih posvetov z namenom zmanjšanja onesnaževanja okolja s ključnimi onesnaževalci na območju MOK	1 (2023)	24 (2 vsako leto) (2035)
	Prenovljen popis FDO na območju MOK	0 (2023)	1 (2025)
	Število pripravljenih idejnih projektov, sanacijskih načrtov ali OPPN namenjenih sanaciji FDO	0 (2023)	5 (2035)
	Akcijski načrt sanacije nelegalnih odlagališč odpadkov in drugih nelegalnih aktivnosti	0 (2023)	1 (2025)
	Poročilo o preveritvi prilagojenosti obstoječega sistema odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode na podnebne spremembe z načrtom za izvedbo morebitnih prilagoditev	0 (2023)	1 (2025)
Ukrep 1.3 Zagotavljanje trajnostne rabe naravnih virov	Število izvedenih pilotnih ali implementacijskih projektov povezanih z uveljavljanjem principov krožnega gospodarstva na javnih površinah in v javnih stavbah v lasti MOK	0 (2023)	1 (2035)
	Sprejeti standardi zelenega prostorskega načrtovanja in projektiranja na območju MOK	0 (2023)	1 (2025)
	Število izvedenih optimizacij v operativnih delovnih procesih javnih gospodarskih služb in upravljanju javnih stavb v lasti MOK	0 (2023)	1 (2035)
	Izdelana Vodna bilanca vodnih virov s projekcijami v luči podnebnih sprememb	0 (2023)	1 (2025)

Ukrep 2.1 Trajnostno upravljanje sistema zelene in modre infrastrukture ter krepitev biotske pestrosti	Opredejen sistem zelene in modre infrastrukture na območju MOK	0 (2023)	1 (2029)
	Sprejet <i>Odlok</i> o gozdovih s posebnim namenom na območju MOK	0 (2023)	1 (2025)
	Izdelan načrt upravljanja sistema zelene in modre infrastrukture na območju MOK	0 (2023)	1 (2029)
	Letno poročilo o upravljanju sistema zelene in modre infrastrukture s strani MOK	0 (2023)	5 (2035)
	Izdelan načrt nadzora vnosa in sistematičnega odstranjevanja invazivnih vrst na območju MOK	0 (2023)	1 (2025)
	Vzpostavljen fond za nakup gozdnih in kmetijskih zemljišč strateškega pomena za MOK	0 (2023)	1 (2025)
Ukrep 2.2 Zniževanje učinkov naravnih nesreč povezanih s podnebnimi spremembami	Število primerov izdelane projektne dokumentacije, ki vsebuje tudi rešitve za izvedbo sonaravnih protipoplavnih ukrepov	0 (2023)	10 (2035)
	Izveden razpis za projekte usmerjene v prilagajanja kmetijske pridelave na podnebne spremembe in ostale okoljske izzive	1 (2023)	12 (vsako leto 1) (2035)
	Pripravljen katalog dobrih praks za spodbujanje zadrževanja padavinske vode in njene uporabe	0 (2023)	1 (2029)
Ukrep 3.1 Izboljšanje kakovosti bivalnega okolja	Vzpostavitev monitoringa toplotnih otokov in izvedba prvih meritev	0 (2023)	1 (2025)
	Akcijski načrt oz. seznam ukrepov za blaženje toplotno najbolj obremenjenih delov območja MOK	0 (2023)	1 (2025)
	Operativni program za zmanjšanje obremenjenosti okolja s hrupom	0 (2023)	1 (2026)
	Popis in priprava sanacijskih ukrepov za območja obremenjena s smradom	0 (2023)	1 (2026)
	Načrt usmerjanja obiskovalcev najbolj obiskanih zelenih območij na območju MOK	0 (2023)	1 (2029)
Ukrep 3.2 Krepitev odpornosti na industrijske in druge nesreče	Seznanitev z varnostnimi ukrepi obstoječih IED obratov in ukrepov zagotavljanja varnosti v primeru nesreč in izrednih dogodkov	0 (2023)	5 (2025)
	Število izvedenih posvetov z IED obrati na območju MOK	0 (2023)	12 (1 vsako leto) (2035)
	Analiza potresne oz. erozijske varnosti obstoječih objektov in ukrepov zagotavljanja varnosti v primeru močnejšega potresa z akcijskim načrtom odprave morebitnih pomanjkljivosti	0 (2023)	1 (2029)
Ukrep 3.3 Krepitev samooskrbnosti in razvoja podeželja	<i>Strategija razvoja podeželja in urbanega kmetijstva Mestne občine Kranj</i>	0 (2023)	1 (2025)
	Število izvedenih razpisov za dodelitev finančne pomoči kmetijstvu	0 (2023)	12 (2035)
	Vzpostavljen enotni sistem urejanja in upravljanja urbanih vrtičkov in drugih oblik urbane pridelave hrane	0 (2023)	1 (2035)
	Število vzpostavljenih kratkih oskrbnih verig z lokalno pridelano hrano	0 (2023)	5 (2035)
Ukrep 4.1 Krepitev osveščanja in izobraževanja	Komunikacijska, promocijska in osveščevalna strategija	0 (2023)	1 (2025)
	Vzpostavljena točka za informiranje občanov in investitorjev	0 (2023)	1 (2025)
	Število dogodkov namenjenih osveščanju, izobraževanju in aktivaciji mestne uprave	0 (2023)	6 (2035)

	Število nadgrajenih osveščevalnih in izobraževalnih programov v vrtcih in osnovnih šolah	0 (2023)	5 (2035)
	Število projektov izvedenih v sodelovanju s srednjimi in višjimi šolami ter fakultetami	0 (2023)	8 (2035)
	Število izvedenih osveščevalnih dogodkov in aktivnosti temelječih na vsebinah OPVO	0 (2023)	10 (2035)
Ukrep 4.2 Krepitev sodelovanja z različnimi interesnimi skupinami	Število izvedenih posvetov in ogledov dobrih praks s ključnimi interesnimi skupinami	0 (2023)	12 (1 na leto) (2035)
	Število izvedenih manjših, ciljno usmerjenih projektov v sodelovanju s srednjimi in višjimi šolami ter fakultetami	1 (2023)	12 (1 na leto) (2035)
	Število projektov, ki naslavljajo okoljske izzive podprtih preko sistema izvajanja zelenih javnih naroči, vseh razpisov MOK ter participativnega proračuna	26 (2023)	Povečanje za vsaj 50 % (2035)
PM1 Okoljski monitoring	Nadgrajen sistem okoljskega monitoringa in ažurnega objavjanja njegovih rezultatov	0 (2023)	1 (2025)
	Letna objava kazalcev stanja okolja na območju MOK	0 (2023)	12 (2035)
PM2 Podpora za operativno izvedbo OPVO	Letna poročila o izvajanju OPVO	0 (2023)	12 (2035)
	Izvedeno vmesno vrednotenje OPVO	0 (2023)	1 (2035)
PM3 Strateški projekti in krepitev prepoznavnosti MOK	Število oddanih prijav projektov na razpise na ravni države in Evropske unije	0 (2023)	5 (2035)
	Število odobrenih oz. izvedenih projektov na ravni države in Evropske unije	0 (2023)	5 (2035)

Vrednotenje izvajanja OPVO je predvideno v dveh fazah – vmesno vrednotenje OPVO bo predvidoma izvedeno v letu 2030 (torej na podlagi dosežkov in rezultatov do konca leta 2029), končno vrednotenje pa v letu 2035 in bo sestavni del priprave prenovljenega OPVO. Poleg že navedenih kazalnikov dosežkov bodo predmet obeh vrednotenj tudi kazalniki rezultatov.

Preglednica 11: Kazalniki rezultatov, ki jih spremljamo na letni ravni

Ukrep	Naziv kazalnika rezultatov	Izhodiščna vrednost (leto):	Ciljna vrednost (leto):
Ukrep 1.1 Zagotavljanje uravnoteženega prostorskega razvoja, ki bo dolgoročno varoval ključne naravne vire	Število vseh vrst prostorskih načrtov z uveljavljenimi standardi zelenega prostorskega načrtovanja na območju MOK	0 (2023)	4 (2035)
	Delež in površina vodovarstvenih območij zavarovanih na državnem nivoju na območju MOK	81,62 % oz. 2.793,1 ha (2023)	100% oz. 3.422,1 ha (2030)
	Število izvedenih sonaravnih protipoplavnih ukrepov	0 (2023)	10 (2035)
	Površina trajno varovanih kmetijskih zemljišč na območju MOK	Ni podatka, saj ni strokovnih podlag (2023)	Površina trajno varovanih kmetijskih zemljišč opredeljenih v OPN (2028)
	Površina gozdov s posebnim namenom na območju MOK	Ni podatka, saj Odlok ni sprejet (2023)	Površina gozdov s posebnim namenom

			opredeljena v <i>Odloku</i> (2025)
	Površina stavbnih zemljišč po NRT in DRT	DRT: pozidana in sorodna zemljišča 1.828,1 ha NRP: stavbna zemljišča 2.178 ha (2023)	DRT: povečanje pozidanih in sorodnih zemljišč za manj kot 20 ha NRP: brez povečanja stavbnih zemljišč (2025)
Ukrep 1.2 Zmanjšanje onesnaževanja in sanacija FDO	Vzpostavljen sistemom monitoringa ekološkega odtisa MOK	0 (2023)	1 (2025)
	Ekološki odtis MOK	Ni podatka, saj ekološki odtis še ni bil izračunan (2023)	Ekološki odtis MOK po posameznih sklopih oz. področjih (2025)
	Število saniranih FDO in notranjih prenov naselij oz. sosek	0 (2023)	Vsaj 2 (2025)
	Število saniranih nelegalnih aktivnosti na območju MOK	0 (2023)	12 (2025)
	Izvedene prilagoditve obstoječega sistema odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode na podnebne spremembe	0 (2023)	3 (2025)
Ukrep 1.3 Zagotavljanje trajnostne rabe naravnih virov	Površina pozidanih in sorodnih zemljišč glede na DRT	DRT: pozidana in sorodna zemljišča 1.828,1 ha (2023)	DRT: povečanje pozidanih in sorodnih zemljišč za manj kot 20 ha (2025)
	Količina nastalih in odloženih komunalnih odpadkov na prebivalca	686 kg oz. 10 kg (2021)	Zmanjšanje količin nastalih odpadkov za 2 % in nadaljnja optimizacija odloženih komunalnih odpadkov (2025)
	Izgube v javnem vodovodnem sistemu	33 % (2023)	Zmanjšanje na 20 % (2025)
	Delež uporabe recikliranih gradbenih materialov in lesa v gradbenih delih na javnih površinah in v javnih stavbah v lasti MOK	Ni podatka – potrebna vzpostavitev monitoringa (2023)	Izboljšanje za vsaj 10 % (2025)
	Razpoložljiva količina vodnih virov	Dovoljeni odvzem 4.276.860 m ³	Ohranjanje današnjega stanja

		(2023)	(2035)
Ukrep 2.1 Trajnostno upravljanje sistema zelene in modre infrastrukture ter krepitev biotske pestrosti	Število zaposlenih na MOK z delovnimi nalogami povezanimi z upravljanjem sistema zelene in modre infrastrukture	2 (2023)	3 (2025)
	Površina območij zelene in modre infrastrukture na območju MOK po njihovih vrstah	Ni podatka, saj območja še niso ustrezno definirana (2023)	Površina območij zelene in modre infrastrukture na območju MOK po njihovih vrstah (2029)
	Površina območij zelene in modre infrastrukture na območju MOK na kateri so bili izvedeni ukrepi za krepitev ponorov CO ₂	Ni podatka, saj območja še niso ustrezno definirana (2023)	Vsaj 20 ha (2035)
	Površina območij v podeželskem in urbanem prostoru z ukrepi za dolgoročno krepitev biodiverzitete na območju MOK	Ni podatka, saj območja še niso ustrezno definirana (2023)	Vsaj 1 ha (2035)
	Površina območij s katerih so bile odstranjene invazivne vrste v okviru delovnih akcij MOK in ZRSVN	0,5 ha (2023)	Vsaj 2 ha (2035)
	Število posajenih dreves, ki nadomestijo potencialno invazivne drevesne vrste na javnih površinah	0 (2023)	Vsaj 50 (2035)
	Površina gozdnih in kmetijskih zemljišč v lasti MOK	105/76 (2023)	200/100 (2035)
Ukrep 2.2 Zniževanje učinkov naravnih nesreč povezanih s podnebnimi spremembami	Število izvedenih sonaravnih protipoplavnih ukrepov	0 (2023)	10 (2035)
	Površina kmetijskih zemljišč z izvedenimi ukrepi za prilagajanje kmetijske pridelave na podnebne spremembe in ostale okoljske izzive	0 (2023)	105 ha (2035)
	Število izvedenih projektov usmerjenih v zadrževanje padavinske vode in njene uporabe	0 (2023)	5 (2035)
Ukrep 3.1 Izboljšanje kakovosti bivalnega okolja	Število izvedenih projektov usmerjenih v zniževanje učinkov toplotnih otokov	0 (2023)	5 (2035)
	Površina stanovanjskih območij s preseženo vrednostjo obremenitve s hrupom na območju MOK	Raba po ključnih kategorijah NPR: S = 905,53 ha B = 89,86 ha Z = 67,75 ha (2023)	Ohranitev enakega stanja kot leta 2023 (2035)
	Število obravnavanih primerov stanovanjskih območij s preseženo vrednostjo obremenitve s smradom na območju MOK	Ni podatka, saj prve meritve še niso bile izvedene (2023)	Vsaj 1 (2035)

	Dolžina učnih oz. rekreacijskih oz. tematskih poti ustrezno opremljena za usmerjanje obiskovalcev	12,4 km (2023)	20 km (2035)
Ukrep 3.2 Krepitev odpornosti na industrijske in druge nesreče	Število izvedenih aktivnosti, ki neposredno prispevajo k povečanju varnosti v primeru industrijskih nesreč in izrednih dogodkov	0 (2023)	5 (2035)
	Število izvedenih aktivnosti, ki neposredno prispevajo k povečanju potresne varnosti	0 (2023)	Vsaj 1 (2035)
	Število obravnavnih primerov umeščanja novih ali širitve obstoječih SEVESO oz. IED obratov v prostoru	0 (2023)	Vsaj 2 (2035)
Ukrep 3.3 Krepitev samooskrbnosti in razvoja podeželja	Delež kmetijskih gospodarstev vključenih v ukrepe <i>Strategije razvoja podeželja in urbanega kmetijstva Mestne občine Kranj</i>	0 (strategija še ni izdelana) (2023)	Povečanje na 10 % (2035)
	Število kmetijskih gospodarstev, ki so prejela sredstva na podlagi izvedenih razpisov za dodelitev finančne pomoči kmetijstvu	121 (2022)	Povečanje za 20 % (2035)
	Površina urbanih vrtičkov in drugih oblik urbane pridelave hrane	1,46 ha (2023)	Povečanje na 2 ha (2035)
	Delež lokalno pridelane hrane vključeno v oskrbo s hrano v javnih institucijah MOK	Ni podatka – potrebna vzpostavitev monitoringa (2023)	Doseganje zakonsko dopustnega deleža (v tem trenutku 20 %) (2035)
Ukrep 4.1 Krepitev osveščanja in izobraževanja	Število objav namenjenih osveščanju ciljnih skupin o okoljskih izzivih	0 (2023)	36 (2035)
	Število učencev vključenih v osveščevalne in izobraževalne programe v vrtcih in osnovnih šolah	0 – potrebna vzpostavitev monitoringa v okviru programov (2023)	50 % (2035)
	Število učencev srednjih in višjih šol ter fakultet vključenih v projekte	0 (2023)	Vsaj 50 % (2035)
	Število udeležencev osveščevalnih dogodkov in aktivnosti	0 (2023)	Vsaj 1.000 (2035)
Ukrep 4.2 Krepitev sodelovanja z različnimi interesnimi skupinami	Število različnih interesnih skupin vključenih v sodelovanje z MOK s ciljem naslavljanje okoljskih izzivov	10 (2023)	12 (2035)
PM1 Okoljski monitoring	Obdobja poročila o stanju okolja na območju MOK	0 (2023)	3 (2035)
PM2 Podpora za operativno izvedbo OPVO	Ocena uspešnosti in učinkovitosti izvajanja nalog podpornega mehanizma v okviru končnega vrednotenja OPVO (izvedeno v okviru priprave naslednje generacije OPVO)	0 (2023)	1 (2035)
PM3 Strateški projekti in krepitev mednarodne prepoznavnosti MOK	Vzpostavljena partnerstva na državni in mednarodni ravni	0 (2023)	5 (2035)
	Ocena uspešnosti in učinkovitosti izvajanja strateških projektov v okviru končnega vrednotenja OPVO (izvedeno v okviru priprave naslednje generacije OPVO)	0 (2023)	1 (2035)

7

**VIRI IN
LITERATURA**

7 VIRI IN LITERATURA

7.1 VIRI

- ARSO, 2015. Agencija Republike Slovenije za okolje, Količinsko stanje podzemnih voda v Sloveniji, Osnove za NUV 2015–2021.
URL: https://www.arso.gov.si/vode/podzemne%20vode/publikacije%20in%20porocila/Kolicinsko_stanje_podzemnih_voda_v_Sloveniji_OSNOVE_ZA_NUV_2015_2021.pdf
- ARSO, 2021a. Agencija Republike Slovenije za okolje, Kemijsko stanje površinskih voda.
URL: <https://www.gov.si/assets/organi-v-sestavi/ARSO/Vode/Stanje-voda/Porocilo-o-kemijskem-stanju-povrsinskih-voda-2020.pdf>
- ARSO, 2021b. Agencija Republike Slovenije za okolje, Kakovost površinskih voda.
URL: <https://gis.arso.gov.si/portal/apps/webappviewer/index.html?id=219fa16324df4013a6dfe4e220f55ec7>
- ARSO, 2022. Agencija Republike Slovenije za okolje, Vode.
URL: <https://www.arso.gov.si/vode/reke/ocena%20stanja/>
- ARSO, 2022b. Agencija Republike Slovenije za okolje, WFS, Narava.
URL: http://gis.arso.gov.si/wfs_web/faces/WFSLayersList.jspx
- BSC, 2018. Trajnostni energetsko-podnebni načrt Gorenjske. URL: <https://leag.si/wp-content/uploads/2020/11/SECAP-Gorenjske.pdf>
- DRSV, 2022. Direkcija Republike Slovenije za vode, e-Vode, Vodna knjiga.
URL: <http://www.evode.gov.si/index.php?id=59>
- GIS, 2023. Gozdarski inštitut Slovenije, Poročilo o spremljanju stanja gozdov za leto 2022, Vsebinsko poročilo o spremljanju stanja gozdov v skladu s Pravilnikom o varstvu gozdov (2009).
URL: <https://dirros.openscience.si/Dokument.php?id=22622&lang=slv>
- GURS, 2022. Geodetska uprava Republike Slovenije, INSPIRE.
URL: <https://eprstor.gov.si/imps/srv/slv/catalog.search#/metadata/3812b53d-30da-4ed7-9322-e737834a169f>
- Komunala Kranj, 2023. URL: <https://www.komunala-kranj.si/oskrba-s-pitno-vodo/vodovodno-omrezje>
- Lampič, B., 2021. Nacionalna evidenca funkcionalno degradiranih območij v Sloveniji.
URL: https://doi.org/10.17898/ADP_FDO20_V1
- Marbo Okolje d.o.o., 2020. Strokovna podlaga za OPN MOK: Skupna služba urejanja prostora in Skupna služba varstva okolja. Posredovano gradivo.
- MKGP, 2002. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, RKG portal.
URL: <https://rkg.gov.si/vstop/>
- MKGP, 2012. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, RKG portal.
URL: <https://rkg.gov.si/vstop/>
- MKGP, 2022. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, RKG portal.
URL: <https://rkg.gov.si/vstop/>
- MOK, 2017. Celostna prometna strategija Mestne občine Kranj. URL: <https://www.kranj.si/mestna-obcina/strateski-dokumenti/celostna-prometna-strategija>
- MOK, 2018. Poročilo o onesnaževanju s črnim ogljikom v Mestni občini Kranj. Posredovano gradivo.
- MOK, 2020a. Lokalni energetski koncept Mestne občine Kranj.
URL: https://www.kranj.si/files/02_o_kranju/okolje-in-energija/lek-kranj.pdf
- MOK, 2020b. Strategija digitalnega razvoja Pametnega mesta in skupnosti Kranj 2020–2023.
URL: <https://www.kranj.si/mestna-obcina/strateski-dokumenti/strategija-digitalnega-razvoja-pametnega-mesta-in-skupnosti-kranj-2020-2023>
- MOK, 2020c. Strokovna podlaga za OPN Mestno občino Kranj, Določitev enot urejanja prostora z II. stopnjo varstva pred hrupom v Mestni občini Kranj na podlagi namenske rabe EUP in obstoječih ravni hrupa – del A. Posredovano gradivo.
- MOK, 2021. Strategija razvoja turizma v mestni občini Kranj 2021–2027.
URL: https://www.kranj.si/files/05_dokumentacija/strateski-dokumenti/strategija-turizma-mok-9-11-2021-za-javno-objavo.pdf

- MOP, 2022. Ministrstvo za okolje in prostor, Prostorski informacijski sistem, Dostop do podatkov o prostorskih aktih. URL: <https://dokumenti-pis.mop.gov.si/javno/veljavni/>
- OP SD OPN4, 2022. Mestna občina Kranj, Okoljsko poročilo za spremembe in dopolnitve občinskega prostorskega načrta – spremembe št. 4. Posredovano gradivo.
- SURS, 2023. Statistični urad republike Slovenije, SiStat. URL: <https://pxweb.stat.si/SiStat/sl>
- TUS MOK 2030, 2015. Trajnostna urbana strategija Mestne občine Kranj 2030. URL: <https://www.kranj.si/mestna-obcina/strateski-dokumenti/trajnostna-urbana-strategija-2030>
- ZGS, 2022. Zavod za gozdove Slovenije, WFS. URL: <https://prostor.zgs.gov.si/geoserver/wfs>

7.2 ZAKONSKE OSNOVE

- Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o izvedbenem prostorskem načrtu Mestne občine Kranj – spremembe št. 3. URL: <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2019-01-3337/odlok-o-spremembah-in-dopolnitvah-odloka-o-izvedbenem-prostorskem-nacrту-mestne-obcine-kranj---spremembe-st--3>
- Odlok o strateškem prostorskem načrtu Mestne občine Kranj. URL: <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2014-01-3086/odlok-o-strateskem-prostorskem-nacrту-mestne-obcine-kranj>
- Resolucija o Nacionalnem programu varstva okolja za obdobje 2020–2030 (Uradni list RS, št. 31/20 in 44/22 – ZVO-2). URL: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ODLO1985>
- Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 44/22 in 18/23 – ZDU-10). URL: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO8286>

7.3 FOTOGRAFIJE

- Gavranovič, D. Naslovna fotografija. Posredovano gradivo.
- Gantar, J. 1 Ozadje. Posredovano gradivo.
- Dakskobler, L. 2 Izhodišča. Posredovano gradivo.
- Rakovec, P. 3 Strateški okvir. Posredovano gradivo.
- Dakskobler, L. 4 Operativni okvir. Posredovano gradivo.
- Arhiv MOK. Cilj 1. Posredovano gradivo.
- Šenk, P. Cilj 2. Posredovano gradivo.
- Šenk, P. Cilj 3. Posredovano gradivo.
- Arhiv MOK. Cilj 4. Posredovano gradivo.
- Gantar, J. Podporni mehanizmi. Posredovano gradivo.
- Guček, M. 5 Finančni okvir in dinamika. Posredovano gradivo.
- Gantar, J. 6 Spremljanje in vrednotenje. Posredovano gradivo.
- Dakskobler, L. 7 Viri in literatura. Posredovano gradivo.